

U Z A S A D N I E N I E

Projekt nowej ustawy o Służbie Celnej został opracowany w związku z koniecznością zmodernizowania Służby Celnej. Przedstawiony projekt stanowi również realizację zobowiązań strony rządowej. Projekt ustawy ma na celu wprowadzenie rozwiązań prawnych w Służbie Celnej na podstawie zebranych doświadczeń na gruncie funkcjonowania dotychczasowej ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. oraz postulatów środowiska celniczego. Opracowanie nowego aktu normatywnego jest elementem koniecznym naprawy stanu Służby Celnej i wzmocnienia statusu jej członków. Stworzenie jednolitego, umundurowanego, transparentnego w swoim działaniu korpusu Służby Celnej jest nie tylko realizacją postulatów zgłaszanych od dawna przez środowisko funkcjonariuszy celnych, ale i wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym.

Do podstawowych, systemowych zmian zaproponowanych w niniejszym projekcie należy zaliczyć:

1) modernizację służby w podstawowych obszarach, tj.:

- a) sprawnej obsługi ruchu towarowego na zewnętrznej granicy RP i bezpieczeństwa obywateli, z jednoczesnym zachowaniem wykonywania zadań z zakresu dozoru i kontroli celnej,
- b) zwalczania przestępstw skarbowych (podatkowych, celnych, dewizowych, w zakresie gier i zakładów wzajemnych oraz przestępstw związanych z obrotem towarowym z zagranicą wyrobami objętymi ograniczeniami),
- c) zapewnienia ułatwień dla przedsiębiorców legalnie wykonujących działalność w zakresie obrotu towarowego oraz podlegających opodatkowaniu podatkiem akcyzowym;

2) dostosowanie regulacji zawartych w prawie krajowym do:

- a) zmian, które wystąpiły w prawie wspólnotowym (Wspólnotowy Kodeks Celny oraz przepisy wykonawcze do tego aktu),
- b) konieczności wykonania zobowiązań dotyczących współpracy międzynarodowej wynikających z III filara Unii Europejskiej (Konwencja Neapolitańska II, Konwencja Schengen),

3) doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących unormowań prawnych w celu stworzenia regulacji mającej charakter pragmatyki służbowej dla funkcjonariuszy Służby Celnej, w tym wprowadzenie rozwiązań prawnych mających wzmocnić status funkcjonariusza Służby

Celnej, powstrzymać fluktuację kadr, zatrzymując w szeregach Służby Celnej dobrze wykształconych i kompetentnych funkcjonariuszy i pracowników, a także zachęcając do podjęcia służby osoby spełniające te wymogi, a poszukujące zatrudnienia;

4) objęcie kontrolą wykonywaną przez Służbę Celną całego obszaru gier i zakładów wzajemnych.

Projektowane w ustawie zmiany dotyczyć będą następujących zagadnień:

1. Wdrożenie jednolitego trybu postępowania przy wydawaniu pozwoleń na stosowanie ułatwień i uproszczeń w prawie celnym, łączącego elementy postępowania w sprawach celnych i kontroli celnej w celu skrócenia czasu wydawania pozwoleń na stosowanie procedur uproszczonych oraz świadectwa upoważnionego przedsiębiorcy i wprowadzenie zasady postępowania ukierunkowanego na współpracę z przedsiębiorcą. Potrzeba tych zmian jest związana z wprowadzaniem nowych instytucji prawa celnego, takich jak Upoważniony Przedsiębiorca (AEO) (z dniem 2008-01-01) oraz Jednolite Pozwolenie Europejskie (z dniem 2009-01-01) oraz związaną z tym faktem zmianą zasad wydawania i wymiany już udzielonych pozwoleń na stosowanie tzw. procedur uproszczonych.

2. Stworzenie jednolitego trybu kontroli fizycznej towarów wykonywanej przez Służbę Celną. Obowiązująca ustawa o Służbie Celnej przewiduje dwa tryby wykonywania kontroli: kontrola polegająca na fizycznym nadzorowaniu obrotu towarami oraz kontrola ich produkcji lub przetwarzania. Wskazać należy, że w przypadku obydwu sposobów wykonywania kontroli nie mamy do czynienia, co do zasady, z kontrolą dokumentacji, lecz z kontrolą ilości towarów, od których nie zostały jeszcze uiszczone należności publicznoprawne (cło, podatek akcyzowy, podatek VAT). Sposoby wykonywania tej kontroli zostały zróżnicowane proceduralnie ze względu na rodzaj towarów podlegających kontroli: jeden został przewidziany dla obrotu wyrobami akcyzowymi (szczególny nadzór podatkowy), drugi dla kontroli obrotu towarowego z krajami trzecimi, w tym wyrobami akcyzowymi (kontrola celna). Pomimo istnienia odrębnych regulacji prawnych zasady wykonywania tych kontroli były bardzo zbliżone – ich wykonywanie opierało się na zasadzie kontroli towarów, co wymuszało zbliżone, aczkolwiek różniące się rozwiązania (odprawa celna i odbiór wyrobów akcyzowych). Dodatkowym impulsem do ujednoczenia tych trybów było wprowadzenie w zakresie kontroli wykonywania obrotu wyrobami akcyzowymi z dniem 1 maja 2004 r. rozwiązań przewidzianych w Dyrektywie Rady 92/12/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania, który to akt wprowadzał na szczeblu

Wspólnot Europejskich rozwiązania analogiczne do występujących w prawie celnym. Elementem, który przemawia również za prowadzeniem jednolitego trybu jest wykonywanie tych kontroli przez ten sam organ administracji - naczelnika urzędu celnego. Przyjęcie projektowanego rozwiązania zapewni zwiększenie efektywności i skuteczności kontroli dotyczących obrotu towarowego poprzez ujednoczenie procedur kontrolnych oraz oparcie całości działań kontrolnych na analizie ryzyka oraz dodatkowo zwiększy elastyczność kadrową, jak również będzie sprzyjać wypracowywaniu jednolitych standardów wykonywania. Oparcie całości zadań kontrolnych na analizie ryzyka pozwoli na ograniczenie kontroli wykonywanych obecnie w formie stałych nadzorów i wykorzystanie zaangażowanego w ich sprawowanie potencjału kadrowego w kontrolach działalności o wysokim stopniu ryzyka i działalności wykonywanej bez zachowania warunków oraz form określonych przepisami prawa.

3. Wyraźne rozdzielenie zasad wykonywania tzw. powtórnej kontroli celnej od zasad wykonywania dozoru celnego oraz kontroli wyrobów w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. W tym zakresie znacząco uproszczono sposób wykonywania kontroli, bowiem oprócz uprawnień kontrolujących i obowiązków kontrolowanych oraz odrębnego określenia miejsc wykonywania kontroli pozostałe elementy procedury wykonywania kontroli zostały oparte na rozwiązaniach przyjętych w Dziale VI – Ordynacji Podatkowej – Kontrola Podatkowa. Biorąc pod uwagę, iż w obecnym stanie prawnym naczelnik urzędu celnego realizował powtórna kontrolę celną i kontrolę podatkową w odrębnych trybach, zmiana ta powinna przyczynić się do lepszego wykorzystania posiadanych przez ten organ zasobów ludzkich.

4. Stworzenie podstaw prawnych do skutecznej ochrony granicy morskiej RP, jako granicy celnej Unii Europejskiej. Urzeczywistnieniu tego ma służyć wprowadzenie ustawowej regulacji umożliwiającej samodzielne zatrzymywanie środków transportu morskiego do kontroli przez funkcjonariuszy Służby Celnej, nadanie bandery jednostkom pływającym Służby Celnej oraz wprowadzenie delegacji ustawowej umożliwiającej wydanie aktów wykonawczych dotyczących jednolitego oznakowania identyfikującego łodzie patrolowe Służby Celnej. Projektowane zmiany pozwolą na realizację przez Służbę Celną jej ustawowych zadań w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej, w tym celnej, skarbowej, dewizowej oraz przeciwdziałaniu zagrożeniom społeczeństwa i rynku w szczególności w zakresie przemytu: papierosów, alkoholu, narkotyków, dzieł sztuki, broni, materiałów rozszczepialnych, odpadów ekologicznych oraz własności intelektualnej.

5. Uporządkowanie obszaru gier i zakładów wzajemnych przez przesunięcie zadań z Ministerstwa Finansów, izb i urzędów skarbowych do izb i urzędów celnych. Przeporządkowanie zadań obszaru gier i zakładów wzajemnych organom jednej administracji (celnej) spowoduje uproszczenie procesu wydawania zezwoleń przez powierzenie tego zadania tej samej administracji, która kompleksowo będzie kontrolować tę dziedzinę. Zmiana ta zwiększy efektywność i skuteczność kontroli (jedna procedura w miejsce obecnie stosowanych trzech procedur kontrolnych), kontrolą zostanie objęta „szara strefa” urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych oraz zostanie ułatwiona działalność podmiotom gospodarczym, przez umożliwienie im załatwiania spraw w jednej, specjalizującej się w tym zakresie administracji.

6. Wykonywaniu zadań w zakresie przeciwdziałania przestępczości związanej z szeroko pojętym obrotem towarowym oraz zwalczania przestępczości skarbowej związanej z obrotem wyrobami akcyzowymi czy też nielegalnym urządzaniem gier lub zakładów wzajemnych, towarzyszy zagrożenie dla życia i zdrowia wykonujących je funkcjonariuszy celnych. W związku z tym zostały zaprojektowane rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo funkcjonariuszy celnych realizujących niektóre zadania ustawowe, przez przyznanie im prawa użycia broni palnej. Uzasadnieniem dla tej regulacji jest szczególny charakter wykonywanych przez funkcjonariuszy celnych kontroli, jak i warunki, w jakich kontrola ta jest wykonywana (kontrole dokonywane na przejściach granicznych oraz kontrole dokonywane przez funkcjonariuszy na drogach). Uprawnienie to zostało ograniczone wyłącznie do funkcjonariuszy celnych, których służba wiąże się z bezpośrednim zagrożeniem dla życia i zdrowia. Równocześnie zostały doprecyzowane zasady korzystania przez funkcjonariuszy celnych ze środków przymusu bezpośredniego.

7. Kolejna zmiana ma na celu dostosowanie prawa krajowego do wymagań nałożonych na państwa członkowskie prawem wspólnotowym. Celem wprowadzenia regulacji zawartych w projekcie ustawy jest wypełnienie obowiązku wynikającego z art. 11 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez państwa członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji, powołania przez każde Państwo Członkowskie służby specjalnej. Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie Rady (EWG) nr 4045/89 z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli przez państwa członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Sekcję Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, uchylającego dyrektywę 77/435/EWG (Dz. Urz. WE L 388 z 30.12.1989, str. 18; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 9, str. 208, z późn. zm.). Z uwagi na fakt, że kontrole

refundacji wywozowych stanowią zdecydowaną większość kontroli wykonywanych w ramach rozporządzenia 485/2008, a wypłacane refundacje stanowią, zgodnie z przepisami o finansach publicznych, środki publiczne, zadania służby specjalnej powierzono Szefowi Służby Celnej.

8. W projekcie przewidziano dodatkowe zadanie dla Służby Celnej, w zakresie wykonywania obowiązków wynikających z rozporządzenia Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT (Dz. Urz. UE L 347 z 30.12.2005).

Znaczna część projektu dotyczy wzmocnienia organizacji Służby Celnej. Projektowane zmiany w tym zakresie dotyczą:

1. Uporządkowania obszaru w zakresie stanowisk i stopni służbowych funkcjonariuszy celnych, w szczególności:

- a) uszczegółowienia zasad awansowania,
- b) poddania stanowisk opisowi i wartościowaniu,
- c) uznania stopni służbowych funkcjonariuszy innych służb,
- d) stworzenia korpusów stopni służbowych na wzór innych służb mundurowych.

Zmiany te mają na celu stworzenie jednolitego korpusu Służby Celnej na wzór innych służb mundurowych.

2. Wzmocnienia systemu szkoleń w Służbie Celnej. Poprzez proponowane zmiany nastąpi zwiększenie ukierunkowania systemu szkoleń na potrzeby związane z realizacją przez Służbę Celną jej ustawowych zadań.

Służba Celna, podobnie jak i administracje celne innych krajów UE oraz inne grupy zawodowe, wymaga odpowiedniego do potrzeb procesu szkolenia. Potrzeby te będą szczególnie widoczne w ramach zakładanego w ustawie o Służbie Celnej:

- a) skrócenia służby przygotowawczej,
- b) stworzenia systemu szkolenia dla funkcjonariuszy celnych przewidzianych do korpusu aspirantów i oficerów.

3. Określenia wymagań co do stopnia służbowego kandydatów na stanowiska kierownicze oraz zastąpienia konkursów przy powoływaniu na stanowiska kierownicze, rekrutacją, która będzie obejmowała m.in. ustalenie zdolności organizatorskich kandydata oraz jego predyspozycji do kierowania zespołami ludzkimi.

4. Wzmocnienia motywacyjnego systemu wynagrodzeń funkcjonariuszy celnych. Objęcie systemem dodatków funkcjonariuszy realizujących szczególnie istotne zadania z punktu widzenia Służby Celnej m.in. funkcjonariuszy pełniących służbę w oddziałach celnych

granicznych, komórkach zwalczania przestępczości, komórkach kontroli, egzekucji.

5. Wprowadzenia uregulowań dotyczących restytucji praw osób zwolnionych ze służby na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej.

Stworzenie przepisów umożliwiających wypłatę uposażenia funkcjonariuszom celnym przywróconym do służby (w wyniku wydania wyroku uniewinniającego bądź umorzenia postępowania) jest kontynuacją podjętych prac legislacyjnych eliminujących z ustawy o Służbie Celnej przepisy art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b.

Mając również na uwadze postanowienia § 84 załącznika do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” odstąpiono od nowelizacji ustawy i opracowano nowy projekt ustawy.

Z uwagi na fakt, iż przedmiotowy projekt został przygotowany z zachowaniem dużej części sprawdzonych rozwiązań zawartych w ustawie z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej, metodologia uzasadnienia opiera się przede wszystkim na wyjaśnieniu nowych przepisów prawnych, z pominięciem wyjaśnień dotyczących przepisów, które funkcjonowały w dotychczasowej ustawie.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

W art. 1 wskazano zakres przedmiotowy ustawy. W porównaniu z obecnie obowiązującymi przepisami dodano zadania z zakresu podatku od gier, co wynika z przejęcia tych spraw przez Służbę Celną oraz wskazano, że celem Służby Celnej jest zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej. Wprowadzono w tym przepisie również zastrzeżenie dla nazwy „Służba Celna” oraz znaku graficznego Służby Celnej. Wzór znaku graficznego, uwzględniając w nim wizerunek orła białego ustalony dla godła państwowego oraz kolorystykę tego znaku wynikającą z tradycji Służby Celnej, określi w rozporządzeniu Minister Finansów. Powyższe regulacje mają na celu podniesienie rangi Służby Celnej.

Art. 2.

Przepis ten w przeważającej części stanowi powtórzenie istniejącego w obowiązującej ustawie o Służbie Celnej przepisu art. 1 ust. 2, zawierającego otwarty katalog zadań Służby Celnej. Część zmian jest wynikiem przejęcia przez Służbę Celną nowych zadań (wymiar i pobór podatku od gier, opłat i dopłat w grach i zakładach wzajemnych), natomiast pozostała część polega na wskazaniu zadań już obecnie realizowanych przez Służbę na podstawie odrębnych przepisów. Zamieszczenie tej drugiej kategorii zadań ma charakter porządkowy służący wskazaniu w jednym przepisie możliwie wyczerpującego katalogu zadań tej formacji. Do zadań Służby Celnej dodano zatem zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d, to jest wymiar i pobór podatku od gier oraz opłat i dopłat, o których mowa w art. 17 ust. 2 i art. 47a ustawy o grach i zakładach wzajemnych.

Zmianą związaną z przyznaniem nowych uprawnień Służbie Celnej jest również regulacja zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 6. Zakłada ona przyznanie właściwym organom Służby Celnej uprawnień do prowadzenia postępowań przygotowawczych w przypadku ujawnienia czynów określonych we wskazanych przepisach przez funkcjonariuszy celnych podczas wykonywania zadań. Dotychczas po ich ujawnieniu sprawy te były przekazywane organom ścigania. Dotyczy to przestępstw przeciwko: ochronie zdrowia, ochronie dóbr kultury, ochronie własności intelektualnej, ochronie przyrody, środowisku oraz ograniczeniom obrotu towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym. Zmiana ta z jednej strony pozwoli na odciążenie służb, które w chwili obecnej prowadzą postępowania przygotowawcze, a z drugiej strony pozwoli na prowadzenie wszystkich czynności postępowania przez jeden organ, co powinno poprawić efektywność w zakresie prowadzonych postępowań poprzez pełniejsze zgromadzenie materiału dowodowego już we wstępnej fazie postępowania. Nie bez znaczenia jest również fakt prowadzenia postępowań przez organ przygotowany do tego merytorycznie – realizujący zadania w tym zakresie na podstawie przepisów wspólnotowych.

Do zadań Służby Celnej, zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 2 ust. 1 pkt 7 (w zw. z art. 30 ust. 2 pkt 3), należeć będzie również wykonywanie kontroli urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych oraz podatku od gier, opłat i dopłat. W chwili obecnej część kontroli gier należy do zadań Służby Celnej, ale w wąskim zakresie i w ramach szczególnego nadzoru podatkowego. Generalnie w obszarze gier i zakładów wzajemnych zadania są realizowane przez kilka organów administracji celnej i skarbowej – Ministra Finansów, dyrektorów izb skarbowych oraz naczelników urzędów celnych i skarbowych. Pomimo tego niektóre z gier są urządzane i prowadzone bez wymaganych zezwoleń, a ujawnianie takiej przestępczej działalności nie należy do właściwości żadnego z organów

administracji celnej. Zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami kontrolą wykonywaną przez Służbę Celną zostanie objęty cały obszar gier i zakładów wzajemnych, zarówno tych urządzanych zgodnie z prawem jak i tych urządzanych wbrew warunkom i formom określonym przepisami prawa. Kontrole gier wykonywane będą na zasadach określonych w ustawie w rozdziale 3 „Kontrola wykonywana przez Służbę Celną”.

W art. 2 ust. 1 pkt 9 projektu przewidziano dodatkowe zadanie dla Służby Celnej, w zakresie wykonywania obowiązków wynikających z rozporządzenia Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT (Dz. Urz. UE L 347 z 30.12.2005). Powyższe rozporządzenie ustanawia system licencjonowania eksportu produktów z drewna jako mechanizmu weryfikacji legalności eksportu drewna z krajów, które przystąpią do porozumienia o dobrowolnej współpracy w ramach FLEGT. Mechanizm kontroli polega na konieczności uzyskania przez eksportera w kraju partnerskim stosownego pozwolenia na eksport produktów z drewna objętych ww. rozporządzeniem. Pozwolenie to jest dołączane do każdej legalnej wysyłki drewna i sprawdzane przez organy celne państwa członkowskiego UE. Ww. rozporządzenie pozwala krajom członkowskim UE wyznaczyć na poziomie krajowym organ właściwy w sprawie weryfikacji pozwoleń FLEGT. Mając na uwadze, że rozporządzenie określa, iż organ zajmujący się weryfikacją pozwoleń FLEGT powinien być wyznaczony na szczeblu krajowym (centralnym) oraz konieczność składania rocznych sprawozdań do Komisji Europejskiej uzasadnionym jest, aby takim organem był Szef Służby Celnej. Dokonywanie weryfikacji pozwoleń FLEGT przez ten organ, a następnie przekazywanie jej wyników do właściwych organów celnych, z jednej strony zapewni prawidłowe egzekwowanie obowiązków związanych z systemem FLEGT poprzez uczestnictwo Szefa Służby Celnej w systemie, z drugiej strony pozwoli na wykonywanie obowiązków związanych ze sprawozdawczością bez konieczności dodatkowego angażowania izb celnych. Wobec faktu, iż weryfikacja będzie się odbywać przez ustalenia w kraju partnerskim wydaje się, że Szef Służby Celnej dysponować będzie większymi możliwościami skorzystania z dodatkowych kanałów informacji w przypadku niedostatecznej współpracy z danym krajem wydającym zezwolenie.

Przepis art. 2 ust. 2 i ust. 3 jest zbliżony do regulacji zawartej w obecnej obowiązującej ustawie w art. 1 ust. 2a. W stosunku do obowiązującego przepisu, mającego charakter wyliczenia rodzajów podejmowanych przez Służbę Celną działań, w projektowanym brzmieniu wskazano, iż katalog tych czynności ma charakter otwarty. Ponadto wyraźnie

wskazano, iż uprawnienia do prowadzenia postępowań przygotowawczych dotyczą wyłącznie czynów określonych w art. 2 ust. 1 pkt 5 - 6.

Przepis art. 2 ust. 4 ma na celu wyraźne wyróżnienie trybów kontroli wykonywanych przez Służbę Celną. Dokonano podziału na kontrole wykonywane w trybie określonym w Rozdziale 3 ustawy o Służbie Celnej oraz kontrole wykonywane na zasadach określonych w Dziale VI – Ordynacji Podatkowej. Wyraźne wskazanie na tryb określony w Ordynacji podatkowej ma na celu uniknięcie ewentualnych wątpliwości, co do trybu przeprowadzania kontroli podatków, opłaty paliwowej, opłat i dopłat. Jest to szczególnie istotne w sytuacji szerokiego zakresu działań Służby Celnej oraz stosowania, co do zasady, trybu określonego w rozdziale 3 ustawy.

Art. 3 wprowadza ogólną zasadę, zgodnie z którą kontrole realizowane są na podstawie analizy ryzyka. Niezależnie od generalnej zasady wykonywania kontroli poprzedzonych analizą ryzyka, przeprowadzane będą również kontrole mające charakter losowy, to znaczy wykonywane niezależnie od wyników przeprowadzonej analizy ryzyka oraz kontrole, których obowiązek przeprowadzania wynika z przepisów prawa.

Art. 4 normuje obowiązek współdziałania przez organy administracji publicznej oraz inne państwowe i gminne, powiatowe, wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne z organami Służby Celnej oraz udzielania przez w/w podmioty organom Służby Celnej pomocy technicznej przy wykonywaniu zadań określonych w ustawie. Przewidziana w projekcie możliwość złożenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wniosku o pokrycie przez organy Służby Celnej kosztów w/w pomocy, wynika z faktu, iż jednostki samorządu terytorialnego mają odrębny budżet (budżet samorządowy). W przypadku pomocy technicznej udzielanej przez organ administracji publicznej, nie jest uzasadniony zwrot przez organy Służby Celnej kosztów takiej pomocy, bowiem organy Służby Celnej, które są organami administracji publicznej są finansowane z budżetu Państwa.

Przepis ten stanowi powtórzenie dotychczasowego art. 1f ustawy o Służbie Celnej, jednakże proponowana regulacja precyzyjniej określa, iż od zasady nieodpłatności, w zakresie udzielanej organom Służby Celnej pomocy technicznej, przewidziany jest wyjątek.

Pozostawiono jednocześnie przepis ustanawiający delegację dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobów i warunków współdziałania organów Służby Celnej z organami i jednostkami, o których mowa wyżej, oraz zakresu ich świadczeń na rzecz organów Służby Celnej, dodając stosowne wytyczne, że przy wydaniu rozporządzenia należy uwzględnić konieczność zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania zadań organów Służby Celnej i organów współdziałających.

Art. 5 w znacznej części jest odpowiednikiem obowiązującego przepisu art. 6i ust. 1, zgodnie z którym „Każda osoba pośrednio lub bezpośrednio uczestnicząca w czynnościach związanych z wymianą towarową jest obowiązana do dostarczenia organowi celnemu, na jego żądanie, w ustalonych terminach, dokumentów i informacji mających znaczenie dla kontroli celnej, w jakiegokolwiek formie, jak również do udzielenia niezbędnej pomocy”, przy czym uprawnienie to zostało rozszerzone na pozostałe obszary, w których działa Służba Celna. Obowiązek dostarczenia dokumentów i informacji lub udzielenia pomocy wynika ze składanego w każdym czasie właściwie uzasadnionego żądania organu Służby Celnej. Rozwiązania przyjęte na poziomie prawa wspólnotowego w znaczący sposób zbliżyły sposób wykonywania nadzoru nad przemieszczaniem wyrobów akcyzowych do sposobu określonego przepisami prawa celnego. Oba rodzaje kontroli starają się łączyć pozornie przeciwstawne cele, jakimi są zapewnienie sprawnego przepływu towarów oraz realne zapewnienie kontroli nad tym przepływem. W tym celu kontrole te zostały oparte w dużej mierze na analizie ryzyka, która pozwala na podstawie szerokiego dostępu do informacji typować do kontroli tylko niektóre obszary. W rezultacie szeroki dostęp do informacji przekłada się na mniejszą liczbę kontroli i de facto mniejszą dolegliwość dla podmiotów. Uprawnienie to przyczyni się również do weryfikacji wiarygodności podmiotów podlegających kontroli, co dodatkowo spowoduje skoncentrowanie posiadanych przez organy Służby Celnej zasobów kadrowych i technicznych na podmiotach działających z naruszeniem prawa.

Art. 6 jest ściśle związany z art. 5, dotyczy bowiem obowiązku przekazywania organom Służby Celnej również dokumentów elektronicznych.

Z kolei przepis art. 7 jest rozszerzoną wersją przepisu art. 6j obowiązującej ustawy, zgodnie z którym „Organy celne mogą zbierać i wykorzystywać w celu realizacji ustawowych zadań informacje, w tym dane osobowe, oraz przetwarzać je w rozumieniu przepisów o ochronie danych osobowych, także bez wiedzy i zgody osoby, której dane dotyczą. Administrator danych jest obowiązany udostępnić dane na podstawie imiennego upoważnienia organu celnego, okazanego przez funkcjonariusza celnego wraz z legitymacją służbową. Informacja o udostępnieniu tych danych podlega ochronie zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych”. Jednocześnie dostosowano brzmienie tego przepisu do treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 8/04. Doprecyzowano brzmienie art. 7 ust. 1 wskazując, iż pozyskiwanie i przetwarzanie danych następuje w celu wykonywania kontroli realizowanych przez te organy, a także w związku z prowadzonymi przez nie postępowaniami, postępowaniami w sprawach o wykroczenia lub przestępstwa, postępowaniami w sprawach o wykroczenia skarbowe lub przestępstwa skarbowe i to tylko w zakresie, w jakim uzyskanie

i przetwarzanie tych danych jest niezbędne dla realizacji tych zadań. Uregulowana została również kwestia dostępu do danych szczególnie wrażliwych, które mogą być zbierane i przetwarzane jedynie, gdy jest to uzasadnione zakresem i charakterem prowadzonego postępowania lub dokonywanych czynności. W przepisie art. 7 ust. 4 i 5 wprowadzono dla określonej grupy organów i podmiotów prowadzących rejestry możliwość wyrażenia zgody na udostępnianie informacji zgromadzonych w rejestrach organom Służby Celnej, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, bez konieczności składania pisemnych wniosków, jeżeli organy Służby Celnej będą w posiadaniu urządzeń umożliwiających odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane lub informacje uzyskał i zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych uniemożliwiających wykorzystanie danych lub informacji niezgodnie z celem ich uzyskania, przy czym udostępnianie informacji będzie uzasadnione rodzajem lub zakresem wykonywanych zadań. Zmiana przepisu ma na celu doprecyzowanie przepisów dotyczących możliwości dostępu do dokumentów elektronicznych oraz formy udostępniania tych danych. Uprawnienie określone w art. 7 ust. 6 stanowi odzwierciedlenie przepisów dotyczących dostępu do danych będących w posiadaniu organów celnych i podatkowych przez organy kontroli skarbowej, przy czym ze względu na przedmiot regulacji umiejscowiono je w akcie rangi ustawowej. W zakresie systemów elektronicznych znajdujących się w posiadaniu Straży Granicznej należy wskazać, iż do części systemów Służba Celna posiada już dostęp w związku z wykonywaniem zadań w ramach Konwencji Schengen. Uzyskiwanie dostępu do informacji zgromadzonych w systemach wyżej wymienionych organów zostało uzależnione od spełnienia przez organy Służby Celnej, ubiegające się o udostępnienie tych informacji odpowiednich warunków technicznych i organizacyjnych. Uzyskiwanie tego dostępu odbywa się na wniosek, który powinien zawierać następujące dane: system, z którego informacje będą udostępniane; zakres informacji udostępnianych w związku z realizacją poszczególnych zadań ustawowych; osoby uprawnione oraz zakres informacji, które te osoby mogą uzyskiwać, a także zakres danych określających cel dostępu do informacji. Do tych danych organ udostępniający informacje odnosi się następnie w decyzji (art. 7 ust. 9). Organ wydający decyzję, zgodnie z art. 7 ust. 8, dokonuje oceny, czy wnioskowane informacje są niezbędne do realizacji zadań Służby Celnej, określonych w art. 7 ust. 1 oraz czy organy Służby Celnej spełniają wymogi, o których mowa w art. 7 ust. 4. Udostępnianie odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej podmiotu, który takie dane udostępnia (art. 7 ust. 9). Stworzono również możliwość odmowy udostępnienia informacji przez podmiot nimi dysponujący w przypadku, w którym będzie miał on wątpliwości, co do ich niezbędności dla Służby Celnej (art. 7

ust. 10). Odmowa taka następuje w drodze decyzji administracyjnej. Wprowadzono też przepis wskazujący, iż udostępnianie danych osobowych musi odbywać się z uwzględnieniem zasad wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych. Jednocześnie w przepisie art. 7 ust. 12 zostały określone zasady dokonywania weryfikacji i usuwania zgromadzonych danych. Art. 7 ust. 13 zawiera delegację dla Ministra Finansów do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru upoważnienia do pobierania danych.

Wraz z rozszerzeniem możliwości uzyskiwania informacji przez Służbę Celną wprowadzono w art. 8 zastrzone przepisy dotyczące zachowania w tajemnicy uzyskanych w ten sposób danych. Zgodnie z tym przepisem każda informacja uzyskana w sposób określony w trzech powyższych artykułach „jest chroniona tajemnicą celną i nie może być rozpowszechniana przez organ Służby Celnej bez zgody osoby lub organu, który ją udostępnił. Przekazywanie informacji, stanowiących tajemnicę celną, jest dozwolone, w przypadku, gdy organ Służby Celnej jest do tego obowiązany lub upoważniony zgodnie z obowiązującymi ustawami”. Do przestrzegania tak określonej tajemnicy celnej zostali zobowiązani funkcjonariusze celni oraz pracownicy zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków uzyskali dostęp do informacji stanowiących tajemnicę celną (art. 8 ust. 2), jak również inne osoby, którym udostępniono informacje objęte tajemnicą celną (art. 8 ust. 4). Dodatkowo osoby obowiązane do przestrzegania tajemnicy celnej są zobowiązane do złożenia na piśmie ustawowo określonego przyrzeczenia (art. 8 ust. 3). W zakresie nieuregulowanym w tym artykule będą miały zastosowanie przepisy Ordynacji podatkowej dotyczące tajemnicy skarbowej (art. 8 ust. 6). Naruszenie tajemnicy celnej podlega odpowiedzialności karnej, jak za naruszenie tajemnicy skarbowej (art. 8 ust. 7).

Podsumowując można stwierdzić, iż możliwość gromadzenia informacji oraz dostęp do informacji zawartych w rejestrach publicznych, pozwolą zapewnić skuteczność kontroli Służby Celnej i zapewnią niezakłócony przepływ danych w celu usprawnienia odpraw celnych, zmniejszą obciążenia administracyjne, a także pomogą w walce z nadużyciami finansowymi, przestępczością zorganizowaną i terroryzmem, w zabezpieczeniu interesów fiskalnych Państwa, będą chronić własność intelektualną i dziedzictwo kulturowe, zwiększą bezpieczeństwo towarów i handlu międzynarodowego, a także poprawią ochronę zdrowia i środowiska.

Rozdział 2

Organizacja Służby Celnej

W rozdziale 2 określono organizację Służby Celnej, w szczególności kwestie zadań i kompetencji organów Służby Celnej, sposobu ich powoływania i odwoływania oraz struktury organizacyjnej.

Regulacja art. 9 określa organy formacji, jaką jest Służba Celna, podczas gdy obecnie obowiązująca ustawa w powyższym zakresie statuuje organy, poprzez określenie ich zadań. Wyodrębnienie organów Służby Celnej znajduje uzasadnienie w zadaniach przypisanych Służbie Celnej. Patrząc przez pryzmat wyznaczonych jej zadań, wynikających z przepisów odrębnych, wskazać należy na różne funkcje tych organów. Dotyczy to w szczególności pełnienia funkcji organów celnych wynikających z przepisów wspólnotowego i krajowego prawa celnego oraz organów podatkowych określonych w ustawach podatkowych i Ordynacji podatkowej. Przepis ten ma na celu wyraźne wskazanie, że Służba Celna wykonuje zadania określone w różnych przepisach materialnych, a jej organy pełnią w związku z tym różne funkcje. O ile zgodnie z obowiązującymi regulacjami organami są: Minister Finansów, dyrektor izby celnej oraz naczelnik urzędu celnego, projektowane rozwiązanie przewiduje, że organami Służby Celnej będą: Minister Finansów, Szef Służby Celnej, dyrektorzy izb celnych oraz naczelnicy urzędów celnych. Novum wprowadzonym w projekcie jest zatem ustanowienie Szefa Służby Celnej organem Służby Celnej. Szczegółowe regulacje dotyczące uprawnień poszczególnych organów zostały zawarte w kolejnych przepisach rozdziału dotyczącego organizacji Służby Celnej. Ponadto w art. 9 ust. 3 zawarta została delegacja dla Ministra Finansów do określenia, w drodze rozporządzenia, właściwości miejscowej dyrektorów izb celnych oraz naczelników urzędów celnych w zakresie, w jakim właściwość ta nie wynika z przepisów regulujących zadania organów celnych i organów podatkowych. Wypełnienie tej delegacji pozwoli na określenie w jednym rozporządzeniu terytorialnego zasięgu działania w/w organów Służby Celnej, w przypadku realizacji zadań, co do których terytorialny zasięg działania organów nie został określony w przepisach regulujących zadania organów celnych i organów podatkowych.

Art. 10 określa pozycję Ministra Finansów oraz Szefa Służby Celnej, w związku z faktem ustanowienia Szefa Służby Celnej organem Służby Celnej. Minister Finansów sprawuje, zgodnie z projektem, nadzór nad wykonywaniem zadań realizowanych przez Służbę Celną oraz koordynuje i współdziała w kształtowaniu polityki państwa w zakresie zadań Służby Celnej. Zgodnie z projektowanym rozwiązaniem Szef Służby Celnej kieruje Służbą Celną i zapewnia sprawne i efektywne wykonywanie jej zadań. Są to między innymi zadania, które

obecnie wykonuje Minister Finansów, tj. kształtowanie polityki kadrowej i szkoleniowej w Służbie Celnej, realizacja budżetu państwa w zakresie ustalonym dla Służby Celnej. Analogicznie jak obecnie Szef Służby Celnej będzie wykonywał zadania kierownika urzędu wobec funkcjonariuszy pełniących służbę w komórkach organizacyjnych właściwych w sprawach celnych, podatku akcyzowego, gier i zakładów wzajemnych, urzędu obsługującego Ministra Finansów.

W art. 10 ust. 2 pkt 5 uregulowano wykonywanie powierzonych w 2006 r. Szefowi Służby Celnej przez Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Finansów, zadań Służby Specjalnej. Obowiązek powołania w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej jednostki specjalnej (Służby Specjalnej) wynika z art. 11 rozporządzenia Rady (WE) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez państwa członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji. Ze zmianą tą wiąże się wprowadzenie regulacji art. 17.

Rozszerzenie zakresu zadań o zadania wynikające z rozporządzenia Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT (Dz. Urz. UE L 347 z 30.12.2005) jest wynikiem powierzenia realizacji przedmiotowych zadań Służbie Celnej.

W związku z przyznaniem Szefowi Służby Celnej statusu organu Służby Celnej oraz ustaleniem zakresu zadań Szefa Służby Celnej, w art. 10 ust. 3 określono, iż Szef Służby Celnej wykonuje zadania przy pomocy: naczelników urzędów celnych, dyrektorów izb celnych oraz komórek organizacyjnych w urzędzie obsługującym ministra.

Kolejny przepis - art. 11 - wprowadza „Strategię działania Służby Celnej” jako zarządzenie Ministra Finansów. Mając na uwadze zagadnienia przyszłej roli cła, będące przedmiotem opracowań przez Unię Europejską oraz uchwalenie przez Radę Ministrów Uchwały w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Modernizacja Służby Celnej w latach 2009-2011”, zasadne jest określenie strategicznych zadań Służby Celnej, z jednoczesnym wskazaniem sposobów realizacji tej strategii. W/w uchwała dotyczy programu modernizacji w okresie 2009 – 2011, jest zasadne zatem sporządzanie „Strategii działania Służby Celnej” obejmującej cykliczne, trzyletnie okresy, licząc od 2009 r., tj. od wejścia w projektowanej ustawy, jak i uchwały „modernizacyjnej”.

W art. 12 uregulowano kwestie nadania sztandaru Służbie Celnej oraz sztandarów jednostkom organizacyjnym Służby Celnej. Obecnie obowiązująca regulacja ogranicza się do zobowiązania Ministra Finansów do wydania rozporządzenia określającego wzór sztandaru Służby Celnej oraz trybu jego nadania. W praktyce, na podstawie obowiązującej ustawy o

Służbie Celnej, nadano sztandar Służbie Celnej oraz niektórym izbom celnym, zatem wprowadzenie regulacji umożliwiającej nadanie sztandarów jednostkom organizacyjnym Służby Celnej stanowi usankcjonowanie obecnej praktyki.

Minister Finansów został jednocześnie upoważniony do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru sztandaru Służby Celnej, podstawowych elementów wzoru sztandaru nadawanego jednostkom organizacyjnym Służby Celnej, trybu nadawania tych sztandarów oraz określenia jednostek organizacyjnych Służby Celnej, którym sztandar jest nadawany. Upoważnienie to pozwoli na określenie podstawowych elementów wzorów sztandarów, w tym np. wskazanie znaku Merkuriusza. Ustalenie podstawowych elementów spowoduje, że przy nadawaniu sztandarów jednostkom organizacyjnym Służby Celnej, sztandary te będą, zbliżone, zarówno kolorystycznie jak i pod względem elementów wizualnych.

Art. 13 stwarza możliwość Ministrowi Finansów do zawarcia porozumień umożliwiających prowadzenie działalności duszpasterskiej w Służbie Celnej. Obecnie zagadnienie duszpasterstwa nie jest uregulowane w ustawie. Należy wskazać, że działalność duszpasterska w Służbie Celnej nie została ograniczona do jednego kościoła czy związku wyznaniowego.

Art. 14 statuujący Dzień Służby Celnej, pozostaje bez zmian.

Art. 15 reguluje zagadnienia przyznawania odznaki honorowej „Zasłużony dla Służby Celnej”. Obecnie istnieje jeden stopień odznaki honorowej, a zawarte w ustawie przepisy są bardzo ogólne. W nowym przepisie w art. 15 ust. 1 wskazano katalog osób, którym Minister Finansów może nadać odznakę. Są to osoby szczególnie zasłużone dla Służby Celnej.

W projekcie zaproponowano trzy stopnie odznaki (złota, srebrna i brązowa). W związku z powyższym postanowiono, iż odznaka tego samego stopnia może być nadana tej samej osobie tylko raz, oraz że osobie wyróżnionej odznaką nie nadaje się odznaki w stopniu niższym od posiadanego. W projekcie ustawy wskazano, że osoba, której nadano odznakę, otrzymuje legitymację potwierdzającą jej nadanie (obecnie obowiązująca ustawa ogranicza się do postanowienia, iż Rada Ministrów określi wzór legitymacji).

Projekt, w odróżnieniu od obowiązującej ustawy, przyznaje Ministrowi Finansów, nie zaś Radzie Ministrów, upoważnienie do wydania rozporządzenia regulującego kwestie dotyczące odznaki, ustalając jednocześnie szerszy zakres tego rozporządzenia.

W rozporządzeniu zostaną określone, podobnie jak obecnie, osoby uprawnione do występowania ze stosownym wnioskiem, dodatkowo określony zostanie termin rozpatrzenia takiego wniosku. Określenie natomiast szczegółowego trybu postępowania w tym zakresie wpłynie na przejrzystość działania Ministra Finansów.

Art. 16

W projekcie pozostawiono regulację, zgodnie z którą Minister Finansów może tworzyć organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań Służby Celnej. Minister Finansów tworząc taki organ jest zobowiązany określić dodatkowo długość kadencji, na jaką organ został powołany. Przepisy te mają wyeliminować sytuacje dalszego funkcjonowania organu opiniodawczo-doradczego, w przypadku gdy wykonał zadanie, do którego został utworzony.

Celem regulacji zawartych w art. 17 jest wypełnienie obowiązku wynikającego z art. 11 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez państwa członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji, dotyczącego powołania przez każde Państwo Członkowskie służby specjalnej.

Kontrole refundacji eksportowych stanowią zdecydowaną większość kontroli wykonywanych w ramach w/w rozporządzenia 485/2008, a wypłacane refundacje stanowią, zgodnie z przepisami o finansach publicznych środki publiczne, zadania służby specjalnej powierzono Ministrowi Finansów, w imieniu którego będzie je wykonywał Szef Służby Celnej. Zaproponowane regulacje mają na celu umożliwienie realizacji zadań służby specjalnej w zakresie monitorowania stosowania rozporządzenia Rady (EWG) Nr 485/2008 oraz koordynowania i ogólnego nadzoru kontroli przeprowadzanych przez urzędników innych służb. Dotychczas realizacja zadań w powyższym zakresie, przy braku podstaw prawnych żądania wykonania określonych czynności, odbywa się jedynie na podstawie ogólnych zasad współpracy, co nie daje gwarancji ich wykonania.

Przepisy art. 18 wprowadzają nową regulację mającą na celu zwiększenie uprawnień Szefa Służby Celnej w zakresie sprawowania przez niego nadzoru i koordynacji zadań realizowanych przez Służbę Celną. Wyraźnie wskazano w niej na uprawnienie do upoważnienia funkcjonariuszy pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej do wykonywania zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i pkt 4 – 6 oraz art. 30 ust. 2 pkt 1-2, w przypadku zagrożenia realizacji tych zadań oraz w przypadku realizowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej operacji międzynarodowych, w których uczestniczy Służba Celną. Regulacja ta ułatwi realizację przez „grupy mobilne” zadań na obszarze właściwości innego dyrektora izby celnej związanych z operacjami międzynarodowymi, czy też zwalczaniem przestępczości. Pozwoli to również na sprawne reagowanie Szefa Służby na sytuacje związane ze znacznym zwiększeniem ruchu towarowego/osobowego na określonym odcinku granicy, np. związanym z organizacją EURO 2012.

W art. 19 określono zadania dyrektora izby celnej. W przepisie art. 19 ust. 1 pkt 5 wskazano rodzaje kontroli, które będzie wykonywał bezpośrednio dyrektor izby celnej. Dotyczy to praktycznie wszystkich kontroli wymienionych w art. 30 ust. 2 i 3. W projekcie bardziej szczegółowo określono zadania dyrektora izby celnej z zakresu wykrywania, zwalczania i ścigania przestępstw i wykroczeń. Dodatkowo rozszerzono zadania dyrektora izby celnej o określone w pkt 7, tj. dotyczące współdziałania dyrektora izby celnej z terenowymi organami Straży Granicznej, w szczególności koordynacji działań w zakresie sprawnego wykonywania zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 i art. 30 ust. 2 pkt 1. Ponadto dodano zadanie współdziałania z terenowymi organami kontroli skarbowej (w pkt 8), oraz współdziałania z organami władzy publicznej i samorządowej (pkt 9). W projekcie określono, że dyrektorzy izb celnych wykonują zadania przy pomocy podległych im izb celnych. W zakresie współdziałania z terenowymi organami kontroli skarbowej, postanowiono iż Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określi sposób i warunki współdziałania dyrektorów izb celnych oraz naczelników urzędów celnych z w/w organami, mając na uwadze zapewnienie prawidłowej i terminowej realizacji zadań tych organów oraz ekonomikę postępowania.

Art. 20 reguluje zadania naczelnika urzędu celnego. W projekcie ustawy wskazano, że do zadań naczelnika urzędu celnego należy kontrola podatku akcyzowego oraz kontrola, wymiar i pobór opłaty paliwowej (art. 20 ust. 1 pkt 2). W obecnym stanie prawnym zadania te wynikały jedynie z ustawy - Ordynacja podatkowa i z ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym. Do katalogu zadań naczelnika dodano w art. 20 ust. 1 pkt 3 wykonywanie zadań w zakresie kontroli, wymiaru i poboru podatku od gier oraz dopłat i opłat, które są nowymi zadaniami Służby Celnej. W przepisie art. 20 ust. 1 pkt 5 określono rodzaje kontroli wykonywanej przez naczelnika urzędu celnego. Również wyżej omawiane uprawnienie do prowadzenia postępowań przygotowawczych w zakresie niektórych przestępstw i wykroczeń zostało zawarte w art. 20 ust. 1 pkt 6 jako zadanie naczelnika, który obecnie pełni rolę finansowego organu postępowania przygotowawczego – na gruncie Kodeksu karnego skarbowego. Dodane zostało również zadanie dotyczące współdziałania naczelnika urzędu celnego z organami władzy publicznej i samorządowej.

Art. 21 projektu, podobnie jak obecnie obowiązująca w tym zakresie regulacja, przewiduje, że Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi izby celne i urzędy celne oraz ich siedziby. Nowym rozwiązaniem przewidzianym w projekcie jest określony warunek, by Minister Finansów w przypadku znoszenia izb celnych lub urzędów celnych uwzględnił

konieczność zapewnienia ciągłości wykonywanych zadań. Ponadto pozostawiono regulację stanowiącą, iż organizację izb celnych i urzędów celnych określa statut nadany, w drodze zarządzenia, przez Ministra Finansów. W dotychczasowym przepisie stanowiącym, że minister właściwy do spraw finansów publicznych tworzy jednostki organizacyjne Służby Celnej, w tym Centralne Laboratorium Celne oraz ośrodki szkoleniowe, a także określa ich organizację i zakres działania zmieniono jedynie uprawnienie Ministra Finansów z obligatoryjnego na fakultatywne. Utrzymanie podobnej normy jest potwierdzeniem istniejącego stanu prawnego, bowiem obecnie w Służbie Celnej funkcjonują laboratoria celne jako komórki izby celnej.

W art. 22 wprowadzona została systematyka jednostek organizacyjnych Służby Celnej. Obecnie w ustawie o Służbie Celnej mówi się zarówno o jednostkach organizacyjnych Służby Celnej, jak i o urzędzie, przy czym określenia te są stosowane zamiennie, co stwarza problemy interpretacyjne. Ustawowe wskazanie, że jednostkami tymi są komórki organizacyjne w urzędzie obsługującym ministra, izby celne i urzędy celne wraz z podległymi oddziałami celnymi, stanowi uporządkowanie tej materii.

W art. 23 precyzyjnie zostało określone, jakie zadania mogą wykonywać wyłącznie funkcjonariusze celni. W art. 23 ust. 2 zawarto wyjątek od w/w zasady, odwołując się do przepisów odrębnych, bez ich wskazania (przepisy zmieniające zawierają zmianę do ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne). W art. 23 ust. 4 Minister Finansów został upoważniony do określenia: komórek organizacyjnych i stanowisk, w ramach których zadania są wykonywane przez funkcjonariuszy; komórek organizacyjnych i stanowisk, w ramach których zadania są wykonywane przez członków korpusu służby cywilnej oraz komórek organizacyjnych i stanowisk, w ramach których zadania są wykonywane przez funkcjonariuszy lub członków korpusu służby cywilnej.

W art. 24 ustalono definicję urzędu dla potrzeb przepisów regulujących przebieg służby, stanowiska i stopnie służbowe funkcjonariuszy, mając na względzie zdefiniowanie określenia jednostek organizacyjnych Służby Celnej. Urzędem jest, zgodnie z projektem, izba celna wraz z podległymi urzędami celnymi (obecnie obowiązująca ustawa stanowi, że urzędem jest izba celna wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi).

Projekt wprowadza przepis, iż zadania dyrektora generalnego urzędu przewidziane w ustawie o służbie cywilnej oraz w ustawie o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych, w stosunku do członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w izbach celnym i podległych urzędach celnym wykonuje dyrektor izby celnej.

Bez zmian pozostawiono przepis stanowiący, że zadania kierownika urzędu wobec

funkcjonariuszy pełniących służbę w komórkach organizacyjnych w urzędzie obsługującym ministra wykonuje Szef Służby Celnej.

Projekt przewiduje, analogicznie jak obecnie obowiązujące w tym zakresie regulacje, że kierownikiem urzędu, jeśli chodzi o izby celne i urzędy celne wraz z podległymi oddziałami, jest dyrektor izby celnej, oraz że w sprawach związanych z pełnieniem służby oraz zatrudnieniem w w/w jednostkach organizacyjnych właściwym do podejmowania rozstrzygnięć jest kierownik urzędu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 25 ustala hierarchię organów w sprawach dotyczących przebiegu służby, stanowisk i stopni służbowych funkcjonariuszy, precyzując jednocześnie, które organy względem siebie pozostają w stosunku zależności. Wprowadzenie tej normy pozwoli na uniknięcie sporów oraz wątpliwości dotyczących interpretacji w zakresie składania środków zaskarżenia, w sprawach dotyczących pełnienia służby przez funkcjonariuszy celnych.

Art. 26

Katalog wyższych stanowisk kierowniczych w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej, określony w tym przepisie, pozostaje bez zmian w stosunku do obecnie obowiązującej regulacji.

W projekcie pozostawiono regulację, zgodnie z którą stanowiska, które wiążą się z podporządkowaniem służbowym są stanowiskami kierowniczymi w jednostkach organizacyjnych.

Art. 27

W zakresie powoływania Szefa Służby Celnej - podsekretarza stanu w urzędzie obsługującym Ministra Finansów – uprawnienie do powołania przyznano Prezesowi Rady Ministrów (obecnie powołania dokonuje Minister Finansów). Jeśli chodzi o zastępcę Szefa Służby Celnej, zrezygnowano z mianowania jako sposobu nawiązania stosunku pracy na rzecz powołania, z tym, że w odróżnieniu do Szefa Służby Celnej powołania i odwołania zastępcy Szefa Służby Celnej dokonuje Minister Finansów na wniosek Szefa Służby Celnej.

W proponowanych regulacjach wprowadzono hierarchię wnioskowania o powołanie, mając na celu prawidłowy dobór kadr w Służbie Celnej, jednocześnie szerokie kompetencje w tym zakresie uzyskał Szef Służby Celnej.

W stosunku do obecnie obowiązującej regulacji powiększono katalog wymagań wobec Szefa Służby Celnej (zastępcy Szefa Służby Celnej), wskazując dodatkowo, iż musi to być osoba, która: korzysta z pełni praw publicznych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślnie przestępstwo skarbowe, ma nieposzlakowaną opinię, daje rękojmię należytego wykonywania zadań. Nowym rozwiązaniem jest określenie

wymagań w stosunku do kandydatów na pozostałe stanowiska kierownicze, a zatem może to być osoba, która: ma obywatelstwo polskie, korzysta z pełni praw publicznych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślnie z-
ępstwo skarbowe, ma wyższe wykształcenie magisterskie, ma co najmniej czteroletnie doświadczenie w zakresie obejmującym zagadnienia podatkowe lub celne, ma co najmniej czteroletnie zatrudnienie w organach administracji publicznej, ma nieposzlakowaną opinię, ma wiedzę zawodową odpowiadającą zakresowi zadań wykonywanych na danym stanowisku, ma zdolności organizatorskie oraz predyspozycje do kierowania zespołami ludzkimi, daje rękojmię należytego wykonywania zadań.

Na stanowiska dyrektora izby celnej i jego zastępcy oraz naczelnika urzędu celnego i jego zastępcy mogą być powołani funkcjonariusze z korpusu oficerów Służby Celnej lub korpusu generałów Służby Celnej. Natomiast na stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych powołanie następuje z korpusu aspirantów Służby Celnej, korpusu oficerów Służby Celnej, lub korpusu generałów Służby Celnej albo członków korpusu służby cywilnej. W projekcie określono, iż do powoływania na stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych i odwoływania z tych stanowisk właściwy jest kierownik urzędu. Z powyższego uregulowania wynika wprost, że właściwym do powołania na stanowiska kierownicze w komórkach organizacyjnych w urzędzie obsługującym ministra, i odwoływania z tych stanowisk, jest kierownik tego urzędu.

Art. 28

Przedmiotowy projekt modyfikuje sposób powoływania na stanowiska kierownicze (dyrektora izby celnej, naczelnika urzędu celnego oraz ich zastępców), z jednej strony poprzez określenie wymagań, co do stopnia służbowego kandydata, tj. musi to być funkcjonariusz z korpusu oficerów Służby Celnej lub korpusu generałów Służby Celnej, a z drugiej strony – poprzez wprowadzenie, w miejsce konkursów, rekrutacji. Należy zauważyć, że obecna regulacja ustawowa przewiduje przeprowadzenie konkursu tylko przy obsadzaniu stanowiska zastępcy Szefa Służby Celnej oraz dyrektora izby celnej, dając jednocześnie możliwość Ministrowi Finansów określenia innych stanowisk, na których dobór kandydatów jest dokonywany w drodze konkursu. Rekrutacja uregulowana w tym przepisie obejmuje wszystkie wyższe stanowiska kierownicze, z wyjątkiem Szefa Służby Celnej oraz zastępcy Szefa Służby Celnej. Projektowana regulacja, poprzez objęcie rekrutacją wyższych stanowisk kierowniczych, w trakcie której zostanie przeprowadzona rozmowa kwalifikacyjna oraz ustalone zostaną zdolności organizatorskie, predyspozycje w zakresie kierowania zespołami ludzi, gwarantuje właściwy dobór kandydatów na te stanowiska.

W art. 29 projektu uregulowano kwestie sposobu postępowania w sytuacji zwolnienia stanowiska dyrektora izby celnej, naczelnika urzędu celnego oraz ich zastępców. Minister Finansów, w przypadku zwolnienia stanowiska dyrektora izby celnej, natomiast w przypadku zwolnienia stanowiska naczelnika urzędu celnego, Szef Służby Celnej powierza pełnienie obowiązków odpowiednio jednemu z zastępców dyrektora izby celnej bądź jednemu z zastępców naczelnika urzędu celnego, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Szef Służby Celnej, w przypadku zwolnienia stanowiska zastępcy dyrektora izby celnej, natomiast w przypadku zwolnienia stanowiska zastępcy naczelnika urzędu celnego dyrektor izby celnej, do czasu powołania nowego zastępcy dyrektora izby celnej lub zastępcy naczelnika urzędu celnego, powierza pełnienie obowiązków, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, funkcjonariuszowi z korpusów oficerów Służby Celnej lub członkowi korpusu służby cywilnej. Projekt wprowadza instytucję czasowej niemożności pełnienia służby na stanowisku dyrektora izby celnej oraz czasowej niemożności pełnienia służby na stanowisku naczelnika urzędu celnego. Analogicznie jak w przypadku zwolnienia w/w stanowisk, pełnienie obowiązków powierza się w tej sytuacji jednemu z zastępców, z tym, że do czasu ustania przeszkody w pełnieniu służby.

Obecnie obowiązująca ustawa nie wskazuje, jaki podmiot jest właściwy do wykonywania obowiązków w przypadku zwolnienia stanowisk kierowniczych, stanowiąc jedynie o odwołaniu dyrektora izby celnej, naczelnika urzędu celnego oraz ich zastępców. Ponadto nie jest przewidziana sytuacja czasowej niemożności pełnienia służby na stanowisku dyrektora izby celnej oraz naczelnika urzędu celnego.

Projektowane rozwiązania mają na celu zapewnienie właściwego wykonywania zadań przewidzianych w ustawie dla dyrektorów izb celnych i naczelników urzędów celnych.

Rozdział 3

Kontrola wykonywana przez Służbę Celną

Projekt ustawy nie przewiduje procedury kontroli w trybie szczególnego nadzoru podatkowego, lecz posługuje się regulacjami dotyczącymi wykonywania tego nadzoru w rozdziale 3, w którym określa się sposób wykonywania kontroli produkcji, przemieszczania i zużycia wyrobów akcyzowych, kontroli obrotu towarowego z zagranicą oraz kontroli urządzania gier i zakładów wzajemnych w jednolitym trybie. Nowa regulacja ma na celu ujednoczenie trybów kontroli. Dotychczas kontrole w ramach szczególnego

nadzoru podatkowego były wykonywane w oparciu o przepisy ustawy o Służbie Celnej, a w zakresie nieuregulowanym stosowano przepisy dotyczące kontroli celnej, a z kolei w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – stosowano przepisy art. 281 – 292 ustawy – Ordynacja podatkowa. Obecnie tryb wykonywania kontroli wyrobów akcyzowych został określony w rozdziale 3 „Kontrola wykonywana przez Służbę Celną”. Tym samym kontrole wykonywane wcześniej w ramach szczególnego nadzoru podatkowego oraz kontrole celne będą wykonywane zgodnie z jedną procedurą. Konstrukcja tego rozdziału została oparta na następujących założeniach. W początkowym artykule zostały zamieszczone przepisy określające zakres przedmiotowy i podmiotowy kontroli (art. 30). Następnie określona została właściwość organów do przeprowadzenia kontroli oraz osoby uprawnione do jej przeprowadzenia (art. 31). Kolejno wskazano na uprawnienia kontrolujących (art. 32) oraz obowiązki kontrolowanych (art. 33 i 34), w art. 33 określono katalog zasadniczych obowiązków podmiotów podlegających kontroli, natomiast w art. 34 uszczegółowione zostały obowiązki podmiotów w zależności od rodzaju działalności którą prowadzi podmiot np. obrót wyrobami akcyzowymi czy też urządzenie gier i zakładów wzajemnych. Następnie został uregulowany tryb kontroli w szczególności: sposób wykonywania czynności w urzędzie i w miejscach uznanych oraz w miejscach, w których kontrola będzie miała charakter stały, wspólne upoważnienie oraz poszczególne czynności kontrolne. Regulacja w tym zakresie została oparta na założeniu odformalizowania dokumentowania czynności (art. 36).

Ujednoczenie procedury kontrolnej spowoduje zastąpienie pokrewnych instytucji dotychczas występujących w obu tych trybach, wspólnymi rozwiązaniami. Do takich rozwiązań należy zaliczyć zastąpienie instytucji zabezpieczeń urzędowych istniejących w szczególnym nadzorze podatkowym, zamknięciami urzędowymi, które dotychczas funkcjonowały w kontroli celnej jako zamknięcia celne. Ujednoczono sposób dokumentowania kontroli m.in. wprowadzono zasadę sporządzania protokołu z czynności kontrolnych wykonywanych np. na drogach publicznych lub drogach wewnętrznych, na targowiskach tylko w wypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub na żądanie kontrolowanego oraz stosowanie upoważnień do kontroli. Rozszerzono instytucję urzędowego sprawdzenia stosowaną dotychczas w szczególnym nadzorze podatkowym poprzez wprowadzenie tego obowiązku dla podmiotów podlegających kontroli wykonywanej przez Służbę Celną, jednocześnie upoważniając Ministra Finansów do określenia, w drodze rozporządzenia, rodzajów podmiotów zwolnionych z urzędowego sprawdzenia oraz szczegółowego zakresu i sposobu jego przeprowadzania.

W art. 30 ust. 1 sformułowany został ogólny przedmiot kontroli. Przedmiotem kontroli jest sprawdzenie prawidłowości przestrzegania przepisów prawa. Podmiotowy katalog osób podlegających kontroli został określony także w art. 30 ust. 1. Zakres przedmiotowy kontroli uregulowany w art. 30 ust. 2 i 3 nie wykracza poza aktualnie obowiązujące regulacje. Warto wskazać, iż tak określony zakres kontroli, co do zasady nie wykracza poza dotychczasowy zakres szczególnego nadzoru podatkowego i kontroli celnej uregulowany obecnie w art. 6a oraz art. 6h ustawy o Służbie Celnej. Innowacją jest rozszerzenie kontroli o kontrolę urządzania i prowadzenia innych gier niż dotychczas kontrolowane w ramach szczególnego nadzoru podatkowego oraz zakładów wzajemnych. Dotychczas kontrolę tę wykonywały osoby upoważnione przez Ministra Finansów i dyrektorów izb skarbowych. Rozwiązanie to pozwoli na zintensyfikowanie oraz zwiększenie skuteczności tych kontroli wobec dynamicznie rozwijającego się rynku gier i zakładów wzajemnych. Przepis art. 30 ust. 4, zawierający zmiany o charakterze porządkowym, przewiduje analogiczne do występującego w obowiązującej ustawie (art. 6a ust. 4) zwolnienie spod kontroli. W art. 30 ust. 5 doprecyzowany został moment (wobec poprzedniego brzmienia przepisów), do którego może być wykonywana kontrola w stosunku do wyrobów akcyzowych. Regulacja ta stanowi generalną zasadę, iż czynności w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia podlegają kontroli do momentu uiszczenia od wyrobów akcyzowych należnego podatku akcyzowego. Ograniczenia tego nie stosuje się do czynności dotyczących wyrobów korzystających ze zwolnienia albo wyrobów opodatkowanych ze względu na przeznaczenie stawką podatku akcyzowego niższą od stawki maksymalnej dla danej grupy wyrobów oraz czynności dokonywanych przez podmioty dokonujące obrotu wyrobami akcyzowymi, od których został uiszczony należny podatek. W art. 30 ust. 6 został określony sposób przeprowadzania kontroli wykonywanych obecnie w trybie szczególnego nadzoru podatkowego, a także kontroli w zakresie gier i zakładów wzajemnych. Kontrole te zgodnie z regulacją art. 30 ust. 6 będą mogły być wykonywane jako kontrole stałe, polegające na wykonywaniu określonego rodzaju czynności kontrolnych w sposób ciągły przez funkcjonariusza w komórce organizacyjnej utworzonej przez naczelnika urzędu celnego na terenie podmiotu podlegającego kontroli. Przepis art. 30 ust. 7 stanowi rozszerzenie delegacji obecnego art. 6t o kontrole Służby Celnej i zawiera delegację dla Ministra Finansów do określenia w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych w drodze rozporządzenia sposobu i warunków wykonywania kontroli w odniesieniu do okrętów wojennych i statków powietrznych oraz wyposażenia i sprzętu jednostek wojskowych, a także wyposażenia i sprzętu jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji, mając na

uwadze uproszczenie czynności kontrolnych podejmowanych wobec tego rodzaju towarów oraz zapewnienia skuteczności kontroli.

W art. 31 określona została generalna zasada dotycząca właściwości do przeprowadzenia kontroli. Kontrole zatem przeprowadza właściwy miejscowo organ Służby Celnej. Organ ten pozostaje właściwy od momentu wszczęcia kontroli do jej zakończenia, chociażby nastąpiła w okresie jej trwania zmiana jego właściwości. W regulacji tej przyjęto zasadę niezmienności właściwości organów w sprawie, w której prowadzona jest kontrola, która została określona w art. 18b ustawy – Ordynacja podatkowa. W art. 31 ust. 2 została uregulowana właściwość do kontroli w przypadku kontroli po dokonaniu zwolnienia towarów, przeprowadzanej na podstawie art. 78 ust. 2 Wspólnotowego Kodeksu Celnego oraz kontroli przeprowadzanych na podstawie rozporządzenia Rady (EWG) nr 485/2008 w zakresie prawidłowości wypłaty refundacji wywozowych. Zatem właściwym do przeprowadzenia tych kontroli jest organ Służby Celnej właściwy miejscowo ze względu na siedzibę podmiotu podlegającego kontroli. W art. 31 ust. 3 określono podmiotowo, którzy funkcjonariusze mogą przeprowadzać przedmiotowe kontrole. Na podstawie tej regulacji uprawnienie to przysługuje funkcjonariuszom pełniącym służbę w jednostce organizacyjnej właściwej do przeprowadzenia kontroli oraz w innej, lecz po uzyskaniu upoważnienia właściwego organu Służby Celnej. Wprowadzona regulacja umożliwi podejmowanie kontroli również w sytuacji, kiedy właściwość miejsca prowadzenia działalności oraz miejsca zamieszkania podmiotu podlegającego kontroli są zlokalizowane w terytorialnym zasięgu działania innego organu. Kontrola taka możliwa będzie do wykonania po otrzymaniu przez funkcjonariusza upoważnienia do jej przeprowadzenia wydanego przez właściwy organ Służby Celnej. Wprowadzona regulacja stanowi ujednoczenie dotychczasowej regulacji zawartej w art. 6p.

Art. 32 reguluje jednolicie uprawnienia funkcjonariuszy celnych wykonujących kontrole. Przepisy tego artykułu obejmują uprawnienia określone dotychczas odpowiednio dla kontroli szczególnego nadzoru podatkowego i kontroli celnej w art. 6c i 6l ustawy o Służbie Celnej. Celem ujednoczenia uprawnień jest zwiększenie efektywności kontroli w oparciu o analizę ryzyka. Ujednoczenie uprawnień przy tej samej ilości kontrolujących, przy zwiększeniu ich mobilności i wyposażeniu w skuteczniejsze rozwiązania prawne przyczyni się do:

- skuteczniejszej walki z „szarą strefą” – lepszego wykorzystania istniejącego potencjału kontrolnego,
- zwiększenia wpływów z tytułu podatku akcyzowego i podatku od gier poprzez zwiększenie efektywności kontroli,
- ułatwienia działalności gospodarczej rzetelnych przedsiębiorców.

W art. 32 ust. 1 pkt 11 zabezpieczenia urzędowe (obecny art. 6c) oraz zamknięcia celne (obecny art. 6 m) zastąpiono zamknięciami urzędowymi, w celu ujednoczenia nazewnictwa dotyczącego tego samego zagadnienia.

Jako novum wprowadzono również przepis art. 32 ust. 1 pkt 13 umożliwiający przeprowadzenie w drodze eksperymentu, doświadczenia lub odtworzenia możliwości gry na automacie, gry na automacie o niskich wygranych lub gry na innym urządzeniu. Przepis ten ma na celu zwiększenie skuteczności kontroli w przypadku kontroli w podmiotach zarządzających gry na automatach bez stosownego zezwolenia. Dotychczas podmioty zarządzające te gry deklarowały automaty jako automaty zręcznościowe lub rozrywkowe nie wypłacające wygranych pieniężnych lub rzeczowych. Możliwość przeprowadzenia eksperymentu ograniczy w sposób znaczący takie praktyki.

Wprowadzono również przepisy umożliwiające przeszukanie osób i pomieszczeń oraz rewizji towarów przy wykorzystaniu psów służbowych (art. 32 ust. 1 pkt 4 i pkt 9) oraz zatrzymywania i kontrolowania środków transportu oraz statków w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. - Kodeks morski (Dz. U. Nr 138, poz. 1545) i ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857) i podejmowania wobec nich innych czynności kontrolnych (art. 32 ust. 1 pkt 16).

W art. 32 ust. 2 utrzymano zasadę, iż funkcjonariusze są upoważnieni do wstępu i poruszania się po terenie kontrolowanego podmiotu bez potrzeby uzyskania przepustki oraz nie podlegają rewizji osobistej przewidzianej w regulaminie wewnętrznym tego podmiotu, podlegają natomiast przepisom o bezpieczeństwie i higienie pracy obowiązującym w tym podmiocie.

W art. 32 ust. 3 zostało zawarte wyraźne uprawnienie funkcjonariusza, który w celu realizacji zadań ustawowych, może wydawać osobom polecenia określonego zachowania się w granicach niezbędnych do określonych czynności albo w celu uniknięcia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa osób lub mienia.

Nowym uprawnieniem jest określone w art. 32 ust. 4 uprawnienie do przebywania i poruszania się po gruntach bez uzyskiwania zgody ich właścicieli lub użytkowników w czasie bezpośredniego pościgu, również z użyciem psa służbowego, przy czym uprawnienie to przysługuje jedynie, gdy nie ma możliwości korzystania z dróg. Za wyrządzone w ten sposób szkody przysługuje odszkodowanie według zasad prawa cywilnego.

Przepisy art. 33 i art. 34 określają obowiązki podmiotów podlegających kontroli, w tym warunki i środki do sprawnego przeprowadzenia kontroli. Tak jak poprzedni przepis, art. 33

i art. 34 stanowią zintegrowanie obowiązków wynikających z dotychczas obowiązujących przepisów o szczególnym nadzorze podatkowym i kontroli celnej. Przy czym w art. 34 określono odrębnie szczególne obowiązki dotyczące podmiotów, które podlegają kontroli ze względu na wykonywanie działalności w zakresie produkcji i obrotu wyrobami akcyzowymi oraz w zakresie urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych. Podział ten ma na celu doprecyzowanie tych obowiązków uwzględniając specyfikę kontroli w poszczególnych branżach działalności gospodarczej.

W art. 35 uregulowana została kwestia kosztów związanych z realizacją obowiązków podmiotów podlegających kontroli. Zasadą jest, że koszty obciążają podmioty podlegające kontroli z wyjątkiem kosztów związanych ze sporządzaniem kopii dokumentów oraz kosztów korzystania ze środków łączności i innych urządzeń technicznych.

Przepis art. 36 reguluje kwestie upoważnień do wykonywania kontroli oraz określa zasady podejmowania kontroli w zależności od miejsca, w którym odbywa się kontrola. Przepis ten ma na celu skrócenie procedur formalnych przy kontrolach doraźnych wymagających natychmiastowego ich podjęcia lub wykonywanych systematycznie w podmiotach, jak również w miejscach, w których nie można precyzyjnie określić statusu podmiotu kontrolowanego przed podjęciem czynności kontrolnych. Z uwagi na fakt, iż powtórna kontrola celna, jak i inne rodzaje kontroli wykonywanych przez Służbę Celną, ukierunkowane są na kontrolę księgowości podmiotów i będą wykonywane w trybie określonym w Ordynacji podatkowej, zaistniała potrzeba uproszczenia formalności związanych z podjęciem czynności kontrolnych. W tym celu przyjęto zasadę, iż jedynie kontrola w siedzibie kontrolowanego, w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej oraz miejscu zamieszkania, jest wykonywana na podstawie upoważnienia udzielonego przez organ Służby Celnej (art. 36 ust. 1). Natomiast czynności kontrolne wykonywane na drogach publicznych lub drogach wewnętrznych, na morskich wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym lub wodach śródlądowych oraz w miejscach innych niż określone w art. 36 ust. 1 (w przypadku kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 2 i ust. 3 pkt 2 i 7), poza punktem stałej lokalizacji (sprzedaż obwoźna i obnośna) na targowiskach, w podmiotach, w których przeprowadzono urzędowe sprawdzenie, oraz w innych podmiotach niż te, w których przeprowadzono urzędowe sprawdzenie – podlegających kontroli w przypadku, gdy czynności są przeprowadzane w oparciu o zgłoszenie dokonane na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 50 i 51 oraz w przypadku, gdy obowiązek ich przeprowadzenia w określonym czasie wynika z przepisów prawa, będą wykonywane na podstawie legitymacji służbowej okazywanej przez

funkcjonariusza oraz imiennego upoważnienia do wykonywania kontroli okazywanego na żądanie podmiotu podlegającego kontroli.

Zgodnie z regulacją art. 36 ust. 3 czynności kontrolne w urzędzie celnym, miejscu wyznaczonym lub uznanym przez organ celny są wykonywane przez umundurowanego funkcjonariusza wyposażonego w znak identyfikacji osobistej.

Kolejną odrębnością (art. 36 ust. 4) jest możliwość przeprowadzenia czynności kontrolnych na podstawie legitymacji służbowej w przypadku wystąpienia podejrzenia, że przepisy określone w art. 30 ust. 2 nie są przestrzegane i okoliczności faktyczne uzasadniają niezwłoczne przeprowadzenie kontroli.

Uregulowana została również sytuacja, w której podczas przeprowadzania kontroli zostało ustalone, iż kontrolowany jest przedsiębiorcą. Przedsiębiorca wskazuje w tym przypadku adres do doręczeń w kraju, na który doręcza się upoważnienie w terminie 7 dni od dnia podjęcia kontroli. W przypadku braku takiego adresu lub gdy wskazany adres okazał się nieprawdziwy, upoważnienie złożone do akt kontroli uznaje się za doręczone (art. 36 ust. 5)

W art. 30 ust. 6 zawarta została delegacja ustawowa dla Ministra Finansów do określenia, w drodze rozporządzenia, wzorów upoważnień do wykonywania kontroli, z uwzględnieniem miejsca ich wykonywania i charakteru czynności kontrolnych.

Przepis art. 37 jest w przeważającej części wzorowany na obecnie obowiązującej regulacji art. 6zc ustawy. Zgodnie z tym przepisem, upoważnienie doręcza się, a legitymację służbową okazuje się członkom zarządu, wspólnikowi lub innej osobie upoważnionej do reprezentowania lub prowadzenia spraw kontrolowanego, jeżeli kontrolowanym jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej (art. 37 ust. 1).

W przypadku czynności wykonywanych m. in. na drogach publicznych lub na targowiskach, legitymacja służbowa i upoważnienie są okazywane, gdy jest to wymagane, odpowiednio osobie, która dysponuje towarem, wyrobami lub urządzeniami, lub dysponuje dokumentami dotyczącymi towarów, wyrobów lub urządzeń podlegających kontroli, osobie, która dysponuje środkiem transportu, którym są przemieszczane towary lub osobie wykonującej bądź odpowiedzialnej za wykonywanie czynności podlegających kontroli (art. 37 ust. 3).

W przypadku nieobecności tych osób czynności kontrolne są wykonywane w obecności przywołanego świadka, chyba że spełnienie tego warunku uniemożliwiałoby lub znacznie utrudniało wykonywanie czynności kontrolnych (art. 37 ust. 4). Taka konstrukcja umożliwia kontrolę i pozwala na jej optymalne odformalizowanie. Z czynności kontrolnych wykonywanych podczas nieobecności podmiotu podlegającego kontroli lub ww. osób

sporządza się protokół, który niezwłocznie doręcza się podmiotowi podlegającemu kontroli (art. 37 ust. 5).

Art. 38 stanowi odzwierciedlenie obecnego art. 6zc.

Przepis art. 39 określa precyzyjnie miejsca, w których funkcjonariusze celni mogą wykonywać czynności kontrolne. Przepis ten łączy w jednej jednostce redakcyjnej dotychczasowe uprawnienia w tym zakresie. Ponadto wskazuje on, iż czynności kontrolne mogą być prowadzone również w przypadku, gdy podmiot dokonuje czynności podlegających kontroli bez zachowania warunków oraz form określonych przepisami prawa.

Przepis art. 40 reguluje kwestię dokumentowania czynności kontrolnych i ściśle określa przypadki, w których z czynności kontrolnych sporządza się protokół. Częściowo nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie zasady sporządzania protokołu z czynności kontrolnych wykonywanych np. na drogach publicznych lub drogach wewnętrznych, na targowiskach, w urzędzie celnym, miejscu wyznaczonym lub uznanym przez organ celny, tylko w wypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub na żądanie kontrolowanego. Ma to na celu uproszczenie procedur kontrolnych i ograniczenie zbędnej dokumentacji.

Art. 41 (dotyczący rewizji celnej) stanowi odzwierciedlenie obecnie obowiązującego art. 6n ustawy, przy czym przepis ten został doprecyzowany pod względem redakcyjnym.

Przepis art. 42 reguluje stosowanie podczas kontroli wykonywanych przez Służbę Celną zamknięć urzędowych. Stanowi on ujednoczenie obecnie stosowanych procedur w kontroli celnej oraz w szczególnym nadzorze podatkowym. Między innymi dopuszczono możliwość zakładania i zdejmowania zamknięć urzędowych przez podmioty upoważnione przez organ Służby Celnej. Upoważniono również Ministra Finansów do określenia, w drodze rozporządzenia, zakresu i trybu nakładania i zdejmowania zamknięć urzędowych oraz rodzajów lub form tych zamknięć oraz rodzaje podmiotów upoważnionych przez organ Służby Celnej do nakładania i zdejmowania zamknięć urzędowych. Przepis ten ma na celu ujednoczenie dotychczas stosowanych procedur.

Uregulowane w przepisach art. 43 i 44 instytucje konwoju towarów i strzeżenia towarów właściwe dotychczas dla kontroli celnej będą stosowane również podczas przemieszczania wyrobów akcyzowych czy też innych wyrobów podlegających kontroli.

Przepis art. 45 (przeszukanie osób) stanowi odzwierciedlenie obecnie obowiązującego przepisu art. 6o ustawy o Służbie Celnej. Również w tym przypadku możliwość zastosowania tego przepisu została rozciągnięta na wypełnianie innych obowiązków, których kontrola pozostaje we właściwości Służby Celnej. Konieczność taka jest spowodowana funkcjonowaniem „grup mobilnych”, które wykonując kontrole na drogach, nie powinny

ograniczać się do kontroli wyrobów alkoholowych czy też tytoniowych pochodzących wyłącznie spoza Unii Europejskiej.

Przepis art. 46 wprowadza nową zasadę, w stosunku do dotychczasowego przepisu art. 6x, zgodnie z którą do zatrzymania pojazdów i innych środków transportu będą miały zastosowanie przepisy ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Natomiast w zakresie nieuregulowanym w ww. przepisach stosowane będą przepisy projektowanego art. 46, które w tej części są odpowiednikiem obecnie obowiązującego art. 6x. W odróżnieniu od obowiązującej ustawy projektowany przepis dopuszcza możliwość zatrzymywania środków transportu przez umundurowanych funkcjonariuszy znajdujących się w oznakowanym pojeździe służbowym będącym w ruchu. W art. 46 ust. 3 jako czynności, które mogą być wykonywane po zatrzymaniu środka transportu wskazano m.in. wykonywanie kontroli rodzaju paliwa przez pobranie próbek paliwa ze zbiornika pojazdu lub innego środka przewozowego oraz kontroli transportu drogowego.

Przepis art. 47 wprowadza możliwość zatrzymywania statków, definiowanych przepisami Kodeksu morskiego oraz ustawy o żegludze śródlądowej, oraz przeprowadzania wobec nich kontroli. W art. 47 ust. 2 wskazano, iż dowódcy jednostek pływających Służby Celnej mogą samodzielnie zatrzymywać statki, znajdujące się na wodach wewnętrznych lub wodach terytorialnych. Przypadki, w których dowódcy jednostek pływających będą przysługiwać te uprawnienia zostały określone w art. 47 ust. 3. Wprowadzone przepisy art. 47 ust. 4 i ust. 5 regulują procedurę zatrzymywania statków oraz określają, jakie znaki sygnałowe i wizualne będą stosować jednostki pływające Służby Celnej w celu zatrzymania statków. W art. 47 ust. 6 i 7 uregulowano zasadę postępowania dowódcy jednostki pływającej w przypadku nie zatrzymania się statku lub w sytuacji posiadania informacji o możliwości ostrzelania lub wystąpienia zagrożenia przejęcia jednostki pływającej. W takich sytuacjach wzywana jest jednostka pływająca Straży Granicznej w celu udzielenia pomocy. W art. 47 ust. 8 określono, kiedy przepisy art. 47 ust. 1 – 7 nie mają zastosowania. Wprowadzony został art. 47 ust. 9 dotyczący bandery oraz flagi Służby Celnej, a także art. 47 ust. 10 stanowiący upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia sposobu oznakowania jednostek pływających, umożliwiającego szybką ich identyfikację. W art. 47 ust. 11 upoważniono Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia warunków i trybu współdziałania Służby Celnej i Straży Granicznej w zakresie zadań określonych w ust. 6 i 7 projektowanego artykułu. Celem niniejszej regulacji jest stworzenie podstaw prawnych do skutecznej ochrony granicy morskiej RP jako granicy celnej Unii Europejskiej. Urzeczywistnieniu tego celu ma służyć wprowadzenie regulacji ustawowej umożliwiającej

samodzielne zatrzymywanie środków transportu morskiego do kontroli przez funkcjonariuszy Służby Celnej, nadanie bandery jednostkom pływającym Służby oraz wprowadzenie delegacji ustawowej umożliwiającej wydanie aktów wykonawczych dotyczących jednolitego oznakowania identyfikującego łodzie patrolowe Służby Celnej. Polska granica morska liczy około 570 km, przy czym obrót towarowy i ruch pasażerski koncentruje się wokół trzech głównych obszarów:

- zespołu portów Szczecin – Świnoujście,
- zespołu portów Gdańsk – Gdynia,
- obszaru Zalewu Wiślanego z portami w Elblągu i Fromborku.

Przez polskie porty przechodzi ok. 50 mln ton ładunków, przy czym 50 % tych towarów to towary niewspółnotowe lub wywożone do krajów trzecich. Wzrasta także ruch turystyczny realizowany przez promy pasażerskie oraz, co szczególnie ważne dla kontroli, z wykorzystaniem jachtów i łodzi sportowych. Stale w krajobrazie polskich portów obecne są również kutry i łodzie rybackie. Przez polskie porty rocznie przekracza granicę państwa ok. 2,5 mln osób oraz ok. 30 tys. jednostek pływających.

Istotna w tym zakresie jest również specyfika kontroli przewozów morskich, bowiem liczba wykrytych przypadków przemytu jest relatywnie niewielka w porównaniu do terminali obsługujących lądowe przejścia graniczne, jednakże wykrycia te dotyczą znacznych ilości towarów.

Wskazane okoliczności wymagają tworzenia odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego w postaci m.in. urządzeń do prześwietlania ładunków konteneryzowanych i naczep oraz łodzi patrolowych umożliwiających kontrolę jednostek pływających od strony morza.

Kwestia zakupu dla polskiej Służby Celnej łodzi patrolowych zdolnych do całorocznego operowania na wodach przybrzeżnych została zrealizowana w ramach części inwestycyjnej projektu PHARE 2002 Nr 2002/000-196.02.02 „Wzmocnienie granicy celnej jako przyszłej granicy wschodniej UE”. W ramach tego projektu zostały zakupione 3 łodzie patrolowe Izbow Celny w Gdyni, Olsztynie i Szczecinie – zostały one w 50 % sfinansowane ze środków unijnych. Jednym z warunków współfinansowania kosztów wyposażenia Służby Celnej w zakresie koniecznym do właściwego realizowania zadań kontroli celnej morskiej granicy celnej Unii Europejskiej jest wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających przeprowadzanie przez Służbę Celną samodzielnych kontroli oraz przyznania jej prawa do zatrzymywania środków transportu morskiego. Zatem niewprowadzenie tych regulacji spowoduje konieczność zwrotu otrzymanych na ten cel dotacji.

Wprowadzany system ochrony granicy morskiej przez Służbę Celną jest stosowany w wielu państwach członkowskich UE w tym m.in. w Francji, Holandii, Niemczech i Wielkiej Brytanii, tak więc wprowadzane regulacje mają na celu przystosowanie polskiego systemu kontroli celnej do obowiązujących w innych państwach Wspólnoty. Projektowane zmiany pozwolą na realizację przez Służbę Celną jej ustawowych zadań w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej, w tym celnej, skarbowej, dewizowej oraz przeciwdziałaniu zagrożeniom społeczeństwa i rynku w szczególności w zakresie przemytu: papierosów, alkoholu, narkotyków, dzieł sztuki, broni, materiałów rozszczepialnych, odpadów ekologicznych oraz własności intelektualnej.

Projektowany przepis art. 48 jest odpowiednikiem aktualnie obowiązującego przepisu zawartego w art. 6u ustawy o Służbie Celnej. Wprowadzone zmiany mają doprowadzić m. in. do harmonizacji tego przepisu z innymi przepisami prawa celnego. Zmiana zawarta w art. 48 ust. 1 ma na celu umożliwienie kontroli wszelkich przesyłek pocztowych, także w obrocie wewnątrzspółnotowym. Powinna ona zapewnić zgodność omawianego przepisu z przepisem art. 5 ust. 1 ustawy – Prawo celne, który przewiduje (poprzez odesłanie do art. 37 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Celnego) objęcie dozorem celnym i możliwością przeprowadzenia kontroli celnej także towary przemieszczane pomiędzy polskim terytorium, a pozostałą częścią wspólnotowego obszaru celnego, o ile towary te: podlegają zakazom lub ograniczeniom obrotu wynikającym z prawa międzynarodowego, wspólnotowego lub polskiego, albo też są opodatkowane podatkiem akcyzowym - w przypadku ich wewnątrzspółnotowego nabycia lub dostawy. Zmiana w art. 48 ust. 2 polega na doprecyzowaniu obowiązków i praw poszczególnych uczestników obrotu pocztowego w ten sposób, że rewizja lub pobranie próbek towaru musi odbyć się w obecności pracownika operatora pocztowego, która jest obowiązkowa, natomiast zgłaszający, nadawca lub odbiorca przesyłki także mogą w tych czynnościach uczestniczyć – jednakże jest to ich uprawnienie, a nie obowiązek. Szczegółowe zasady kontroli przesyłek pocztowych zostaną – na podstawie zawartej w art. 48 ust. 3 delegacji – uregulowane rozporządzeniem Ministra Finansów wydanym w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności.

Przepisy art. 49 ust. 1, art. 50 i art. 51 zawierają upoważnienia ustawowe dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych warunków i sposobów wykonywania kontroli w zależności od rodzajów kontrolowanych obowiązków. Upoważnienia te są niezbędne do wydania przepisów wykonawczych, które precyzyjnie ustalą tryb tych kontroli, procedury oraz sposoby postępowania w czasie wykonywania czynności kontrolnych.

Przepis art. 52 stanowi odesłanie do stosowania, w zakresie nieuregulowanym w Rozdziale 3, przepisów Działu IV – Ordynacji podatkowej, a do wykonywania kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 2 pkt 3, w przypadkach określonych w art. 36 ust. 2 pkt 3 – stosowania odpowiednio art. 290 i 291 – Ordynacji podatkowej.

Przepisy art. 53 i 54 ujednolicają procedurę przeprowadzania kontroli w podmiotach legalnie działających. Celowi temu ma służyć stosowanie w stosunku do kontroli celnych po zwolnieniu towarów, kontroli stosowania receptur, kontroli działalności zakładów produkcyjnych i przetwórczych, kontroli prawidłowości wypłaty refundacji wywozowych dokonywanych w siedzibie lub miejscu zamieszkania podmiotu trybu kontroli określonego w Ordynacji podatkowej, z tym, że w pierwszej kolejności będą miały zastosowanie przepisy ustawy dotyczące właściwości do kontroli, uprawnień kontrolujących, obowiązków kontrolowanych, kosztów związanych z realizacją obowiązków, upoważnień oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie obecnego art. 6x (a projektowanego art. 49) regulujące kontrole obowiązków wynikających z prawa celnego. Zasada ta dotyczy również kontroli w zakresie gier i zakładów wzajemnych.

Przepis art. 55 wprowadza zasadę zgodnie z którą do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorców stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Rozdział 4

Postępowanie audytowe i urzędowe sprawdzenie

Rozdział 4 (art. 56 – 65) „Postępowanie audytowe i urzędowe sprawdzenie” wprowadza do porządku prawnego nowe przepisy regulujące tryb postępowania audytowego oraz urzędowego sprawdzenia. Przedstawione propozycje w zakresie postępowania audytowego mają na celu:

- 1) utworzenie podstawy prawnej do przeprowadzania postępowań audytowych,
- 2) dostosowanie regulacji krajowych do zaleceń i wytycznych Komisji Europejskiej opartych na regulacjach wspólnotowych (Wspólnotowy Kodeks Celny oraz przepisy wykonawcze do tego aktu prawnego),
- 3) wdrożenie i ujednolicenie trybu postępowania w stosunku do wnioskujących o ułatwienia gospodarcze, ułatwienia płatnicze, uproszczenia,

- 4) stworzenie przystępnych i przejrzystych dla przedsiębiorców i organów Służby Celnej zasad oraz metod przeprowadzania postępowania audytowego,
- 5) wprowadzenie nowych instrumentów kontrolnych w ramach postępowania audytowego (ocena wypłacalności przedsiębiorcy, badanie bezpieczeństwa systemów informatycznych, badanie autentyczności dokumentacji),
- 6) określenie zasad współpracy organów Służby Celnej z przedsiębiorcą,
- 7) ułatwienie wykonywania działalności gospodarczej poprzez zwiększenie zaufania przedsiębiorców do organów Służby Celnej,
- 8) dążenie do wzrostu liczby podmiotów gospodarczych o statusie „wiarygodnego przedsiębiorcy”.

W art. 56 określony został jednolity tryb postępowania audytowego wykonywanego przez Służbę Celną, który odnosi się do podmiotów występujących z wnioskiem o wydanie zezwolenia, pozwolenia, świadectwa lub innej decyzji o tego typu charakterze (zwanych na potrzeby tego rozdziału „zezwoleniem”).

W art. 57 ust. 1 ustawy zostały określone rodzaje zezwoleń, które ze względu na dużą ilość warunków wymagających weryfikacji w siedzibie podmiotu oraz szczególny charakter tych zezwoleń (odnoszących się do podmiotów, co do zasady wiarygodnych), wymagały uproszczenia trybu postępowania oraz stworzenia elastycznych form współpracy między organem administracji i przedsiębiorcą. Należy tu wskazać na postępowanie w sprawie wydania świadectwa Upoważnionego Przedsiębiorcy, postępowania o wydanie jednolitego pozwolenia europejskiego, przyznawanie podmiotom uprawnień do dokonywania zgłoszeń celnych w uproszczony sposób (warunki do wydawania tych zezwoleń zostały określone w art. 14g – 14k Rozporządzenia Wykonawczego do Wspólnotowego Kodeksu Celnego). Jednocześnie z uwagi na fakt, iż obecnie trwają prace nad zmianą zasad stosowania innych uproszczeń przewidzianych w prawie celnym jak również mając na uwadze rodzaje zezwoleń określonych w przepisach ustawy o podatku akcyzowym, wydanie których uzależnione jest od spełnienia przez podmiot szeregu warunków i kryteriów, badanie których może nastąpić w trybie postępowania audytowego, w art. 57 ust. 2 zawarta została delegacja dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia, innych niż określone w ust. 2 przypadków, w których zezwolenia określone przepisami prawa celnego lub ustawy o podatku akcyzowym będą wydawane w trybie postępowania audytowego. Wydając to rozporządzenie Minister Finansów uwzględni określone w odrębnych przepisach warunki lub kryteria niezbędne do wydania danego rodzaju zezwolenia w tym konieczność ich weryfikacji w trakcie czynności przeprowadzanych w siedzibie lub miejscach wykonywania działalności gospodarczej przez

podmiot występujący z wnioskiem, konieczność sprawnego wykonywania postępowania audytowego oraz charakter udzielanego zezwolenia. Taka konstrukcja umożliwi nie tylko objęcie tego typu postępowaniem szerokiego kręgu zainteresowanych, ale również umożliwi zastosowanie tego trybu postępowania w stosunku do nowych regulacji wprowadzających ułatwienia w stosowaniu przepisów prawa celnego lub ustawy o podatku akcyzowym. Nie bez znaczenia jest fakt, iż taka regulacja umożliwi płynne wprowadzenie tej instytucji.

Regulacja art. 58 ust. 1 określa sposób postępowania audytowego precyzując, iż polega ono na weryfikacji przedstawionych przez wnioskodawcę informacji, dokumentów, oraz danych dotyczących jego funkcjonowania w zakresie zgodności z warunkami i kryteriami wymaganymi do uzyskania zezwolenia.

Przepis art. 58 ust. 2 określa przykładowy katalog czynności audytowych. W art. 58 ust. 3 wskazano, iż czynności audytowe mogą być przeprowadzane zarówno w siedzibie organu, jak i w siedzibie wnioskodawcy, i w miejscach wykonywania przez niego działalności gospodarczej. Stanowi to istotne novum, gdyż obecnie prowadzone postępowania w tych sprawach opierały się, co do zasady, na dokumentach. Jednocześnie z uwagi na fakt, iż postępowanie dowodowe może być prowadzone poprzez wykonywanie czynności w siedzibie wnioskodawcy i w miejscach wykonywania przez niego działalności gospodarczej, odpowiednio stosuje się uprawnienia organu Służby Celnej określone w art. 32 projektu i obowiązki podmiotu określone w art. 33 i art. 34 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 projektu. Przepis art. 58 ust. 4 wskazuje na zasadę zgodnie z którą, termin wykonywania czynności audytowych w siedzibie lub miejscach wykonywania przez wnioskodawcę działalności gospodarczej będzie uzgadniany z wnioskodawcą. Ma to służyć stworzeniu właściwych relacji pomiędzy organem Służby Celnej a wnioskodawcą zainteresowanym uzyskaniem określonego ułatwienia. Regulacja art. 58 ust. 5 określa zasady powiadamiania przedsiębiorcy o stwierdzonych ustaleniach. Nakłada ona na organ obowiązek informowania wnioskodawcy o stwierdzonych w trakcie prowadzonego postępowania audytowego zagrożeniach skutkujących niespełnieniem określonych warunków i kryteriów oraz obowiązek przekazywania wnioskodawcy zaleceń w celu zapewnienia spełnienia warunku lub kryterium. Na każdym etapie prowadzonego postępowania audytowego wnioskodawca informowany jest przez organ Służby Celnej o jego wynikach oraz o konieczności podjęcia określonych działań w celu zapewnienia warunku lub kryterium. Przepis ten określa zasadę polegającą na ścisłej współpracy organów Służby Celnej z wnioskodawcą. Zasada współpracy rozszerza dotychczasowe funkcje organów celnych, bowiem na potrzeby prowadzonych postępowań audytowych organy Służby Celnej realizować będą funkcje doradcze, a nie jedynie nadzorczo

– kontrolne. Regulacja art. 58 ust. 6 określa kolejne uprawnienia dla wnioskodawcy, które przysługują mu jedynie w postępowaniu audytowym i polegają na możliwości podjęcia stosownych działań w zakresie sformułowanych przez organ celny zaleceń. Uprawnienie to organ Służby Celnej uzależnia od powiadomienia przez wnioskodawcę o podjęciu bądź zamiarze podjęcia działań na okoliczność sformułowanych zaleceń. Powiadomienie musi mieć formę pisemną. Z chwilą skorzystania przez wnioskodawcę z przedmiotowego uprawnienia i podjęcia odpowiednich działań dostosowujących dotychczasowy stan faktyczny do zaleceń organu Służby Celnej, organ ten wyznacza termin umożliwiający zakończenie wnioskodawcy działań celem uzyskania określonego uprawnienia. Po upływie tego terminu organ Służby Celnej sprawdza wykonanie zaleceń.

Przepis art. 58 ust. 7 zawiera delegację ustawową dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia zakresu i rodzaju wykonywanych czynności audytowych w zależności od warunków i kryteriów podlegających weryfikacji, sposobu przeprowadzania czynności audytowych, w tym metody dokonywania oceny wypłacalności przedsiębiorcy.

Przepis art. 59 reguluje kwestię dokumentowania czynności audytowych. Wyniki przeprowadzanych czynności audytowych organ Służby Celnej dokumentuje w formie pisemnej. Dokumentując czynności audytowe organ Służby Celny odnosi się do każdego warunku lub kryterium. Organ Służby Celnej odnosi się również do konieczności podjęcia przez wnioskodawcę określonych działań w celu zapewnienia spełniania warunku lub kryterium (art. 59 ust. 1).

Przepis art. 59 ust. 2 zawiera delegację ustawową dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia sposobu dokumentowania czynności audytowych i wzory dokumentów stosowanych w postępowaniu audytowym. Wprowadzenie tego przepisu ma za zadanie odformalizowanie obowiązków dokumentowania przeprowadzania czynności w toku postępowania przewidzianych w Ordynacji podatkowej (obowiązek sporządzania protokołu z czynności na rzecz przygotowania formularzy zawierających stanowisko wnioskodawcy, stanowisko organu, co do spełniania warunków oraz ewentualne zalecenia organu).

Przepis art. 60 wprowadził zasadę zgodnie z którą, w przypadku, gdy wnioskodawca nie udostępnia żądanych dokumentów, danych lub informacji, utrudnia lub uniemożliwia przeprowadzenie postępowania audytowego (np. przez nieobecność) warunek lub kryterium, które miało zostać w ten sposób zweryfikowane, uznaje się za niespełnione.

Przepis art. 61 reguluje kwestię obowiązku organu Służby Celnej do wyznaczenia 30-dniowego terminu do zajęcia stanowiska w przypadku niekorzystnych dla strony wyników postępowania audytowego. Przepis ten ma na celu umożliwienie stronie pełnego

wypowiedzenia się, co do całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i ewentualnego negatywnego rozstrzygnięcia.

Zgodnie z regulacją art. 62 określone przepisy rozdziału stosuje się odpowiednio do weryfikacji spełniania warunków i kryteriów po wydaniu zezwolenia. Celem prowadzonego postępowania audytowego po wydaniu zezwolenia jest stwierdzenie spełniania przez podmiot warunków określonych w zezwoleniu.

W art. 62 ust. 2 przewidziane zostały formy zakończenia takiego postępowania. Zgodnie z nim, postępowanie audytowe kończy się wydaniem albo rozstrzygnięcia przewidzianego w przepisach odrębnych – w przypadku niespełnienia warunku lub kryterium (cofnięcie lub zawieszenie stosowania określonego ułatwienia) albo postanowienia o spełnianiu warunków i kryteriów.

W art. 63 wprowadzono możliwość uzyskiwania, w związku z prowadzonym postępowaniem, informacji o wnioskodawcy od izb gospodarczych, organów samorządu zawodowego oraz innych instytucji zrzeszających przedsiębiorców.

Przepis art. 64 wprowadza instytucję urzędowego sprawdzenia przeprowadzanego w podmiotach podlegających kontroli organów Służby Celnej. Dotychczas instytucja ta stosowana była jedynie w ramach szczególnego nadzoru podatkowego. Projekt ustawy rozszerzając instytucję urzędowego sprawdzenia jednocześnie upoważnia Ministra Finansów do określenia, w drodze rozporządzenia, rodzajów podmiotów zwolnionych z obowiązku przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia oraz szczegółowego zakresu i sposobu jego przeprowadzania. Urzędowe sprawdzenie przeprowadza się:

- 1) przed rozpoczęciem działalności, w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia wyrobów akcyzowych, w szczególności ich wytwarzania, uszlachetniania, z2-biania, skażania, rozlewu, przyjmowania, magazynowania, wydawania, przewozu i niszczenia oraz w zakresie stosowania i oznaczania tych wyrobów znakami akcyzy oraz w zakresie urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych oraz po z2-ie w jej prowadzeniu, trwającej dłużej niż 3 miesiące,
- 2) w przypadkach gdy przepisy prawa celnego lub podatkowego w zakresie podatku akcyzowego uzależniają wydanie określonej decyzji od stwierdzenia możliwości sprawowania dozoru celnego lub zapewnienia właściwej kontroli;
- 3) w celu ustalenia czy warunki ustalone w podmiotach podlegających urzędowemu sprawdzeniu są nadal przestrzegane.

Wprowadzono również, dotychczas nieokreślony, tryb postępowania w przypadku stwierdzenia przez organ niezapewnienia przez podmiot wymaganych warunków. W tym przypadku organ Służby Celnej wskazuje jakie warunki nie są spełnione oraz wyznacza termin do usunięcia tych uchybień, a po upływie terminu przeprowadza powtórne urzędowe sprawdzenie. Po jego przeprowadzeniu organ wydaje postanowienie o zatwierdzeniu akt weryfikacyjnych lub postanowienie o odmowie zatwierdzenia akt weryfikacyjnych. Taki sposób postępowania z jednej strony umożliwia elastyczne podejście organu, który musi wskazać podmiotowi prawidłowy sposób postępowania, a z drugiej zabezpiecza podmiot przed ewentualną arbitralnością podejmowanych przez organ decyzji. Należy wskazać, iż urzędowe sprawdzenie będzie się kończyć postanowieniem, na które nie przysługuje zażalenie w przypadku gdy przeprowadzane będzie w ramach postępowania o wydanie pozwolenia, którego warunkiem jest sprawowanie dozoru celnego lub zapewnienia właściwej kontroli np pozwolenia na prowadzenie składu podatkowego, składu celnego, uzyskanie statusu zarejestrowanego lub niezarejestrowanego handlowca. Odrębny sposób zakończenia urzędowego sprawdzenia przewidziano dla sytuacji, w której rozpoczęcie prowadzenia danej działalności jest uzależnione jedynie od jego przeprowadzenia (organ podatkowy lub celny nie wydaje w tym zakresie żadnych innych decyzji). W tym przypadku, odmowa lub zatwierdzenie akt weryfikacyjnych następuje w drodze decyzji. Kolejnym sposobem zakończenia urzędowego sprawdzenia jest wydanie postanowienia, na które przysługuje zażalenie – dotyczy ono sytuacji, gdy urzędowe sprawdzenie przeprowadza się w celu weryfikacji czy podmiot dalej spełnia niezbędne warunki i środki. Nowym przepisem, związanym z postępowaniem audytowym, jest przepis wskazujący, że w przypadku przeprowadzania postępowania audytowego, urzędowe sprawdzenie przeprowadza się w jego toku. Rozszerzenie instytucji urzędowego sprawdzenia ma na celu zwiększenie skuteczności kontroli poprzez sprawdzenie możliwości sprawowania dozoru i kontroli celnej lub zapewnienia możliwości sprawnego przeprowadzenia czynności kontrolnych przed rozpoczęciem działalności podmiotu podlegającego tym kontrolom.

Przepis art. 65 stanowi odesłanie do stosowania odpowiednio art. 12 (dotyczący zasad obliczania terminów), art. 18b (dotyczący niezmienności właściwości organów w sprawie, w której toczy się postępowanie lub prowadzona jest kontrola) oraz odpowiednio przepisów Działu IV ustawy – Ordynacja podatkowa w zakresie nieuregulowanym w rozdziale 4.

Rozdział 5

Zasady użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej

Obowiązująca ustawa w rozdziale „Zasady użycia środków przymusu bezpośredniego” nie zawiera uregulowań z zakresu użycia broni palnej przez funkcjonariuszy. Jest to uprawnienie przyznawane funkcjonariuszom na mocy przepisów niniejszej ustawy. Potrzeba wyposażenia funkcjonariuszy celnych w broń jest związana ze szczególnym charakterem wykonywanych przez nich niektórych działań z zakresu kontroli Służby Celnej, jak i warunkami, w jakich kontrola ta jest wykonywana. Możliwość zastosowania broni palnej, ograniczona jest do sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia funkcjonariusza celnego. W praktyce takie sytuacje mogą mieć miejsce zwłaszcza przy wykonywaniu kontroli w obszarze przygranicznym w porze nocnej. Ponadto przestępstwa związane z obrotem towarowym, szczególnie paliwami czy przemytem wyrobów akcyzowych lub naruszeniem praw własności intelektualnej często są popełniane przez zorganizowane grupy przestępcze, w związku z czym przy ściganiu tych czynów występuje zwiększone ryzyko narażenia zdrowia lub życia funkcjonariuszy celnych.

W przepisach art. 66 oraz 67 określono podstawowe zasady stosowania środków przymusu bezpośredniego, przy czym art. 66 stanowi w części powtórzenie aktualnie obowiązującego przepisu (art. 6zn). W art. 67 doprecyzowano jakie środki przymusu mogą być stosowane, przy czym upoważnienie ustawowe dla Rady Ministrów do określenia warunków i sposobów ich użycia została zawarta w art. 68 ust. 8, natomiast w art. 67 ust. 2 wprowadzono upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia warunków przyznawania wyposażenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2-6 w tym m.in. kajdanek, prowadnic, pałek wielofunkcyjnych i psów służbowych.

Art. 68 jest całkowicie nową regulacją ustawową, mającą na celu przeniesienie niektórych regulacji zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy celnych, ze względu na konieczność nadania tym regulacjom rangi ustawowej. Dotyczy to w szczególności przepisów § 3 ust. 1 i 3, § 6 ust. 2, § 9 ust. 3 oraz § 11 ust. 2 wyżej wskazanego rozporządzenia.

W przepisie art. 69 wprowadzono zasady dotyczące możliwości użycia broni palnej. Podstawową w tym zakresie zasadą jest użycie broni palnej tylko w przypadku, gdy środki przymusu bezpośredniego okazały się niewystarczające lub ich użycie nie jest możliwe. W przepisie art. 69 ust. 1 enumeratywnie zostały wskazane sytuacje, w których możliwe jest użycie broni palnej. Dodatkowo wskazano, iż użycie broni palnej powinno nastąpić ze szczególną rozważą, w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia tej osoby życia, ani narażać osób

postronnych na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia. Szczegółowe warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej, jak również sposób udokumentowania faktu użycia broni palnej zostaną określone przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

W art. 70 przekazano Ministrowi Finansów określenie w drodze rozporządzenia wykazu wyodrębnionych komórek organizacyjnych, w których pełniącym służbę funkcjonariuszom przysługiwać będzie broń, a także kryteriów i trybu przydziału broni palnej oraz sposobu jej magazynowania, przechowywania i zapewniania właściwego stanu technicznego.

W przepisach art. 71 określono zasady działania Służby Celnej w przypadku bezpośredniego zagrożenia przejęciem jednostki pływającej przez załogę innego statku. Określono również sytuacje uprawniające funkcjonariuszy celnych do użycia broni palnej bez ostrzeżenia.

Rozdział 6

Szczególne uprawnienia Służby Celnej

Prowadzenie przez Służbę Celną postępowań w sprawach karnych i karnych skarbowych, wymaga zabezpieczenia prawidłowego ich toku, w tym za pomocą środka jakim jest zatrzymanie osoby, o którym mowa w art. 244 Kodeksu postępowania karnego. Zastosowanie tej instytucji uprości sposób postępowania organów Służby Celnej oraz zapewni prawne gwarancje ochrony osobom zatrzymanym.

Zgodnie z art. 72 zatrzymywanie osób i ich przeszukiwanie, a także zatrzymywanie rzeczy i przeszukiwanie pomieszczeń, bagażu, ładunku, środków transportu i statków odbywać się będzie w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kpk, z tym, że w związku z brakiem pomieszczeń spełniających określone wymogi dla zatrzymanych, osoby takie będą doprowadzane do jednostek Policji lub Straży Granicznej. Art. 72 wprowadza również możliwość stosowania tego szczególnego środka przymusu wobec sprawców czynów zabronionych nie należących do właściwości rzeczowej Służby Celnej lub których ściganie odbywa się w oparciu o przepisy międzynarodowe (Konwencja Schengen, Neapolitańska II). Uprawnienie do nakładania kar grzywny w drodze mandatu stanowi odzwierciedlenie uprawnień przyznanych Służbie Celnej w Kodeksie karnym skarbowym, który zawiera kompletną regulację postępowania w sprawach o wykroczenia skarbowe, w tym właśnie postępowania mandatowego. Natomiast katalog wykroczeń, za które funkcjonariusze celni będą uprawnieni do nakładania grzywien, oraz zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien, zostanie określony w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 95 § 4 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Nową regulacją jest również przepis

ust. 5 tego artykułu, zgodnie z którym osobę zatrzymaną należy (w przypadku uzasadnionej potrzeby lub na jej prośbę) poddać badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej. Tryb przeprowadzenia badań lekarskich i przypadki uzasadniające potrzebę niezwłocznego udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej lub potrzebę poddania jej niezbędnym badaniom lekarskim, czas i organizację tych badań i sposób ich dokumentowania określone zostaną w rozporządzeniu przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych i ministra zdrowia.

Przepis art. 73 wprowadza możliwość wniesienia zażalenia na czynności określone w art. 72 ust. 1 pkt 1 – 3.

W art. 74 wprowadzono możliwość pozyskiwania od operatorów pocztowych informacji wyłącznie w celu wykrywania i zwalczania przestępstw oraz wykonywania kontroli.

Z kolei art. 75 ma na celu przyznanie organom Służby Celnej identycznych uprawnień, jakie im przysługują zgodnie z obowiązującymi przepisami w ramach prowadzonych postępowań celnych i podatkowych, w zakresie możliwości występowania do banków o udzielenie informacji w zakresie prowadzonych postępowań w sprawach o przestępstwa skarbowe. Wprowadzenie do systemu prawa tych uprawnień Służby Celnej wymaga również zmian w ustawach: Prawo bankowe, o obrocie instrumentami finansowymi, o funduszach inwestycyjnych, o giełdach towarowych.

Rozdział 7

Przebieg służby

Przepisy tego rozdziału regulują zagadnienia przyjęcia do służby, przebiegu służby przygotowawczej, zasad mianowania oraz przebiegu służby funkcjonariusza w Służbie Celnej. Część przepisów aktualnie obowiązujących pozostała bez zmian.

W art. 76 projektu określono, kto może pełnić służbę w Służbie Celnej. Nowa regulacja precyzyjniej określa wymaganie, aby osoba ubiegająca się o pełnienie służby nie mogła być skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie (obecnie obowiązująca ustawa posługuje się sformułowaniem „nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie”) oraz dodatkowo, by w/w osoba nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo skarbowe. Natomiast zmiany zaproponowane w pkt 5 i 6 są zmianami o charakterze redakcyjnym. Obecnie użyte sformułowania „cieszy się nieposzlakowaną opinią” oraz „posiada stan zdrowia pozwalający na pełnienie służby na określonym stanowisku” zostały zastąpione bardziej precyzyjnymi określeniami, jakimi są

sformułowania: „ma nieposzlakowaną opinię” oraz „ma stan zdrowia pozwalający na pełnienie służby na określonym stanowisku”. Pozostałe warunki do pełnienia służby w Służbie Celnej pozostają bez zmian i w ocenie projektodawcy nie wymagają one zmian.

Art. 77

Podobnie jak w innych służbach mundurowych, w Służbie Celnej obowiązuje zasada, że każdy obywatel ma prawo do informacji o wolnych stanowiskach służbowych w Służbie Celnej. W stosunku do obowiązujących w tym zakresie przepisów, projekt wprowadza przepisy regulujące ogólne zasady przyjęcia kandydata do służby w Służbie Celnej. Przyjęcie kandydata następuje po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Przyjęto zasadę, że informacje o wyniku postępowania kwalifikacyjnego stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o postępowaniu kwalifikacyjnym. Przyjęcie takiego rozwiązania jest wynikiem woli transparentnego działania Ministra Finansów i podległych służb.

Nowa regulacja przewiduje obowiązek określenia przez Ministra Finansów, w rozporządzeniu, szczegółowego trybu postępowania kwalifikacyjnego, co jest celowe z punktu widzenia jawności postępowania kwalifikacyjnego. Ponadto Minister Finansów określi sposób ustalania zdolności fizycznej i psychicznej kandydata do służby w Służbie Celnej. Zrezygnowano jednocześnie z przepisu, że zakres podanych do wiadomości informacji nie może ujawniać stanu obsady etatowej urzędów celnych. Obsada etatowa urzędów celnych nie jest ustalana w akcie normatywnym, zatem bezcelowe jest wskazanie takiego odniesienia w ustawie. W rozporządzeniu będzie można wprowadzić np. możliwość cyklicznego naboru do Służby Celnej, w zależności od potrzeb. Taki tryb postępowania umożliwi – w uzasadnionych przypadkach – centralny nabór, a – co istotniejsze – obniży koszty naboru (np. związane z drukowaniem ogłoszeń).

Specyfika służby w służbach mundurowych jest uznawana w doktrynie za przesłankę uzasadniającą dopuszczalność wprowadzania wyższych wymagań personalnych, kwalifikacyjnych czy charakterologicznych w stosunku do kandydatów do służby.

Art. 78 normuje nawiązanie stosunku służbowego i w tym zakresie pozostawia obowiązującą regulację tj., że stosunek służbowy funkcjonariusza celnego powstaje w drodze mianowania na podstawie zgłoszenia się do służby. Zrezygnowano jedynie ze słowa „dobrowolnego”, bowiem samo zgłoszenie się do służby wyraża akt dobrowolności.

Po przyjęciu do służby - analogicznie jak obecnie – osoba mianowana funkcjonariuszem służby przygotowawczej otrzymuje stopień aplikanta celnego. Projekt ustawy przewiduje skrócenie okresu służby przygotowawczej z 3 lat do 2 lat. Wprowadzenie powyższego

rozwiązania zintensyfikuje tryb prowadzenia szkolenia w służbie przygotowawczej oraz ukierunkuje je precyzyjnie na zadania Służby Celnej.

Art. 79 podobnie jak poprzednio obowiązująca regulacja konstytuuje obowiązki funkcjonariusza w służbie przygotowawczej. W okresie służby przygotowawczej funkcjonariusz celny jest obowiązany:

- 1) odbyć szkolenie praktyczne,
- 2) potwierdzić egzaminem ukończenie zasadniczego kursu zawodowego albo złożyć egzamin zawodowy,
- 3) potwierdzić egzaminem znajomość języka obcego lub przedłożyć dokument potwierdzający znajomość języka obcego w zakresie umożliwiającym wykonywanie obowiązków służbowych.

Zmieniony został jedynie spójnik w art. 79 pkt 2 w/w przepisu z „lub” na „albo”. Z powyższego uregulowania wynika, że oprócz sytuacji, w której funkcjonariusz po ukończeniu zasadniczego kursu zawodowego złoży egzamin, jest możliwe złożenie takiego egzaminu w trybie eksternistycznym. Za uzasadnione uznano umieszczenie w tym przepisie regulacji wyrażającej, możliwość przedłożenia przez funkcjonariusza dokumentu potwierdzającego znajomość języka obcego.

Art. 80 reguluje status funkcjonariusza w służbie przygotowawczej. Określenie, iż „funkcjonariusz celny podlega okresowej, przeprowadzonej co 6 miesięcy, ocenie” zastąpiono określeniem „funkcjonariusz podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu nie rzadziej niż co 6 miesięcy”. O ile obecnie okresową ocenę funkcjonariusza w okresie służby przygotowawczej wystawia kierownik urzędu, projekt przewiduje, że opinię wydaje bezpośredni przełożony w porozumieniu z opiekunem funkcjonariusza. Ponadto w projekcie wskazano, że funkcjonariusza zapoznaje się z opinią okresową, od której może wnieść odwołanie (złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy). Obecnie prawo do zapoznania się przez funkcjonariusza z oceną okresową nie jest gwarantowane ustawowo, wynika jedynie z treści formularza stosowanego przy wydawaniu opinii okresowych.

W/w przepis przewiduje uprawnienie do:

- 1) zwolnienia funkcjonariusza z obowiązku odbywania służby przygotowawczej,
- 2) skrócenia okresu służby przygotowawczej,
- 3) zwolnienia funkcjonariusza z poszczególnych obowiązków przewidzianych dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej (odbycia szkolenia praktycznego).

Kompetencje do zastosowania w/w zwolnień przyznano Szefowi Służby Celnej. Obecnie uprawnienia w zakresie ich stosowania posiada Minister Finansów. Aktualnie obowiązujące

przepisy umożliwiają Ministrowi Finansów zastosowanie zwolnień określonych w pkt 2 i 3. W projekcie rozszerzono katalog uprawnień o możliwość zwolnienia z obowiązku odbywania służby przygotowawczej, co pozwoli na wykonywanie zadań służbowych bez dwuletniej służby. W/w sytuacja będzie dotyczyła osób, które z racji posiadanych umiejętności i wiedzy albo z powodów określonych w przepisach odrębnych są niezbędne w Służbie Celnej, a ich wiedza jest wystarczająca do wykonywania określonych zadań.

Obecna regulacja stanowi, że okres służby przygotowawczej można przedłużyć w razie przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, trwającej dłużej niż 3 miesiące. Przepis art. 80 ust. 5 zapewnia możliwość przedłużenia służby przygotowawczej. Kompetencje w tym zakresie otrzymał Szef Służby Celnej. Przedłużenie służby przygotowawczej będzie następowało na pisemny wniosek funkcjonariusza.

Aktualne pozostaje upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia programu służby przygotowawczej, warunków i trybu przeprowadzania egzaminów w służbie przygotowawczej. Nowym rozwiązaniem jest przekazanie do określenia w w/w rozporządzeniu, trybu opiniowania i rozpatrywania odwołań od opinii okresowych oraz wykazu dokumentów potwierdzających znajomość języka obcego w zakresie umożliwiającym wykonywanie obowiązków służbowych.

Nowe regulacje stanowią o uprawnieniu do wniesienia odwołania (wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy) od opinii okresowej. Rozwiązanie takie zapewni opiniowanym funkcjonariuszom celnym, możliwość zweryfikowania prawidłowości wystawionej opinii w postępowaniu odwoławczym oraz ochronę prawną. Dodatkowo zdecydowano się w projekcie na ujednolicenie terminologii zasad opiniowania lub oceniania funkcjonariuszy. W obecnym stanie prawnym w służbie przygotowawczej istnieją oceny okresowe, opinie służbowe oraz oceny kwalifikacyjne. W projekcie zakłada się, że w służbie przygotowawczej będą funkcjonowały opinie okresowe, a w służbie stałej – oceny okresowe.

Art. 81

Przepis ten określa warunki, które funkcjonariusz powinien spełnić w celu mianowania do służby stałej.

Art. 82

Regulacja stanowiąca, że mianowania funkcjonariusza dokonuje Szef Służby Celnej lub upoważniony przez niego kierownik urzędu, stanowi konsekwencję przyznania Szefowi Służby Celnej statusu organu Służby Celnej. W obecnie obowiązującej ustawie uprawnienia

w zakresie mianowania posiada Minister Finansów, który może upoważnić osobę do dokonania mianowania. Przepis art. 82 ust. 2 określa treść aktu mianowania.

Mianowanie skutkować będzie otrzymaniem także przez funkcjonariusza legitymacji służbowej. W art. 82 ust. 6 doprecyzowano, że wzór legitymacji służbowej, który zostanie określony w rozporządzeniu Ministra Finansów, powinien uwzględniać potrzebę zapewnienia czytelności danych w niej zawartych. Legitymacja ta ma istotne znaczenie, zwłaszcza przy wykonywaniu kontroli sprawowanej przez Służbę Celną, co zostało uregulowane w rozdziale 3 projektu. Art. 82 ust. 5 określa, iż w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia mianowania kierownik urzędu mianuje funkcjonariusza na stopień służbowy oraz określa w formie pisemnej stanowisko służbowe, uposażenie oraz miejsce pełnienia służby. Powyższa regulacja wzmacnia pozycję kierownika urzędu.

Art. 83

Przepis ten reguluje zagadnienie ślubowania składanego przez funkcjonariusza przed podjęciem służby. Brzmienie ślubowania zostało dostosowane do roty ślubowania funkcjonującej w innych służbach mundurowych (Straży Granicznej). W art. 83 ust. 3 zostało zawarte upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia, w formie zarządzenia, Kodeksu etyki funkcjonariusza Służby Celnej. Naruszenie zasad określonych w Kodeksie etyki funkcjonariusza Służby Celnej skutkuje wszczęciem postępowania dyscyplinarnego (art. 167 pkt 1 projektu ustawy).

Art. 84

Przepis normujący zagadnienie dokumentacji przebiegu służby funkcjonariusza, pozostaje bez zmian. W dalszym ciągu Minister Finansów będzie upoważniony do określenia sposobu prowadzenia dokumentacji.

Art. 85

Nowe rozwiązanie zaproponowane w tym przepisie, przewidujące środki na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego należnego w dniu mianowania do służby stałej, ma rozszerzyć katalog uprawnień, równoważąc rygorystyczne wymogi, jakim podlegają funkcjonariusze celni. Wprowadzenie takiego świadczenia dla funkcjonariuszy celnych mianowanych do służby stałej, stanowi element motywacji do pozostania w jej szeregach. Jest to również regulacja służąca zahamowaniu fluktuacji kadr, mająca jednocześnie za zadanie zatrzymanie w szeregach Służby Celnej dobrze przeszkolonych i kompetentnych funkcjonariuszy celnych, a także zachęcenie osób poszukujących zatrudnienia do podjęcia służby w szeregach Służby Celnej.

Instytucja środków na zagospodarowanie przewidziana jest w pragmatykach służbowych innych służb, np. w Straży Granicznej, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, stanowi więc również element zrównania statusu funkcjonariuszy celnych i funkcjonariuszy innych służ mundurowych.

Art. 86 zawiera uregulowania w zakresie zmian warunków pełnienia służby przez funkcjonariuszy. W porównaniu z obecnie funkcjonującym przepisem, przedłużony został termin powierzenia obowiązków; funkcjonariuszowi można powierzyć pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku na okres 6 miesięcy z możliwością jego przedłużenia do 12 miesięcy. W proponowanej regulacji precyzyjnie określono, iż powierzenie obowiązków dotyczy obowiązków służbowych na innym stanowisku, obecna ustawa mówi o „innych obowiązkach służbowych”.

Art. 86 ust. 2 normuje przeniesienie funkcjonariusza na takie samo lub równorzędne stanowisko do innej jednostki organizacyjnej w tej samej lub innej miejscowości, w sytuacji, gdy wymagają tego potrzeby Służby Celnej. Obecnie obowiązujące w tym zakresie przepisy stanowią o przeniesieniu do innego urzędu.

Art. 83 ust. 3 przewiduje możliwość przeniesienia funkcjonariusza również na jego pisemny wniosek, jeżeli potrzeby Służby Celnej nie stanowią przeszkody. W chwili obecnej ustawa reguluje wyłącznie przeniesienie z urzędu.

Zachowano przepis, zgodnie z którym funkcjonariuszowi, w związku z przeniesieniem do służby w innej miejscowości, przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne na zagospodarowanie, w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, w przypadku, gdy łączy się z tym zmiana miejsca zamieszkania. Jednakże przy przeniesieniu na wniosek, funkcjonariuszowi nie będzie przysługiwało świadczenie pieniężne na zagospodarowanie (art. 86 ust. 4).

Nie uległ zmianie przepis normujący przeniesienia czasowe na okres do 6 miesięcy w roku kalendarzowym do innej jednostki organizacyjnej Służby Celnej w tej samej lub innej miejscowości (art. 86 ust. 5). Analogicznie do obecnej ustawy projekt zapewnia funkcjonariuszom, w przypadku powierzenia pełnienia obowiązków służbowych na innym stanowisku, jak i w przypadkach przeniesienia, z urzędu, do innej jednostki organizacyjnej, uposażenie stosownie do wykonywanych obowiązków służbowych, lecz nie niższe od dotychczas otrzymywanego. Regulacja powyższa nie ma zastosowania do funkcjonariusza przeniesionego na jego pisemny wniosek.

Zgodnie z art. 86 ust. 7 przeniesień, które łączą się z przeniesieniem do innego urzędu dokonuje Szef Służby Celnej (obecnie uprawnienia w tym zakresie posiada Minister Finansów).

Dodatkowo w art. 86 ust. 8 wprowadzono zasadę, że zarówno przy powierzaniu pełnienia obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym, jak i w przypadkach przeniesienia funkcjonariusza do innej jednostki organizacyjnej będzie brany pod uwagę zakres zadań wykonywanych w danej komórce organizacyjnej na określonym stanowisku. Wymóg ten wynika z określenia w projekcie czynności, które mogą być wykonywane przez funkcjonariuszy Służby Celnej lub członków korpusu służby cywilnej (art. 23 ust. 2 i 3 projektu).

Art. 87 wprowadza możliwość oddelegowania funkcjonariusza do wykonywania pracy poza Służbą Celną. W sytuacjach uzasadnionych, np. ekonomicznie czy też w związku z koniecznością wzmocnienia ochrony granic, istnieje konieczność współpracy międzyresortowej s2-awicieli wielu organów państwowych. Brak możliwości oddelegowania np. do zespołu międzyresortowego powoduje, że bazy danych, którymi dysponuje Służba Celną nie są w całości wykorzystywane, bowiem funkcjonariusz oddelegowany do pracy poza Służbą Celną traci dostęp do tych baz. Ogranicza to znaczenie Służby Celnej, a przede wszystkim powoduje, że takie zespoły są pozbawiane części istotnych danych np. z zakresu analizy ryzyka. Warunki i tryb oddelegowania, przyznawania uposażenia oraz innych świadczeń z2-ugujących funkcjonariuszowi w czasie oddelegowania; tryb postępowania w przypadku zmiany warunków oddelegowania, w tym w zakresie ustalania i wypłaty uposażenia oraz prawa do urlopu; tryb odwołania funkcjonariusza z oddelegowania oraz podmioty uprawnione do występowania z wnioskiem o oddelegowanie funkcjonariusza zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Finansów.

Art. 88 wprowadza możliwość oddelegowania funkcjonariuszy celnych służby stałej do pracy w instytucjach lub agendach Wspólnoty Europejskiej oraz w organizacjach międzynarodowych.

Aktywne włączenie się Rzeczypospolitej Polskiej w działania społeczności międzynarodowej mające na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa wymaga umocowania do tych działań, przedstawicieli i funkcjonariuszy polskiej Służby Celnej, także określenia podstawy w krajowym porządku prawnym. Ze względu na brak regulacji ustawowej dotyczącej oddelegowania funkcjonariuszy do pracy np. w Komisji Europejskiej nie ma obecnie podstaw prawnych udziału funkcjonariuszy Służby Celnej w składzie agend i instytucji wspólnotowych. Zobowiązania wynikające z Traktatu o Unii Europejskiej, który uznaje

wspólną politykę celną za domenę Unii, uzasadniają potrzebę wprowadzenia do ustawy o Służbie Celnej przepisów dotyczących oddelegowywania polskich ekspertów narodowych do instytucji i agend wspólnotowych.

Zawarte w art. 88 rozwiązania prawne w zakresie oddelegowania funkcjonariuszy celnych w służbie stałej do pracy w instytucjach lub agendach Wspólnoty Europejskiej oraz w organizacjach międzynarodowych wzorowane są na przepisach zawartych w ustawie o Policji oraz w ustawie o Straży Granicznej.

Zgodnie z art. 88 ust. 1, o pracę w charakterze eksperta narodowego mogą się ubiegać funkcjonariusze w służbie stałej, po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody kierownika urzędu. Oddelegowanie funkcjonariusza następuje po uzyskaniu pisemnej informacji o zaakceptowaniu jego kandydatury przez instytucję, agendę Wspólnoty Europejskiej lub organizację międzynarodową i następuje na czas wykonywania pracy w charakterze eksperta narodowego. Okres oddelegowania funkcjonariusza wlicza się do okresu służby w Służbie Celnej. Wzajemne prawa i obowiązki eksperta narodowego i instytucji lub agendy Wspólnoty Europejskiej albo organizacji międzynarodowej, określają przepisy dotyczące ekspertów narodowych obowiązujące w danej instytucji, agencji lub organizacji międzynarodowej.

Art. 89 wprowadza również zasadę, zgodnie z którą Minister Finansów może udzielić pisemnej zgody na oddelegowanie funkcjonariusza służby stałej do pełnienia funkcji przedstawiciela Służby Celnej. Możliwość oddelegowania dotyczy funkcjonariuszy, którzy posiadają wiedzę teoretyczną i doświadczenie zawodowe w Służbie Celnej, potwierdzone uzyskaniem mianowania do służby stałej. W zakresie oddelegowania zastosowanie znajdują regulacje dotyczące oddelegowania do pracy w instytucjach lub agendach Wspólnoty Europejskiej oraz w organizacjach międzynarodowych.

Art. 90

Przepis ten zawiera upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia w rozporządzeniu warunków i trybu przyznawania uposażenia oraz innych świadczeń przysługujących w czasie oddelegowania, trybu postępowania w przypadku zmiany warunków oddelegowania oraz warunków i trybu odwołania z oddelegowania.

Art. 91

Przepis określa normy prawne zgodnie z którymi nie można bez zgody zainteresowanego przenieść do pełnienia służby w innej miejscowości:

- 1) funkcjonariusza - kobiety w ciąży;
- 2) funkcjonariusza samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem do lat 18.

Zmiana dotyczy jedynie określenia wieku dziecka. Obecnie nie można przenieść funkcjonariusza samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem do lat 14. Natomiast art. 91 pkt 2 wprowadza regulację, która przedłuża sprawowanie opieki do czasu osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości.

Art. 92

W zakresie przepisów dotyczących przeniesienia funkcjonariusza do innej miejscowości, z której dojazd do miejsca zamieszkania jest znacznie utrudniony, nie dokonano zmian. Przeniesienie takie wymaga zapewnienia funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych, z uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej.

Art. 93

Proponowana regulacja przewiduje przyznanie równoważnika pieniężnego w przypadku, gdy zapewnienie funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych jest niemożliwe lub utrudnione oraz jeżeli on sam lub jego małżonek nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Obecnie obowiązujący przepis stanowi, że: „jeżeli zapewnienie funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych jest niemożliwe lub utrudnione oraz jeżeli on sam lub członek jego rodziny nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej”. Z uwagi na fakt, że pojęcie „rodzina” obejmuje szeroki krąg osób: małżonka, dzieci, wnuki, rodziców, dziadków, rodzeństwo, uzasadnione jest przyjęcie rozwiązania zaproponowanego w art. 93. Ponadto w art. 93 ust. 2 zdefiniowano pojęcie „miejscowość pobliska”. Pozostawiono upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia w rozporządzeniu wysokości, warunków przyznawania i zwracania równoważnika pieniężnego. Przepis ten został doprecyzowany przez określenie wytycznych co do treści tego aktu.

Art. 94

W związku z wprowadzeniem instytucji przeniesienia funkcjonariusza na jego wniosek, przepis art. 94 wprowadził ograniczenie, iż w przypadku takiego przeniesienia nie przysługują funkcjonariuszowi świadczenia przewidziane w art. 92 i art. 93 (zapewnienie funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych, zwrot kosztów przeniesienia itd.).

Art. 95

Zmiana przepisu regulującego przeniesienie funkcjonariusza w przypadku reorganizacji, polega na precyzyjnym określeniu, iż przepisy te będą miały zastosowanie w przypadku reorganizacji jednostki organizacyjnej. W przypadku reorganizacji jednostki organizacyjnej funkcjonariusza można przenieść na inne lub równorzędne stanowisko, odpowiadające jego kwalifikacjom, jeżeli nie jest możliwe dalsze pełnienie służby na dotychczasowym

stanowisku. O ile więc obecnie obowiązująca ustawa w przypadku reorganizacji urzędu ogranicza możliwość przeniesienia funkcjonariusza do danego urzędu, zgodnie z art. 95 można będzie przenieść funkcjonariusza w ramach każdej jednostki organizacyjnej. W celu ochrony funkcjonariusza pozostawiono również regulację, iż po przeniesieniu funkcjonariuszowi przysługuje przez okres 6 miesięcy uposażenie nie niższe od dotychczasowego.

Art. 96

Przepisy doprecyzowują uprawnienia funkcjonariusza celnego w związku ze zniesieniem jednostki organizacyjnej, w której ten funkcjonariusz pełnił służbę. Zgodnie z art. 96 ust. 1 kierownik urzędu wstępujący w prawa i obowiązki znoszonej jednostki staje się stroną w dotychczasowych stosunkach służbowych. W art. 96 ust. 2 uregulowano sytuację funkcjonariusza znoszonej jednostki; może on przyjąć bądź odmówić przyjęcia proponowanych warunków pełnienia służby. Nastęstwem odmowy przyjęcia proponowanych warunków będzie zwolnienie ze służby (art. 96 ust. 3).

Art. 96 ust. 3 przewiduje, że w wypadku odmowy przyjęcia proponowanych warunków funkcjonariusza będzie się zwalniało ze służby w terminie uzależnionym od rodzaju służby.

Jednocześnie przyjęto rozwiązanie, analogiczne jak w obecnie obowiązującej ustawie, zgodnie z którym w przypadku zwolnienia ze służby funkcjonariusza w służbie stałej, w związku z nieprzyjęciem propozycji, funkcjonariuszowi przysługiwać będzie jednorazowa odprawa do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia (art. 164 ust. 4).

Zgodnie z art. 97 funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadku likwidacji zajmowanego stanowiska, gdy nie ma możliwości przeniesienia go na inne równorzędne stanowisko w tej samej jednostce organizacyjnej. Utrzymano jednocześnie regulację, że w w/w sytuacji, przez okres 3 miesięcy po przeniesieniu, funkcjonariuszowi przysługuje prawo do uposażenia zasadniczego pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku.

Art. 98 zawiera podobne, jak obowiązująca ustawa, uregulowania w zakresie przewidzianej możliwości przeniesienia funkcjonariusza do służby cywilnej w urzędzie obsługującym Ministra Finansów lub jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez tego ministra. Projekt wprowadza nowy warunek, że przeniesienie funkcjonariusza do służby cywilnej może nastąpić za zgodą kierownika urzędu, w którym funkcjonariusz pełni służbę. Jednakże zrezygnowano z wymogu wyrażenia zgody przez kierownika urzędu, w którym funkcjonariusz pełni służbę, w zakresie przedstawienia przez dyrektora generalnego propozycji funkcjonariuszowi. Dokonano ponadto uporządkowania w/w przepisu: w zakresie

wskazania elementów, które powinna zawierać propozycja przeniesienia funkcjonariusza do służby cywilnej oraz poprzez zrezygnowanie z przepisu, iż stosunek służbowy funkcjonariusza, który odmówił przyjęcia złożonej propozycji nie ulega zmianie. W zakresie powyższej regulacji będą dokonywane zmiany w trakcie dalszych prac legislacyjnych, w celu zachowania spójności przepisów normujących służbę celną i służbę cywilną.

Art. 99

Powyższy przepis, dotyczący otrzymania przez członków korpusu służby cywilnej, zatrudnionych w urzędzie obsługującym Ministra Finansów albo w jednostkach podległych lub nadzorowanych przez tego ministra, propozycji pełnienia służby w Służbie Celnej, podobnie do obecnie obowiązującego reguluje w/w zakres. Projekt wprowadza warunek, że przeniesienie członka korpusu służby cywilnej do służby w Służbie Celnej wymaga zgody dyrektora generalnego urzędu lub kierownika urzędu wykonującego jego zadania, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony. Zrezygnowano z wymogu wyrażenia zgody przez dyrektora generalnego urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony, w zakresie przedstawienia propozycji członkowi korpusu służby cywilnej. Dokonano ponadto uporządkowania w/w przepisu analogicznie do przepisu regulującego przeniesienie funkcjonariusza do służby cywilnej. W zakresie powyższej regulacji będą dokonywane zmiany w trakcie dalszych prac legislacyjnych, w celu zachowania spójności przepisów normujących Służbę Celną i służbę cywilną.

Art. 100 wprowadza uprawnienie dla Szefa Służby Celnej do skierowania funkcjonariusza do pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym. Sytuacja wymagająca podwyższonej gotowości dotyczy w szczególności przypadków zagrożenia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej, w tym zgodności z prawem przywozu towarów na ten obszar oraz wywozu towarów z tego obszaru. W tym czasie funkcjonariusz pozostawać będzie w ciągłej dyspozycji przełożonego. Przyjęcie takiego rozwiązania zapewni wykonywanie zadań Służby Celnej w sposób ciągły, przede wszystkim w sytuacjach np. zwiększonego ryzyka związanego z importem niektórych towarów. Organizację pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym, warunki i tryb kierowania do pełnienia tej służby, sposób jej pełnienia, dzienny tok służby, częstotliwość i wymiar przerw pomiędzy okresami pełnienia służby oraz rodzaje dokumentów w tym zakresie określi w rozporządzeniu Minister Finansów. Przepisy projektu w tym zakresie są wzorowane na istniejących rozwiązaniach prawnych funkcjonujących w innych służbach mundurowych.

Art. 101 dodany do obowiązujących regulacji, przewiduje możliwość przeniesienia funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej, na własną prośbę, do służby w Służbie Celnej. Przepisy określają, kto i w jaki sposób dokonuje przeniesienia oraz regulują uprawnienia funkcjonariuszy z tym związane. Przeniesienie takie będzie możliwe, jeżeli dany funkcjonariusz ma szczególne kwalifikacje do pełnienia służby w Służbie Celnej. W projekcie zawarte zostało również upoważnienie dla Ministra Finansów do wydania rozporządzenia, określającego:

- 1) szczegółowy sposób i tryb przenoszenia funkcjonariuszy do służby w Służbie Celnej;
- 2) równorzędność okresów służby, stażu i uzyskanych w dotychczasowych jednostkach kwalifikacji zawodowych.

Podobne przepisy funkcjonują na podstawie ustawy o Straży Granicznej, w zakresie przeniesienia do Straży Granicznej funkcjonariuszy innych służb mundurowych.

Art. 102 reguluje szczególne obowiązki w zakresie udokumentowania pożądanego stanu zdrowia przez funkcjonariuszy pełniących służbę w określonych komórkach organizacyjnych albo przewidywanych do takiej służby (poprzez poddanie się testowi sprawności fizycznej, badaniu psychologicznemu lub badaniu psychofizjologicznemu). W art. 102 ust. 2 ustanowiono obowiązek ukończenia szkolenia praktycznego z zakresu wiedzy wymaganej do służby na danym stanowisku lub w określonej komórce organizacyjnej. Szef Służby Celnej może wyrazić zgodę na poddanie testowi sprawności fizycznej oraz badaniu, funkcjonariuszy kwalifikowanych do skierowania na szkolenia specjalistyczne. Zagadnienia dotyczące przeprowadzania testu sprawności fizycznej oraz badań zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Finansów.

Art. 103 reguluje kwestie zawieszenia funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków służbowych. Katalog przesłanek zawieszenia w wykonywaniu obowiązków został powiększony w stosunku do obowiązującej ustawy, o warunek niekaralności za przestępstwo skarbowe. Obligatoryjnie zawiesza się funkcjonariusza w razie wszczęcia postępowania karnego lub karnego skarbowego w sprawie, o ścigane z oskarżenia publicznego i popełnione umyślnie przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Fakultatywnie można zawiesić funkcjonariusza w sytuacji wszczęcia postępowania karnego lub karnego skarbowego w sprawie o ścigane z oskarżenia publicznego i popełnione nieumyślnie przestępstwo, przestępstwo skarbowe lub postępowania dyscyplinarnego, jeżeli zawieszenie jest celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby. Bez zmian pozostawiono przepisy dotyczące możliwości przedłużenia okresu zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych, dotyczące wliczania okresów

zawieszenia do okresu pełnienia służby oraz regulujące kwestie wykonania decyzji o zawieszeniu w związku z wniesieniem od niej odwołania.

Kolejne przepisy tego rozdziału regulują ustanie stosunku służbowego.

Art. 104

Zgodnie z tym przepisem funkcjonariusza celnego zwalnia się ze służby w przypadku:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślnie przestępstwo skarbowe,
- 3) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego,
- 4) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii okresowej w okresie służby przygotowawczej,
- 5) niespełnienia wymogów przewidzianych dla funkcjonariusza celnego w służbie przygotowawczej,
- 6) odmowy złożenia ślubowania,
- 7) prawomocnego orzeczenia pozbawienia praw publicznych,
- 8) prawomocnego orzeczenia zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza celnego;
- 9) odmowy wykonania decyzji w sprawie przeniesienia,
- 10) pisemnego zgłoszenia przez funkcjonariusza celnego żądania zwolnienia ze służby;
- 11) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie ma możliwości pełnienia służby przez funkcjonariusza celnego na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy funkcjonariusz celny odmawia przejścia na inne stanowisko,
- 12) niezgłoszenia się do służby w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu oddelegowania w charakterze eksperta narodowego lub przedstawiciela Służby Celnej.

W porównaniu z obecnie obowiązującymi przepisami, wykreślony został punkt w brzmieniu: „wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby”, bowiem kara dyscyplinarna podlega wykonaniu i zbędne jest wydawanie decyzji administracyjnej, powielającej uzasadnienie orzeczenia dyscyplinarnego. Dotychczasowe rozwiązania powodowały, że w takich sytuacjach istniały w obrocie prawnym dwa orzeczenia: dyscyplinarne i orzekające o zwolnieniu ze służby, które w swojej istocie orzekały w tym samym przedmiocie. Dla przejrzystości obrotu prawnego wykreślony został zatem punkt wskazujący skutek takiego orzeczenia dyscyplinarnego jako podstawę zwolnienia ze służby. Proponowana regulacja dodatkowo przewiduje obligatoryjne zwolnienie ze służby w przypadku niespełnienia

wymogów określonych dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej (np. niezdania egzaminów). Powyższa sytuacja nie jest uregulowana w obecnie obowiązujących przepisach. Konsekwencją wprowadzenia w projekcie możliwości oddelegowania funkcjonariusza do pracy w charakterze eksperta narodowego jest umieszczenie wśród przesłanek powodujących zwolnienie ze służby, niezgłoszenie się do służby w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu oddelegowania w charakterze eksperta narodowego lub przedstawiciela Służby Celnej w innym państwie.

W związku z tym, że projektowana ustawa wprowadziła dodatkowy warunek w stosunku do osób, które chciałyby pełnić służbę w Służbie Celnej, osoby te nie mogą być skazane za umyślne przestępstwo skarbowe. Katalog przesłanek zwolnienia ze służby został uzupełniony o przesłankę skazania za w/w przestępstwo.

Art. 105 określa przesłanki fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby. Sytuacja taka ma miejsce w następujących przypadkach:

- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie służby stałej, stwierdzonego w dwóch następujących po sobie ocenach okresowych lub opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo inne niż określone w art. 104 pkt 2;
- 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 4) nabycia prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 5) niewyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe;
- 6) nieobecności w służbie z powodu choroby trwającej dłużej niż rok;
- 7) warunkowego umorzenia postępowania karnego lub postępowania karnego skarbowego, jeżeli ścigany czyn dotyczył ściganego z oskarżenia publicznego i popełnionego umyślnie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego;
- 8) odmowy poddania się wymaganym badaniom lekarskim;
- 9) zaistnienia innej niż określone w pkt 1-8, ważnej przyczyny, jeżeli dalsze pozostawanie w służbie nie gwarantuje należytego wykonywania obowiązków służbowych w szczególności gdy wymaga tego dobro Służby Celnej lub gdy nastąpiła utrata zaufania niezbędnego do wykonywania obowiązków służbowych; zwolnienie funkcjonariusza ze służby może nastąpić w tym przypadku po zasięgnięciu opinii związku zawodowego funkcjonariuszy;

10) upływu 12 miesięcy okresu zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych, jeżeli nie ustąpiły przyczyny będące podstawą zawieszenia.

W stosunku do obowiązujących w tym zakresie przepisów, została wyłączona możliwość zwolnienia funkcjonariusza w przypadku objęcia przez niego funkcji w stowarzyszeniach. Ponadto, o ile obowiązująca ustawa wymienia wśród przypadków fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby, likwidację urzędu lub jego reorganizację związaną ze zmniejszeniem liczby etatów (jeżeli nie jest możliwe przeniesienie funkcjonariusza na inne stanowisko lub do innego urzędu) przedkładał projekt zagadnienie to uregulował w art. 96.

Nową regulację projektowana ustawa wprowadziła w art. 106, konstytuującym wygaśnięcie stosunku służbowego. Zgodnie z proponowanym przepisem stosunek służbowy funkcjonariusza wygasa:

- 1) z dniem śmierci funkcjonariusza,
- 2) w przypadku niezgłoszenia się funkcjonariusza do służby w ciągu 7 dni od dnia doręczenia decyzji orzekającej o uchyleniu decyzji o zwolnieniu ze służby albo o stwierdzeniu nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby.

Instytucja wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonuje w służbach mundurowych. Ponieważ nie jest uregulowana w obowiązujących obecnie przepisach dotyczących Służby Celnej, należało uwzględnić w projekcie sytuację wygaśnięcia stosunku służbowego w wypadku śmierci funkcjonariusza oraz w sytuacji, gdy funkcjonariusz nie powrócił do służby, pomimo uzyskania orzeczenia uchylającego bądź stwierdzającego nieważność decyzji o zwolnieniu ze służby.

Art. 107

Przepis ten reguluje kwestię doręczenia decyzji o zwolnieniu. W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów zmieniona została forma pisma dotyczącego zwolnienia; w miejsce zawiadomienia o zwolnieniu ze służby projekt przewiduje obowiązek wydania i doręczenia decyzji o zwolnieniu ze służby. Ponadto w projekcie wprowadzono możliwość skrócenia, na wniosek funkcjonariusza, ustawowych terminów, po upływie których następuje zwolnienie, z tym że dotyczy ona zwolnienia ze służby w związku z wnioskiem funkcjonariusza.

Projekt zakłada jednocześnie możliwość zwolnienia funkcjonariusza od pełnienia służby, z zachowaniem prawa do uposażenia.

Art. 108 i 109 projektu zawiera przepisy regulujące skutki wydanych orzeczeń, w wyniku których funkcjonariusz zostaje przywrócony do służby. Regulacje te mają na celu jasne i precyzyjne określenie sytuacji, w których funkcjonariusz zwolniony ze służby zostaje do niej

przywrócony, terminy, w których funkcjonariusz powinien zgłosić się do służby, warunki, na jakich następuje przywrócenie oraz określają wysokość świadczenia pieniężnego, które przysługuje przywróconemu funkcjonariuszowi. Projektowane regulacje mają na celu realizację orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 października 2004 r. sygn. akt K 1/04. W wyroku tym Trybunał wskazał, że logiczną konsekwencją definitywnego stwierdzenia nieistnienia podstaw do zwolnienia ze służby powinno być przywrócenie do niej, na jasnych i czytelnych zasadach. Przepisy prawne określające zasady przywrócenia do służby winny łagodzić konsekwencje rygorystyki unormowań dotyczących zwolnienia ze służby w odniesieniu do osób, które zostały bezzasadnie oskarżone o popełnienie czynu zabronionego pod groźbą kary albo aresztowane.

Art. 108 projektu wprowadza nowe uregulowanie przewidujące, iż w przypadku uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby z powodu jej niezgodności z prawem, kierownik urzędu niezwłocznie wyznacza funkcjonariuszowi stanowisko zgodne z jego kwalifikacjami oraz określa termin podjęcia służby, miejsce pełnienia służby oraz stopień służbowy i uposażenie nie niższe od dotychczasowego. W takich sytuacjach prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby chyba, że po zgłoszeniu się do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające jej niepodjęcie. Ponieważ funkcjonariusz poniósł określone konsekwencje w związku z nieprawidłową decyzją kierownika urzędu, uznano, że świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, przysługuje mu za okres pozostawania poza służbą, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc. Świadczenie pieniężne wypłaca się w terminie 14 dni od dnia złożenia przez funkcjonariusza wniosku w tej sprawie wraz z dokumentem potwierdzającym fakt przywrócenia do służby. Z tych samych powodów (wadliwość decyzji) należy również uznać, że okres, za który funkcjonariuszowi przysługuje świadczenie pieniężne, wlicza się do okresu służby, od którego zależą uprawnienia i świadczenia należne funkcjonariuszowi. Natomiast okresu pozostawania poza służbą, za który funkcjonariuszowi nie przysługuje świadczenie pieniężne, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu.

Podobne rozwiązania funkcjonują w innych służbach mundurowych (Policja, Straż Graniczna), również w zakresie określenia maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego przywróconemu do służby.

Art. 109 reguluje przywrócenie funkcjonariusza do służby, w przypadku prawomocnego:

- 1) umorzenia postępowania karnego lub postępowania karnego skarbowego wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepopelnienia przestępstwa;

2) uniewinnienia;

3) uchylenia prawomocnego wyroku skazującego.

Obecnie obowiązujący przepis bardzo ogólnie reguluje powyższy zakres, stanowiąc, iż kierownik urzędu proponuje pełnienie służby na poprzednich warunkach. Projekt stanowi, że w takich sytuacjach funkcjonariusz powinien zgłosić się do służby, w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku. W pozostałym zakresie do przywrócenia do służby w przypadkach określonych w niniejszym przepisie stosować należy odpowiednio przepisy obowiązujące przy przywracaniu do służby w sytuacji uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby z powodu jej niezgodności z prawem. Przyjęcie tych rozwiązań wynika z zasad sprawiedliwości społecznej zgodnie, z którymi obywatel nie może ponosić konsekwencji błędnych (wadliwych) orzeczeń właściwych organów. Skoro zatem funkcjonariusz został zwolniony ze służby np. w związku z orzeczeniem skazującym wydanym w postępowaniu karnym, które to orzeczenie zostało następnie uchylone, należy uznać, że powinno nastąpić przywrócenie do służby.

Art. 110

Przepis ten reguluje przywrócenie do służby w przypadku uchylenia określonych kar dyscyplinarnych. W takich sytuacjach funkcjonariusza, na jego wniosek, przywraca się do służby na poprzednich warunkach.

Art. 111

W związku z tym, że każde zatrudnienie / pełnienie służby powinno być udokumentowane, funkcjonariusz zwolniony ze służby lub którego stosunek służbowy wygasł niezwłocznie otrzymuje świadectwo służby. W przypadkach, gdy w świadectwie służby są nieprawidłowe dane, funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby. W projekcie uregulowane zostało również prawo do żądania wydania świadectwa służby i sprostowania świadectwa służby, w przypadku śmierci funkcjonariusza. Z takim żądaniem może wystąpić małżonek lub inny członek rodziny spełniający warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wprowadzenie tej regulacji jest podyktowane funkcjonowaniem takich unormowań w innych obowiązujących przepisach dotyczących pracy lub służby. Szczegółowe dane, które powinno zawierać świadectwo służby, tryb wydawania i dokonywania sprostowań świadectw służby, informacje, które są zamieszczane w świadectwie służby na żądanie funkcjonariusza oraz wzór formularza świadectwa służby zostanie określony w rozporządzeniu Ministra Finansów. W tej grupie zagadnień wprowadzony został przepis normujący uprawnienia do występowania ze stosownymi żądaniami po śmierci funkcjonariusza oraz upoważnienie do

wydania rozporządzenia. Wydanie aktu wykonawczego jest w tym zakresie istotne, bowiem stosunek służbowy funkcjonariusza zawiera inne elementy niż umowa o pracę, zatem i świadectwo służby powinno być dostosowane do elementów stosunku służbowego.

Art. 112 dotyczy czasu pełnienia służby przez funkcjonariusza. Projekt ustawy w tym zakresie wprowadza nieistniejące obecnie na gruncie przepisów normujących czas służby rozwiązanie; możliwość wypłaty uposażenia za przedłużony czas służby.

Obecnie przepisy ustawy o Służbie Celnej w tej części są ogólne i stanowią jedynie, iż czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określony wymiarem jego obowiązków oraz że w wypadkach uzasadnionych rodzajem służby i jej organizacją może być stosowany system zmianowy, w pozostałym zakresie odsyłając do rozporządzenia Ministra Finansów. Część przepisów regulująca czas pełnienia służby była uregulowana rozporządzeniem, często jednakże powstawały wątpliwości interpretacyjne. Celem uzyskania przejrzystości przepisów określono w projekcie ustawy czas pełnienia służby funkcjonariusza, który wynosi 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 3 miesięcy. Możliwe jest przedłużenie czasu pełnienia służby, jedynie, gdy wymagają tego szczególne potrzeby służby. Liczba godzin przedłużonego czasu służby nie może przekroczyć dla funkcjonariusza 48 godzin tygodniowo w w/w okresie rozliczeniowym oraz 400 godzin w roku kalendarzowym. Powyższe rozwiązanie ma na celu ochronę uprawnień funkcjonariuszy, wprowadzając limit przedłużonego czasu służby w roku kalendarzowym, jednocześnie zapewniając ciągłość służby. Jednocześnie wskazano w ustawie, w jakich przypadkach jest dopuszczalne pełnienie służby w przedłużonym czasie.

Uregulowano również w ustawie obligatoryjny czas przeznaczony na wypoczynek – na wzór obowiązujących obecnie przepisów z zakresu prawa pracy.

Z uwagi na dużą fluktuację kadr w Służbie Celnej istotnie wzrastała ilość czasu przekraczająca ustaloną normę. Wykorzystanie czasu wolnego w zamian za „nadgodziny” powodowało, że normy były przekraczane przez innych funkcjonariuszy. Efektem tego były narastające problemy kadrowo - godzinowe. W związku z powyższym, dla zapewnienia ciągłości służby przyjęto w projekcie, że za przedłużony czas służby, funkcjonariuszowi, przysnaje się, według jego wyboru czas wolny od służby w tym samym wymiarze albo uposażenie za przedłużony czas służby, z tym, że w przypadkach uzasadnionych potrzebami służby o przyznaniu czasu wolnego od służby albo uposażenia za przedłużony czas służby decyduje kierownik urzędu.

Ponieważ Służba Celna wykonuje zadania, które są zadaniami ciągłymi, np. odprawy celne w ruchu granicznym, celowe jest pozostawienie możliwości pełnienia służby w systemie zmianowym.

W art. 112 ust. 11 ustanowiono obowiązek prowadzenia przez kierownika urzędu ewidencji czasu służby funkcjonariusza w celu prawidłowego ustalenia jego uposażenia i innych świadczeń związanych ze służbą.

W art. 112 ust. 12 Minister Finansów został upoważniony do określenia, w rozporządzeniu:

- 1) rozkładu czasu służby,
- 2) sposobu ustalania wysokości uposażenia za przedłużony czas służby,
- 3) trybu wypłacania uposażenia albo udzielania czasu wolnego za przedłużony czas służby,
- 4) sposobu prowadzenia ewidencji czasu służby.

Rozdział 8

Stanowiska i stopnie służbowe funkcjonariuszy

Zgodnie z obowiązującym obecnie art. 7 ust. 1 (w projekcie ustawy art. 113) funkcjonariusze pełnią służbę na stanowiskach służbowych. Podtrzymując zasadę, iż funkcjonariusze pełnią służbę na stanowiskach służbowych, w art. 113 ust. 2 dodano przepis, zgodnie z którym awans na stanowisko służbowe jest możliwy w przypadku istnienia wolnego stanowiska służbowego i powinien być poprzedzony rekrutacją wewnętrzną. W art. 113 ust. 3 przekazano do uregulowania w rozporządzeniu Ministra Finansów zagadnień dotyczących wykazu i kategorii stanowisk służbowych funkcjonariuszy, wymaganych kwalifikacji do zajmowania stanowisk służbowych, dokumentów potwierdzających ich spełnienie, trybu awansowania na stanowiska służbowe oraz trybu dokonywania zmian na stanowiskach służbowych. W porównaniu z obecnie istniejącą delegacją, w projektowanym rozwiązaniu nowością jest wprowadzenie ocen okresowych oraz obowiązek uwzględniania w takich przypadkach przebiegu służby (praktyki zawodowej) przy awansowaniu. Wprowadzenie tych rozwiązań pozwoli na określenie jasnej i precyzyjnej kariery zawodowej, co wielokrotnie było podnoszone przez środowisko celnicze.

W art. 114 określono normę zgodnie, z którą stanowiska funkcjonariuszy w Służbie Celnej podlegają opisowi i wartościowaniu. Zasady dokonywania opisów i wartościowania stanowisk służbowych zostaną określone w zarządzeniu Ministra Finansów. Aktualnie w Służbie Celnej pełnią służbę funkcjonariusze celni oraz są m. in. zatrudnieni pracownicy korpusu służby cywilnej. W służbie cywilnej wprowadzony został opis i wartościowanie

stanowisk. Obecnie wiele zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy celnych jest (lub w przyszłości może być) wykonywanych przez pracowników korpusu służby cywilnej. Zatem skoro zadania są podobne, niezbędne jest wprowadzenie adekwatnych mechanizmów w zakresie opisu stanowisk, jak i wartościowania stanowisk, na wzór rozwiązań istniejących w służbie cywilnej.

Opis i wartościowanie stanowisk w Służbie Celnej odbywa się w ramach programu Transition Facility 2005 „Wzmocnienie Służby Celnej” i zgodnie z postanowieniami umowy program ten powinien być wprowadzony do polskiego systemu prawnego. Zakłada on podniesienie standardów pracy polskiej Służby Celnej, poprzez rozwój nowoczesnych systemów, procedur i procesów szkoleniowych, doskonalenie systemu planowania i zarządzania zasobami finansowymi i technicznymi oraz doskonalenia systemu planowania i zarządzania zasobami ludzkimi tak, aby wzmocnić administracyjną i operacyjną zdolność Służby Celnej.

Art. 115 wprowadza korpusy i stopnie oficerskie w Służbie Celnej, na wzór obowiązujących w Straży Granicznej i Policji.

Celem wprowadzenia projektowanych zmian jest stworzenie jednolitego korpusu Służby Celnej na wzór innych służb mundurowych, bowiem zgodnie z założeniami rządowymi do ustawy o zmianie ustawy o Służbie Celnej, projekt nowej ustawy o Służbie Celnej powinien zawierać uregulowania prawne zbliżone do unormowań regulujących podobne zagadnienia w innych służbach mundurowych.

Wzorem innych służb mundurowych wprowadzone zostały uregulowania w zakresie mianowania na stopnie w korpusach Służby Celnej. Prawo mianowania na pierwszy stopień w korpusie oficerów młodszych Służby Celnej oraz na stopnie w korpusie generałów Służby Celnej przysługuje jedynie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Finansów. Dla Szefa Służby Celnej pozostawiono kompetencje w zakresie mianowania na pozostałe stopnie oficerskie Służby Celnej. Mianowania na stopnie służbowe Szefa Służby Celnej oraz zastępcy Szefa Służby Celnej dokonuje Minister Finansów, natomiast mianowania dyrektorów izb celnych, naczelników urzędów celnych oraz ich zastępców dokonuje Szef Służby Celnej. W art. 115 ust. 5 wprowadzono normę, zgodnie z którą na pozostałe stopnie w Służbie Celnej mianuje kierownik urzędu. Mianowanie na stopnie służbowe jest uzależnione od opinii służbowej oraz aktualnie zajmowanego stanowiska służbowego: na pierwszy stopień w korpusie podoficerów Służby Celnej mianowanie może nastąpić dopiero po zakończeniu służby przygotowawczej i mianowaniu do służby stałej.

Mianowanie na pierwszy stopień w korpusie aspirantów Służby Celnej uzależnione zostało od odbycia szkolenia specjalistycznego oraz potwierdzenia egzaminem ukończenia w/w

szkolenia. Mianowanie na pierwszy stopień w korpusie oficerów młodszych Służby Celnej uzależnione zostało od posiadania wykształcenia wyższego, odbycia szkolenia specjalistycznego oraz potwierdzenia egzaminem ukończenia w/w szkolenia. Egzaminy takie przeprowadzać będzie komisja powoływana przez Szefa Służby Celnej. Szczegółowe uregulowanie kwestii związanych z organizacją szkolenia, egzaminów i powoływania komisji, przekazano do określenia w drodze rozporządzenia Ministrowi Finansów.

Wprowadzenie zasad nadawania stopni służbowych wymusza również obowiązek unormowania zasad noszenia stopnia, jego obniżania, pozbawiania i przywracania.

Art. 116 projektu wprowadza zasadę, iż stopnie są dożywotnie i funkcjonariusz zwolniony ze służby może używać stopnia służbowego, z dodaniem określenia „w stanie spoczynku”, chyba że wystąpi jedna z przyczyn określonych w projekcie.

Art. 117 projektu precyzuje przypadki utraty stopnia służbowego. Katalog zawarty w tym przepisie określa sytuacje, w których następuje utrata tego stopnia i obejmuje: zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, orzeczenie prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego pozbawienia praw publicznych, skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślne przestępstwo skarbowe, prawomocne orzeczenie kary dyscyplinarnej wydalenia ze Służby Celnej.

Art. 118 statuuje organy właściwe w zakresie pozbawienia stopnia służbowego bądź jego obniżenia (obniżenie stopnia służbowego może stanowić karę dyscyplinarną). Z zasady czyni to kierownik urzędu. O pozbawieniu stopnia oficerskiego (z korpusu oficerów młodszych Służby Celnej oraz z korpusu oficerów starszych Służby Celnej) decyduje Szef Służby Celnej. Analogiczne rozwiązania w zakresie pozbawiania stopni oficerskich występują w regulacjach dotyczących innych służb mundurowych. Natomiast o pozbawieniu stopnia nadinspektora celnego i generała Służby Celnej, z uwagi na rangę stopnia, decyduje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Finansów.

Przywrócenie stopnia służbowego reguluje art. 119 projektu. Przywrócenie stopnia służbowego następuje w przypadku uchylecia:

- 1) prawomocnego orzeczenia pozbawienia praw publicznych;
- 2) prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) orzeczenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze Służby Celnej;
- 4) orzeczenia kary dyscyplinarnej pozbawienia stopnia oficerskiego lub generalskiego;
- 5) orzeczenia kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia służbowego.

Podobnie jak przy mianowaniu na stopień (obniżaniu, pozbawianiu stopnia), o przywróceniu stopnia, co do zasady orzeka kierownik urzędu. Szef Służby Celnej orzeka o przywróceniu stopnia oficerskiego. O przywróceniu stopnia nadinspektora celnego i generała Służby Celnej orzeka Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Finansów.

Art. 120

Podobnie jak obecnie, mianowanie na wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej i nie wcześniej niż po odbyciu wskazanego w ustawie okresu służby. Nowością jest określenie w ustawie maksymalnego okresu służby w danym stopniu. Przyjęcie tej regulacji zlikwiduje istniejące w Służbie Celnej nieprawidłowości w zakresie awansowania w stopniu. Zgodnie z art. 120 ust. 1 awans w stopniu służbowym nie może nastąpić później niż po odbyciu 5 lat służby w stopniach: szeregowych, podoficerów i aspirantów. Projektowane przepisy również regulują sytuacje, w których bieg 5-letniego terminu ulega zawieszeniu. Zgodnie z tymi przepisami, do w/w terminu nie wlicza się okresów:

- 1) prowadzenia postępowania karnego przeciwko funkcjonariuszowi o przestępstwo popełnione umyślnie ścigane z oskarżenia publicznego;
- 2) prowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko funkcjonariuszowi, jeżeli wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nastąpiło w terminie 3 miesięcy przed upływem maksymalnego terminu;
- 3) za który funkcjonariusz otrzymał negatywną ocenę okresową;
- 4) nieobecności trwających łącznie co najmniej połowę okresu służby wymaganego do nadania wyższego stopnia służbowego z tytułu urlopu bezpłatnego, urlopu wychowawczego oraz choroby;
- 5) niepełnienia służby przez co najmniej połowę okresu służby wymaganego do nadania wyższego stopnia służbowego z powodu zawieszenia funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków.

W/w wyłączeń nie stosuje się, jeżeli w postępowaniu karnym, karnym skarbowym lub dyscyplinarnym funkcjonariusz został uniewinniony albo, gdy postępowanie zostało umorzone wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepełnienia przestępstwa.

Art. 120 ust. 4 przewiduje możliwość wcześniejszego awansu w przypadku, gdy dana osoba posiada szczególne kwalifikacje zawodowe lub szczególne umiejętności do pełnienia służby lub zasługuje na wyróżnienie. Art. 120 ust. 5 umożliwia również awansowanie na wyższy stopień służbowy funkcjonariusza, który:

- 1) odchodzi ze Służby na własny wniosek, lub
- 2) jest powołany do innej służby państwowej, lub
- 3) obejmuje funkcję z wyboru w organach wykonawczych samorządu terytorialnego, lub
- 4) nabył prawa do emerytury lub renty.

W takich przypadkach, za zgodą Szefa Służby Celnej, można mianować funkcjonariusza na wyższy stopień za szczególne zasługi w Służbie Celnej. Art. 120 ust. 6 przewiduje również możliwość mianowania funkcjonariusza pośmiertnie na wyższy stopień służbowy, jeżeli zachodzą uzasadnione okoliczności.

Szczegółowy tryb mianowania funkcjonariusza na stopień służbowy, osoby uprawnione do składania wniosków, terminy dokonywania mianowań oraz wzór wniosku o mianowanie określi Minister Finansów w rozporządzeniu.

Art. 121

W związku z wprowadzeniem do ustawy możliwości przechodzenia z innych służb mundurowych do Służby Celnej funkcjonariuszy tych służb, niezbędne było dostosowanie regulacji statuującej korpus stopni służbowych, tj. szeregowych, podoficerów, aspirantów, oficerów młodszych i starszych oraz generalskiego w Służbie Celnej. Osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień policyjny albo Straży Granicznej mianuje się na stopień obowiązujący w Służbie Celnej, równorzędny z posiadany stopniem, jeżeli osoba ta ma kwalifikacje i umiejętności szczególnie przydatne do pełnienia służby w Służbie Celnej. Przyjęcie takich rozwiązań wymaga uregulowania w drodze rozporządzenia zasad uznawania w Służbie Celnej stopni funkcjonariuszy innych służb, np. funkcjonariuszy Policji. Przedłożona w niniejszym przepisie regulacja jest wzorowana na obowiązującym rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Mianowanie w takich przypadkach może być uzależnione od odbycia szkolenia wymaganego w Służbie Celnej do mianowania na dany stopień.

Podobne rozwiązania w odniesieniu do możliwości przeniesienia ze Służby Celnej do Policji albo Straży Granicznej wprowadzone zostały w przepisach zmieniających.

Rozdział 9

Obowiązki i prawa funkcjonariuszy

Art. 122 i 123

Zarówno obowiązujące, jak i proponowane przepisy regulują podobnie obowiązki funkcjonariusza, dotyczące: dochowania obowiązków wynikających ze złożonego

ślubowania; rzetelnego i terminowego wykonywania powierzonych zadań; racjonalnego gospodarowanie środkami publicznymi. Regulacje te wprowadzają rozwiązania, zgodnie z którymi funkcjonariusz jest obowiązany złożyć oświadczenie majątkowe: przy nawiązaniu stosunku służbowego i przy zwalnianiu ze służby, co najmniej raz w roku w określonym terminie do 15 maja oraz na żądanie kierownika urzędu. W stosunku do obowiązującej obecnie ustawy, doprecyzowano termin składania oświadczenia majątkowego. Ustawa określa szczegółowo jakie informacje powinno zawierać oświadczenie majątkowe, komu należy je złożyć, kto ma prawo wglądu do tych oświadczeń oraz jak długo je się przechowuje. Bez zmian pozostały zasady składania corocznego oświadczenia majątkowego: należy je złożyć kierownikowi urzędu w terminie do 15 maja wraz z załącznikiem – kserokopią zeznania o wysokości dochodu funkcjonariusza w roku podatkowym i jego korekt. Oświadczenie powinno zawierać dane aktualne na dzień 31 grudnia roku poprzedniego. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności funkcjonariusza oświadczenie powinno zostać złożone po stawieniu się do służby.

W art. 123 ust. 9 przekazano Ministrowi Finansów do uregulowania w rozporządzeniu, tryb postępowania w sprawach oświadczeń o stanie majątkowym, sposób ich analizy, a także wzór oświadczenia wraz z objaśnieniami oraz pouczeniem o odpowiedzialności za podanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym.

Art. 124 i 125 wskazują określone sytuacje życia społecznego i gospodarczego, w których funkcjonariusz nie może aktywnie uczestniczyć z uwagi na specyfikę wykonywanego zawodu. Zastosowanie się do tych zakazów jest przejawem transparentności działań Służby Celnej.

Funkcjonariusz, analogicznie jak dotychczas, nie może przy wykonywaniu obowiązków służbowych:

- 1) kierować się interesem jednostkowym lub grupowym,
- 2) uczestniczyć w strajku, a także w działalności zakłócającej normalną pracę urzędu,
- 3) publicznie manifestować poglądów politycznych.

Art. 125 powiela ograniczenia przewidziane dla funkcjonariuszy w obowiązującej obecnie ustawie, funkcjonariusz nie może więc:

- 1) być członkiem partii politycznej,
- 2) być członkiem zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego,

- 3) być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć (zrezygnowano z określenia „w spółkach prawa handlowego”), które mogłyby wywołać podejrzenie o jego stronniczość lub interesowność,
- 4) być członkiem zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółdzielni (z wyjątkiem rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych),
- 5) być członkiem zarządów fundacji prowadzącej działalność gospodarczą,
- 6) posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 10 % akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 10 % kapitału zakładowego (w każdej z tych spółek),
- 7) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, zarządzać, być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w jej prowadzeniu, poza wskazanymi wyjątkami,
- 8) sprawować funkcji w podmiotach, których działalność jest związana z obrotem towarów z zagranicą lub obrotem krajowym towarów pochodzących z zagranicy, lub świadczyć pracy na rzecz tych podmiotów albo na rzecz przedstawicielstw firm zagranicznych prowadzących działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W zakresie powyższych przepisów zmiana dotyczy określenia wysokości dopuszczalnej ilości posiadanych akcji lub udziałów w spółkach z 2 % do 10 %.

Art. 126

W przepisie tym utrzymano regulację zgodnie, z którą małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą pełnić służby w urzędzie, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek podległości służbowej. Podobne rozwiązania prawne istnieją w innych służbach mundurowych.

Art. 127 utrzymuje przepis regulujący wykonywanie przez funkcjonariusza poleceń służbowych. W przypadku, gdy polecenie służbowe - w przekonaniu funkcjonariusza - jest niezgodne z prawem, godzi w interes społeczny lub zawiera znamiona pomyłki, funkcjonariusz powinien przedstawić przełożonemu swoje zastrzeżenia na piśmie. W przypadku pisemnego potwierdzenia polecenia należy je wykonać, zawiadamiając jednocześnie o zastrzeżeniach kierownika urzędu, a gdy polecenie wydał kierownik urzędu - organ nadrzędny nad urzędem. Zgodnie z art. 127 ust. 3 funkcjonariusz jest obowiązany odmówić wykonania polecenia, jeżeli jego wykonanie prowadziło do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia. Obowiązek odmowy wykonania polecenia przysługuje

również w sytuacji, gdy wykonanie polecenia prowadzioby do popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego. O odmowie wykonania polecenia funkcjonariusz jest obowiązany zawiadomić kierownika urzędu bądź organ nadrzędny nad urzędem, z pominięciem drogi służbowej.

Niewykonanie polecenia lub odmowa jego wykonania jest podstawą wszczęcia postępowania z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariusza.

Art. 128 określa uprawnienie funkcjonariusza do podejmowania dodatkowych zajęć zarobkowych. Zgodnie z projektem na podjęcie dodatkowego zajęcia zgodę wydaje kierownik urzędu.

W art. 129 zostały uregulowane zasady opiniowania i oceniania funkcjonariuszy celnych. Zgodnie z tym przepisem, funkcjonariusz w służbie stałej podlega ocenie okresowej raz na 2 lata (obecnie raz na rok), dokonywanej przez kierownika urzędu. W przypadku negatywnej oceny okresowej, dodatkową ocenę przeprowadza się po upływie 6 miesięcy od dnia doręczenia funkcjonariuszowi pierwszej oceny; a w przypadku nieobecności funkcjonariusza celnego w służbie bieg w/w terminu zawiesza się na czas trwania tej nieobecności. Z oceną funkcjonariusz zapoznaje się w terminie 14 dni od jej sporządzenia. Projekt reguluje tryb odwoławczy polegający na tym, że w przypadku zastrzeżeń do oceny okresowej funkcjonariusz może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od zapoznania się z oceną. Powyższe rozwiązanie, zapewniające dwuinstancyjność postępowania, stanowi ochronę funkcjonariusza oraz pozwala dążyć do uzyskania przez funkcjonariusza obiektywnej oceny. Negatywne oceny okresowe są podstawą do fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby. W projekcie uregulowano, że niezależnie od ocen okresowych, bezpośredni przełożony może wydawać opinie służbowe dotyczące przebiegu służby funkcjonariusza. Funkcjonariusz może, w terminie 14 dni od zapoznania się z opinią, wnieść od niej odwołanie. W związku z wprowadzeniem nowych rozwiązań w zakresie ocen okresowych, zmianie uległo również upoważnienie do wydania rozporządzenia. Zgodnie z projektem, Minister Finansów został upoważniony do określenia: kryteriów, na podstawie których są sporządzane oceny i opinie, skale ocen i przesłanek, które uwzględnia się w procesie oceniania i opiniowania, wzoru kwestionariusza oceny okresowej i opinii; trybu przeprowadzenia oceny okresowej oraz trybu rozpatrywania wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy od tej oceny trybu wydawania opinii służbowych oraz rozpatrywania odwołań od w/w opinii.

W art. 130 uregulowano zasady określania stanu zdrowia do pełnienia służby. Zgodnie z tymi przepisami funkcjonariusz może być skierowany z urzędu lub na własny wniosek do komisji

lekarskiej podległej Ministrowi Finansów, w celu: 1) określenia braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia służby na określonym stanowisku służbowym, 2) skierowania na określone szkolenia, w tym szkolenie specjalistyczne, 3) sprawdzenia prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby oraz wystawianych zaświadczeń lekarskich dla celów wypłaty uposażenia za czas niezdolności do służby. Funkcjonariusz obowiązany jest poddać się zleconym badaniom, w tym również badaniom specjalistycznym. W art. 130 ust. 3 zawarto upoważnienie dla Ministra Finansów, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi:

- 1) stan zdrowia wymagany do pełnienia służby na określonym stanowisku,
- 2) właściwość przełożonych do wydawania skierowań do komisji lekarskiej,
- 3) skład, organizację, zakres działania i tryb postępowania komisji lekarskich,
- 4) tryb postępowania komisji lekarskich w związku z badaniem prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby oraz wystawianych zaświadczeń lekarskich dla celów wypłaty uposażenia za czas niezdolności do służby, uwzględniając potrzebę obiektywnej oceny takich zaświadczeń.

Art. 131

Bez zmian pozostały przepisy normujące wykonywanie obowiązków służbowych w umundurowaniu. W tym zakresie zmianie uległo upoważnienie dla Ministra Finansów do wydania rozporządzenia; zostało ono rozszerzone o obowiązek określenia przypadków, w jakich funkcjonariusz zobowiązany jest do zwrotu równowartości składników umundurowania. Zmiana ta wynika z dotychczasowego orzecznictwa sądowego, bowiem sądy poddawały w wątpliwość konstytucyjność rozporządzenia dotychczas obowiązującego.

Art. 132 określa zasady odpłatności przez funkcjonariusza z tytułu kosztów poniesionych przez kierownika urzędu na jego szkolenie. Zgodnie z przepisem, funkcjonariusz, który został zwolniony ze służby przed upływem 3 lat od ukończenia nauki w formach szkolnych i pozaszkolnych oraz na kursach zawodowych w służbie przygotowawczej, której koszty zostały poniesione przez kierownika urzędu jest zobowiązany do zwrotu tych kosztów zmniejszonych proporcjonalnie w stosunku do okresu pozostawania w stosunku służbowym po ukończeniu nauki.

Zwrot kosztów będzie wymagany w przypadkach, w których stosunek służbowy będzie rozwiązany przed upływem terminu z winy lub inicjatywy funkcjonariusza, w przypadku wygaśnięcia stosunku służbowego w związku z niezgłoszeniem się do służby oraz w przypadku orzeczenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze Służby Celnej. Do zwolnienia z obowiązku zwrotu kosztów został upoważniony Szef Służby Celnej.

Przepisy art. 133 zapewniają funkcjonariuszowi, analogicznie jak obecnie obowiązująca ustawa, w związku z pełnieniem obowiązków służbowych ochronę przewidzianą w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

W art. 134 projektu wprowadzono ochronę prawną funkcjonariuszy celnych. Ma ona na celu zapewnienie funkcjonariuszom zwrotu kosztów poniesionych na ochronę prawną, w sytuacji, gdy postępowanie karne wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych zostanie zakończone prawomocnym orzeczeniem o umorzeniu postępowania wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepopelnienia przestępstwa albo wyrokiem uniewinniającym. Regulacja ta gwarantuje funkcjonariuszom bezpieczeństwo wykonywania swoich obowiązków oraz stwarza gwarancję nieponoszenia przez nich dodatkowych obciążeń – kosztów procesowych.

Art. 135

Zawarty w tym przepisie katalog uprawnień funkcjonariuszy celnych w zakresie otrzymywania świadczeń socjalnych został zwiększony w stosunku do obecnego o byłych funkcjonariuszy, w tym emerytów i rencistów i członków ich rodzin. Stanowi to zwiększenie uprawnień funkcjonariuszy, którzy pozostają poza czynną służbą wskutek nabycia uprawnień emerytalnych czy prawa do renty. Szczegółowe uregulowania dotyczące świadczeń socjalnych zostaną określone przez Radę Ministrów w rozporządzeniu, które będzie określało zakres podmiotów uprawnionych do wypłaty świadczeń socjalnych, sposobu obliczania świadczeń i ich wysokości, terminów rozliczeń oraz wypłaty.

Art. 136

Na wzór rozwiązań funkcjonujących w innych służbach mundurowych, w projekcie wprowadzono normę, zgodnie z którą funkcjonariusze w czasie wykonywania zadań służbowych mogą otrzymywać nieodpłatnie wyżywienie oraz napoje, lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie i napoje. Przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie, normy wyżywienia i wysokość równoważnika pieniężnego, sposób ustalania wartości pieniężnej równoważnika, warunki i tryb jego wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach określi w rozporządzeniu Minister Finansów.

Art. 137

Przewidziane w dotychczasowych regulacjach uprawnienia dla funkcjonariusza - kobiety dotyczące szczególnej ochrony pracy kobiet (projekt ustawy posługuje się sformułowaniem „uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem”), rozszerzono na funkcjonariuszy – mężczyzn, w zakresie, w jakim pracownicy mogą korzystać ze szczególnych uprawnień

przewidzianych dla pracownic. Przedmiotowa nowelizacja związana jest ze zmianami wprowadzonymi w prawie pracy i ma na celu zrównanie uprawnień funkcjonariuszy kobiet i mężczyzn.

Art. 138

Zgodnie z art. 138 prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego przysługuje na zasadach określonych w Kodeksie pracy - z wyłączeniem prawa do urlopu na żądanie. Ograniczenie takie wynika z konieczności zapewnienia ciągłości wykonywania zadań przez Służbę Celną.

W art. 138 ust. 2 określono, że funkcjonariusz, w związku z osiągnięciem określonego stażu służby w Służbie Celnej, nabywa prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w każdym roku kalendarzowym. Łączny wymiar dodatkowego urlopu wypoczynkowego nie może przekroczyć 10 dni. Zaproponowane zostały korzystniejsze, w porównaniu z obecnymi, zasady uzyskania prawa do tego urlopu: po osiągnięciu stażu 15 lat służby funkcjonariuszowi przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 5 dni, natomiast po 20 latach służby wymiar dodatkowego urlopu zwiększa się o kolejne 5 dni. Powyższa zmiana spełnia oczekiwania funkcjonariuszy celnych, którzy dotychczas po osiągnięciu stażu 15 lat służby nabywali prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze tylko jednego dnia za każdy następny ukończony rok służby.

Art. 139 wprowadza zmiany w zakresie płatnego urlopu zdrowotnego, o jaki może ubiegać się funkcjonariusz. Zgodnie z art. 139 funkcjonariusz ma prawo do uzyskania urlopu zdrowotnego na leczenie sanatoryjne, profilaktyczne, rehabilitacyjne lub uzdrowiskowe (obecnie ustawa przewiduje urlop zdrowotny wyłącznie na leczenie uzdrowiskowe). Analogicznie jak obecnie urlopu udziela kierownik urzędu, na podstawie skierowania na leczenie, w wymiarze nieprzekraczającym 30 kolejnych dni w każdym roku kalendarzowym. Wprowadzenie proponowanej zmiany wynika z faktu, że urlop zdrowotny niekoniecznie powinien być udzielany celem wyjazdu do uzdrowiska, może być wykorzystany również np. na zabiegi rehabilitacyjne w miejscu zamieszkania.

Art. 140

Rozwiązania zawarte w art. 140 nie zmieniają uprawnień do ubiegania się przez funkcjonariusza celnego o urlop bezpłatny z ważnych przyczyn (art. 45 ust. 2 obowiązującej obecnie ustawy). Podobnie, jak we wszystkich pragmatykach służbowych innych służb mundurowych, okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu służby, od którego zależą uprawnienia funkcjonariusza celnego. W przepisie tym uregulowano także kwestię wysokości

uposażenia przysługującego funkcjonariuszowi, w sytuacji rozpoczęcia urlopu bezpłatnego w ciągu miesiąca kalendarzowego.

Art. 141 wprowadza zmiany w obecnym katalogu wyróżnień, jakie mogą być udzielone funkcjonariuszowi celnemu; jako wyróżnienie zostały dopisany krótkoterminowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do 10 dni. Podobna forma wyróżnienia funkcjonuje w innych służbach mundurowych. Zrezygnowano z awansowania na wyższe stanowisko jako formy wyróżnienia. Pozostałe szczegółowe zagadnienia dotyczące udzielania wyróżnień zostały przekazane Ministrowi Finansów do uregulowania w rozporządzeniu. Są to takie zagadnienia, jak: tryb udzielania wyróżnień, właściwość przełożonych w tych sprawach, warunki udzielania wyróżnień funkcjonariuszom, sposób udzielania wyróżnień oraz terminy ich przyznawania.

Art. 142 zawiera regulacje w zakresie nagrody pieniężnej, którą może uzyskać funkcjonariusz w ramach wyróżnienia. Nagroda taka jest przyznawana z funduszu nagród za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej, który tworzy Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Istota zmiany dotyczy wprowadzenia obowiązku utworzenia funduszu za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej.

W art. 143 zawarte zostało upoważnienie dla Ministra Finansów do uregulowania w określenia, w rozporządzeniu, szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby. Obecna ustawa nie zawiera takich unormowań. Wprowadzenie tej regulacji wynika z potrzeby „resortowego” uregulowania warunków BHP z uwagi na charakter służby pełnionej w Służbie Celnej oraz charakter zadań tej służby.

W art. 144 jest zawarta regulacja zawierająca prawo funkcjonariuszy celnych do zrzeszania się w związkach zawodowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

Rozdział 10

Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy celnych

Art. 145 określa podstawową zasadę, że funkcjonariusz z tytułu pełnienia służby otrzymuje uposażenie pieniężne oraz inne świadczenia określone w ustawie. Przepis stanowi, że przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, która ustalana jest według odrębnych zasad określonych w ustawie budżetowej. Wielokrotność kwoty bazowej określa Rada Ministrów, w rozporządzeniu. Wzorem uregulowań dotyczących innych służb mundurowych (Straży Granicznej), w projektowanym przepisie wprowadzono, uregulowanie zgodnie z którym prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania

funkcjonariusza do służby. W art. 145 ust. 3 zdefiniowano pojęcie przeciętnego uposażenia – jest to uposażenie wraz z 1/12 równowartości nagrody rocznej.

Art. 146 określa składniki uposażenia funkcjonariusza. Uposażenie funkcjonariusza składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.

Art. 147 zawiera upoważnienie dla Ministra Finansów, do uregulowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy w rozporządzeniu, kwestii szczegółowych związanych z: grupami uposażenia zasadniczego, zaszeregowaniem stanowisk służbowych do poszczególnych grup uposażenia zasadniczego i odpowiadającym im wysokościami tego uposażenia, ustalonym z zastosowaniem mnożników kwoty bazowej.

Art. 148 określa dodatkowe składniki uposażenia funkcjonariusza wprowadzając istotne modyfikacje w tym zakresie. Zgodnie z tym przepisem funkcjonariusze otrzymują dodatki do uposażenia, takie jak dotychczas (dodatek za wieloletnią służbę, dodatek za stopień służbowy w wysokości uzależnionej od posiadanego stopnia) oraz dodatki motywacyjne, tzw. zadaniowe uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, umiejętnościami, zadaniami, warunkami lub miejscem pełnienia służby oraz nowy dodatek - funkcyjny na stanowisku kierowniczym lub samodzielny.

Ministrowi Finansów pozostawiono upoważnienie do określenia, szczegółowych kwestii związanych z dodatkami do uposażenia. Minister Finansów określi warunki otrzymywania dodatków ich rodzaj oraz wysokość.

Art. 149 wprowadza regułę dotyczącą wypłaty uposażenia stanowiąc, że uposażenie jest płatne miesięcznie.

Art. 150 projektu reguluje sytuację funkcjonariusza odwołanego ze stanowiska służbowego lub przeniesionego na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego. W takim przypadku funkcjonariusz zachowuje prawo do uposażenia zasadniczego pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku przez okres 6 miesięcy, z wyjątkiem gdy jest przeniesiony na własną prośbę bądź przeniesienie na niższe stanowisko stanowi karę dyscyplinarną. W stosunku do obowiązującej ustawy powiększony został katalog przypadków, w których funkcjonariusz w związku z przeniesieniem na stanowisko zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego zachowuje przez określony czas prawo do dotychczasowego wynagrodzenia (obecnie ma to miejsce w przypadku przeniesienia na niższe stanowisko, w razie reorganizacji urzędu oraz likwidacji zajmowanego stanowiska, gdy nie ma możliwości przeniesienia go na inne, równorzędne stanowisko).

Art. 151 określa przypadki, w których funkcjonariuszowi zawiesza się uposażenie. Uposażenie zawiesza się w przypadkach samowolnego opuszczenia miejsca pełnienia służby, niepodjęcia służby lub zawinionej niemożności pełnienia służby. W przypadku gdy w/w okoliczności zostaną uznane za usprawiedliwione, funkcjonariusz otrzymuje zawieszony uposażenie zasadnicze. W przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej funkcjonariusz traci za każdy dzień nieobecności 1/30 część uposażenia miesięcznego, natomiast jeśli pobrał już uposażenie w w/w sytuacji, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

W art. 152 doprecyzowano uprawnienie, które przysługuje obecnie funkcjonariuszom celnym, dotyczące prawa do uposażenia zasadniczego i innych świadczeń pieniężnych należnych na zajmowanym stanowisku służbowym, za okres choroby lub urlopu. Przepis ten przewiduje, że powyższe świadczenia przysługują funkcjonariuszowi również w razie niemożności wykonywania służby z innych przyczyn uprawniających do świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W przypadku niezdolności do służby z powodu choroby spowodowanej wypadkiem przy pełnieniu służby lub chorobą zawodową funkcjonariusz zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego z tytułu wypadków przy pełnieniu służby i chorób zawodowych, przez okres określony w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego.

Art. 153 określa wysokość i zasady obliczania oraz wypłaty dodatku za wieloletnią służbę. Projekt przewiduje, że dodatek ten przysługuje po 2 latach służby w wysokości wynoszącej 2 % uposażenia zasadniczego. Dodatek ten wzrastałby o 1 % za każdy dalszy rok służby, do osiągnięcia 20 % uposażenia zasadniczego po 20 latach służby, oraz o 0,5 % za każdy następny rok służby – łącznie do wysokości 25 % po 30 latach służby. Podobne rozwiązania funkcjonują w innych służbach mundurowych. Nowym rozwiązaniem jest uregulowanie terminu wypłaty dodatku za wieloletnią służbę, w sytuacji gdy nabycie prawa do dodatku nastąpiło w ciągu miesiąca (art. 153 ust. 5).

W art. 154 zostały określone wysokości nagród jubileuszowych. Przepis ten nie zawiera zmian w stosunku do obowiązującej regulacji.

W art. 155 jest zawarte uregulowanie gwarantujące funkcjonariuszowi przyznanie nagrody rocznej oraz precyzyjnie określa zasady i przypadku obniżania, zawieszania i nieprzyznawania nagrody rocznej. Art. 155 ust. 3 określa okresy służby, które nie są wliczane do okresu uprawniającego do przyznania nagrody do okresu służby. Art. 155 ust. 4 określa przypadki, w których nagroda roczna nie jest przyznawana. W art. 155 ust. 5 określone zostały

przypadki, w których nagroda roczna jest obniżana. Art. 155 ust. 6 zawiera uregulowanie zgodnie z którym przyznanie nagrody rocznej jest zawieszona, jeżeli przeciwko funkcjonariuszowi jest prowadzone postępowanie karne, karne skarbowe lub dyscyplinarne z tytułu popełnienia czynu w roku kalendarzowym, za który nagroda roczna jest przyznawana. W art. 155 ust. 7 wskazany został okres, za jaki nie przyznaje się nagrody rocznej, poprzez określenie, że tej nagrody nie przyznaje się za rok kalendarzowy, w którym działanie (lub zaniechanie) miało miejsce. Sposób ustalania wysokości oraz terminy wypłaty nagrody rocznej zostały przekazane do uregulowania w rozporządzeniu Ministrowi Finansów. Art. 156, podobnie jak obowiązujący obecnie w tym zakresie przepis przewiduje że środki finansowe w wysokości 20 % dochodów uzyskanych przez Skarb Państwa tytułem przypadku rzeczy lub korzyści majątkowych pochodzących z ujawnionych przez funkcjonariuszy celnych, byłych funkcjonariuszy oraz byłych funkcjonariuszy Inspekcji Celnej przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu oraz przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych przeznaczają się na fundusz motywacyjny na nagrody dla funkcjonariuszy, którzy przyczynili się bezpośrednio do ich ujawnienia oraz funkcjonariuszy, którzy przyczynili się do uzyskania tych dochodów. Istota zmiany polega na włączeniu do katalogu osób uprawnionych do tej nagrody byłych funkcjonariuszy, którzy przyczynili się do ujawnienia przestępstw i wykroczeń oraz funkcjonariuszy, którzy przyczynili się do uzyskania dochodów przez Skarb Państwa. W art. 156 ust. 2 zawarte zostało upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia w zarządzeniu warunków i trybu przyznawania i wypłacania nagród.

W art. 157 zawarte zostało unormowanie przyznające funkcjonariuszowi należności z tytułu podróży służbowych w przypadku odbywania ich na obszarze kraju. Zrezygnowano z odesłania do przepisów wydanych na podstawie Kodeksu Pracy, przekazując Ministrowi Finansów uprawnienia do szczegółowego określenia, wspólnie z ministrem właściwym do spraw pracy, zakresu pojęcia podróży służbowej, warunków ustalania należności z tytułu podróży służbowych, ich wysokości, a także sposobu rozliczania się funkcjonariusza.

Zgodnie z art. 158 funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik z tytułu dojazdu do miejsca pełnienia służby w oddziałach celnych usytuowanych na zewnętrznej granicy Wspólnoty Europejskiej, jeżeli on lub jego małżonek nie zamieszkują lub nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Zgodnie z art. 158 ust. 2 równoważnik ten nie przysługuje, jeżeli dojazd do miejsca pełnienia służby jest możliwy środkami komunikacji publicznej lub nie jest znacznie utrudniony. Powyższa regulacja pozwoli na zmniejszenie obciążeń finansowych funkcjonariuszom m.in. alokowanym w 2004 r. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych określone zostało w

ustawie (w art. 93 ust. 2) co to jest miejscowość pobliska. Warunki, wysokości oraz tryb i terminy wypłaty równoważnika zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Finansów.

Art. 159

W związku ze specyfiką służby polegającą na konieczności używania w niektórych przypadkach pojazdów niepozostających w dyspozycji Służby Celnej do celów służbowych (na zasadach określonych w odrębnych przepisach), przepis przewiduje możliwość przyznania funkcjonariuszowi ryczałtu związanego z używaniem pojazdów w w/w celu. Projekt odwołuje się w tym zakresie do ustawy o transporcie drogowym i przepisów wydanych na podstawie art. 34 ust. 2 tej ustawy. Rodzaje zadań, do których wykonywania dopuszcza się użycie pojazdów do celów służbowych oraz szczegółowe warunki używania tych pojazdów zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Finansów.

W art. 160 uregulowano kwestię przyznania funkcjonariuszowi należności z tytułu odbywania przez niego zagranicznych podróży służbowych wzorem uregulowań dotyczących uprawnień innych służb mundurowych. W tym zakresie będą stosowane odpowiednio przepisy w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju wydane na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

Art. 161 przewiduje że funkcjonariuszowi, który wykonuje stałe zadania służbowe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków. Zmiana w tym zakresie dotyczy doprecyzowania czasu wykonywania zadań; w art. 161 ust. 2 jest zawarta regulacja, zgodnie z którą wykonywanie stałych zadań służbowych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w dobowym wymiarze czasu służby nieprzekraczającym 24 godzin, nie stanowi podróży służbowej.

Art. 162

Bez zmian pozostają przepisy dotyczące ustalenia wysokości uposażenia funkcjonariusza zawieszonoego w pełnieniu obowiązków służbowych i zwolnionego od pełnienia innych obowiązków służbowych - otrzymuje od dnia zawieszenia 50 % uposażenia przysługującego w dniu zawieszenia. Przepis ten został uprzednio zmieniony ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej. Przepis ten dostosowano do zmian wynikających z art. 103 projektu w zakresie przypadków zawieszenia funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków służbowych w związku z wszczęciem postępowania karnego skarbowego.

Art. 163 regulujący kwestię możliwości dokonywania potrąceń z uposażenia funkcjonariusza odpowiada w swej treści obowiązującemu w w/w zakresie rozwiązaniu.

Art. 164 stanowi, że funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ulega zwiększeniu o 20 % miesięcznego uposażenia za każdy dalszy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia. Doprecyzowano okresy służby (zatrudnienia) wliczane do okresu, od którego zależą uprawnienia w zakresie odprawy uregulowane w niniejszym przepisie.

Pozostawiono bez zmian regulację przyznającą funkcjonariuszowi służby stałej odprawę, w przypadku zwolnienia ze służby w związku ze zniesieniem (obecnie obowiązująca ustawa posługuje się sformułowaniem „likwidacja”) lub reorganizacją jednostki organizacyjnej.

W art. 165 unormowano zagadnienie odprawy pośmiertnej. W stosunku do obowiązujących obecnie przepisów wskazano wprost małżonka jako podmiot, któremu przysługuje odprawa pośmiertna.

Art. 166 projektu reguluje zagadnienie przedawnienia roszczeń z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych. W stosunku do obecnie obowiązujących w tym zakresie przepisów w art. 166 ust. 4 wprowadzono regulację, zgodnie z którą w przypadkach zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń i należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, świadczenia lub należności pieniężne stały się wymagalne.

Rozdziału 11

Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy

W art. 167 określony został katalog działań lub zaniechań, które podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 168 projektu określa katalog kar dyscyplinarnych. W porównaniu z aktualnymi przepisami dodana została kara pozbawienia stopnia oficerskiego lub generalskiego. Przewidziany w projekcie szeroki katalog kar dyscyplinarnych powinien w efekcie spowodować zróżnicowanie orzekanych kar, zwłaszcza wobec określenia działań lub zaniechań, które takim karom będą podlegać. Proponowany katalog kar powinien proporcjonalnie do winy powodować dotkliwość orzeczonej kary. Z drugiej strony kara dyscyplinarna powinna mieć charakter prewencyjny. Za prewencyjne działanie należy również uznać dopuszczalne łączenie kary przeniesienia na niższe stanowisko z karą obniżenia stopnia, jako kar najbardziej dotkliwych i wymierzanych za najcięższe naruszenie

obowiązków służbowych. Pozostawienie kary obniżenia stopnia służbowego jest potwierdzeniem rangi stopni służbowych w Służbie Celnej, natomiast dodanie do katalogu kar dyscyplinarnych kary pozbawienia stopnia oficerskiego lub generalskiego jest wynikiem utworzenia korpusów oficerskich w Służbie Celnej.

Bez zmian pozostawiono przepis ustanawiający 10 – letnią karencję przyjęcia do Służby Celnej w przypadku prawomocnego orzeczenia kary wydalenia ze Służby Celnej.

W odróżnieniu od obecnie obowiązujących regulacji, które odsyłały do przepisów Kodeksu postępowania karnego, nowe przepisy precyzyjnie regulują okoliczności, które należy wziąć pod uwagę przy wymierzaniu kary dyscyplinarnej, wymienia sytuacje które mają wpływ na zaostrzenie wymiaru kary oraz złagodzenie tego wymiaru.

Art. 169

Nowym przepisem jest wprowadzenie rozmowy dyscyplinującej, która będzie przeprowadzana w przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi. W tym przypadku osoba uprawniona do orzekania kar dyscyplinarnych (naczelnik urzędu celnego, dyrektor izby celnej lub Szef Służby Celnej) może odstąpić od wszczęcia postępowania i przeprowadzić ze sprawcą przewinienia dyscyplinarnego udokumentowaną, w formie notatki, rozmowę dyscyplinującą. Notatkę z przeprowadzonej rozmowy należy włączyć do akt osobowych. Po upływie roku od dnia przeprowadzenia tej rozmowy dyscyplinującej podlega ona zniszczeniu. Rozmowa ta będzie miała charakter dyscyplinujący i prewencyjny.

Art. 170 określa właściwość organów do orzekania kar dyscyplinarnych. W związku z ustanowieniem Szefa Służby Celnej organem Służby Celnej określono, że do kompetencji Szefa Służby Celnej należy orzekanie kar dyscyplinarnych w odniesieniu do dyrektora izby celnej i jego zastępcy oraz funkcjonariuszy pełniących służbę w komórkach organizacyjnych w urzędzie obsługującym ministra (obecnie uprawnienia w tym zakresie ma Minister Finansów). W projekcie utrzymano, że Szef Służby Celnej może przekazać kompetencje w powyższym zakresie upoważnionemu zastępcy, wprowadzając taką możliwość dla dyrektora izby celnej, który może upoważnić zastępcę w zakresie orzekania kar dyscyplinarnych w stosunku do naczelnika urzędu celnego i jego zastępcy. Ponadto projekt ustawy wprowadził określenie „organów dyscyplinarnych” obejmujące wszystkie organy uprawnione do orzekania kar dyscyplinarnych (naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej oraz Szefa Służby Celnej).

Art. 171

Przepis ten wprowadza regulację zgodnie, z którą Szef Służby Celnej może wszcząć lub przejąć do prowadzenia postępowanie wyjaśniające lub dyscyplinarne oraz wydać orzeczenie w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej (obecnie w/w uprawnienie należy do Ministra Finansów).

Art. 172

Przepis pozostawia regulację zgodnie, z którą postępowanie wyjaśniające prowadzi rzecznik dyscyplinarny, który jest powoływany na okres 3 lat. W art. 172 ust. 2 wprowadzono unormowanie zgodnie, z którym możliwie jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w przypadkach niemożności prowadzenia tego postępowania przez rzecznika dyscyplinarnego.

Art. 173 określa warunki, jakie powinien spełnić funkcjonariusz powoływany na rzecznika dyscyplinarnego. Funkcjonariusz taki powinien mieć co najmniej pięcioletni okres z2-lakowanej służby. Przepis wprowadza nowe rozwiązanie stanowiące, że rzecznik dyscyplinarny może zostać odwołany przed upływem okresu na który został powołany w przypadkach: zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia ze służby; ukarania karą dyscyplinarną; przeniesienia do innej jednostki organizacyjnej Służby Celnej oraz jego rezygnacji.

Art. 174

W przepisie tym doprecyzowano przypadki, w jakich organ dyscyplinarny zleca przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego (jeżeli zachodzą wątpliwości co do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego kwalifikacji prawnej albo tożsamości sprawcy) oraz określono termin zakończenia tego postępowania - 14 dni od dnia jego wszczęcia. Bez zmian pozostawiono przepis ustanawiający obowiązek zawiadomienia osoby o wszczęciu postępowania wyjaśniającego oraz obowiązek złożenia przez rzecznika dyscyplinarnego, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, wniosku do właściwego organu dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego albo umorzenie postępowania wyjaśniającego.

W celu zapewnienia ochrony funkcjonariuszom zrezygnowano z przeprowadzania postępowania dyscyplinarnego w trybie przyspieszonym, bez przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego.

Art. 175 reguluje formę wszczęcia postępowania dyscyplinarnego - postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego oraz określa poszczególne elementy tego postanowienia. W przepisie tym zawarta została definicja obwinionego, którym jest

funkcjonariusz, co do którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.

Art. 176 analogicznie jak obecnie obowiązujący przepis określa termin wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 6 miesięcy od dnia powzięcia przez odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub Szefa Służby Celnej wiadomości o naruszeniu obowiązków służbowych przez funkcjonariusza celnego ani po upływie 2 lat od popełnienia tego czynu. Zgodnie z art. 176 ust. 4 terminy te nie biegną w przypadku nieobecności funkcjonariusza w służbie. W przypadku gdy czyn funkcjonariusza zawiera znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, przedawnienie postępowania dyscyplinarnego następuje nie wcześniej niż przedawnienie przewidziane w Kodeksie karnym lub Kodeksie karnym skarbowym dla tego przestępstwa (art. 176 ust. 5). W przepisie zrezygnowano z regulacji dotyczącej zawieszenia postępowania dyscyplinarnego w przypadku, gdy nie ma możliwości odebrania wyjaśnień w określonym trybie.

W art. 177 obwinionemu zostało zagwarantowane prawo do obrońcy, którego ma prawo wybrać dowolnie, lub który będzie wyznaczony z urzędu przez właściwy organ dyscyplinarny w przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru. Przepis ten został utrzymany w dotychczasowym brzmieniu.

W art. 178 określono termin, w jakim powinny zostać zakończone czynności dowodowe w postępowaniu dyscyplinarnym – 3 miesiące. Zgodnie z tym przepisem możliwe jest przedłużenie tego terminu - nie dłużej niż o 3 miesiące. Przedłużenia dokonuje, w formie postanowienia, organ wyższego stopnia w stosunku do organu dyscyplinarnego. W art. 178 ust. 2 zapewniono obwinionemu prawo zapoznania się z aktami postępowania po zakończeniu postępowania dyscyplinarnego. Przepis wprowadza również obowiązek sporządzenia przez rzecznika dyscyplinarnego sprawozdania z zakończonego postępowania określając elementy tego sprawozdania.

Zgodnie z art. 179 orzeczenie dyscyplinarne wydaje się po wysłuchaniu rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego oraz jego obrońcy oraz po rozpatrzeniu innych dowodów mających znaczenie w sprawie. Przepis normuje również postępowanie w przypadku, gdy obwiniony zawiadomiony o terminie wysłuchania oświadcza, że nie weźmie udziału w wysłuchaniu lub nie stawia się na wysłuchanie bez usprawiedliwienia. W takiej sytuacji można przeprowadzić wysłuchanie bez udziału obwinionego i za wystarczające uznaje się

odczytanie jego poprzednio złożonych wyjaśnień. W art. 179 ust. 3 określone zostały elementy, które powinno zawierać orzeczenie dyscyplinarne.

Art. 180

Bez zasadniczych zmian pozostały przepisy dotyczące doręczenia orzeczenia dyscyplinarnego, wniesienia odwołania od tego orzeczenia lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. W związku z tym, że Szef Służby Celnej jest organem dyscyplinarnym, jest on właściwy w zakresie rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego przez siebie. Zgodnie z art. 180 ust. 2 od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego przez naczelnika urzędu celnego funkcjonariusz może wnieść odwołanie do dyrektora izby celnej. Od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego przez dyrektora izby celnej, funkcjonariusz może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 180 ust. 3).

Art. 181 – 183

Przepisy normujące zagadnienia postępowania odwoławczego w związku z zaskarżeniem orzeczenia dyscyplinarnego (zakaz reformationis in peius) oraz zaskarżania orzeczeń do sądu administracyjnego pozostały bez zmian.

Zgodnie z art. 184 kary orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym wykonuje kierownik urzędu po uprawomocnieniu się orzeczenia. Przepis ten pozostaje w niezmiennym brzmieniu.

Art. 184 regulujący zatarcie skazania przewiduje, analogicznie do obowiązującej ustawy, gradację terminów przy zatarciu skazania. Przepis określa różne terminy zatarcia dla różnych kar dyscyplinarnych. W art. 184 ust. 1 zawarto unormowanie zgodnie z którym po upływie 2 lat od dnia doręczenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego zatarciu będą ulegały następujące kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z ostrzeżeniem,
- 4) obniżenie stopnia służbowego,
- 5) przeniesienie na niższe stanowisko,
- 6) pozbawienie stopnia oficerskiego lub generalskiego.

Natomiast zgodnie z art. 184 ust. 2 zatarciu po upływie 2 lat od ich wykonania, będą ulegały następujące kary dyscyplinarne:

- 1) zakazu podwyższania stopnia służbowego przez 2 lata,
- 2) zakazu awansowania na wyższe stanowisko przez 2 lata.
- 3) zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych przez 2 lata.

Utrzymano regulację zgodnie z którą pozostawiono możliwość wcześniejszego zatarcia kary dyscyplinarnej na wniosek funkcjonariusza. W przepisie dodano warunek, że termin do zatarcia skazania biegnie od wykonania kary. Przepis zawiera również regulacje przewidujące dołączenie odpisów orzeczeń dyscyplinarnych do akt osobowych, a następnie ich zniszczenie. W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów skrócono okres niezbędny do zatarcia kar dyscyplinarnych o 1 rok.

Bez zmian pozostawiono regulację zgodnie, z którą zatarcie kary dyscyplinarnej wydalenia ze Służby Celnej i zniszczenie odpisu orzeczenia dyscyplinarnego następuje z upływem 10 lat.

W art. 185 zawarto unormowanie, zgodnie z którym jeżeli funkcjonariusz zostanie ponownie ukarany przed zatarciem poprzednio wymierzonej kary dyscyplinarnej, okres wymagany do zatarcia tej kary liczy się od dnia wykonania nowej kary.

Art. 186 precyzyjnie określa podmiot, który jest zobowiązany do ponoszenia kosztów ekspertyz i kosztów biegłych powoływanych przez organ dyscyplinarny.

W art. 187 zawarte zostało upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia szczegółowego trybu przeprowadzania postępowania wyjaśniającego, dyscyplinarnego, postępowania odwoławczego, orzekania kar dyscyplinarnych oraz ich wykonywania.

Art. 188 ustanawia regułę postępowania dyscyplinarnego, zgodnie z którą w sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 12

Rozpatrywanie sporów o roszczenie ze stosunku służbowego

Art. 189 i 190 regulują rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy celnych ze stosunku służbowego. Utrzymana została zasada, że od decyzji wydawanych w sprawach ze stosunku służbowego przysługuje funkcjonariuszowi prawo złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Rozstrzygnięcia w sprawach ze stosunku służbowego będą wydawane w formie decyzji administracyjnej, pozostawiono więc bez zmian kontrolę sądowo – administracyjną w tym zakresie. Podobnie jak dotychczas utrzymano, że sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy będzie rozpatrywał spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy wyłącznie w sprawach niewymienionych w tym przepisie.

Rozdział 13

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 191

Propozycja zmiany w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęciach państwowych, jest związana z przewidzianym w projekcie nadaniem sztandarów jednostkom organizacyjnym Służby Celnej. W związku z tym, że sztandar zawiera wizerunek orła ustalony dla godła, uzasadnione jest poszerzenie katalogu podmiotów wymienionych w art. 2a ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęciach państwowych, o jednostki organizacyjne Służby Celnej.

Art. 192

Zmiana ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych jest podyktowana ujednoczeniem statusu funkcjonariuszy celnych i innych służb mundurowych. Zmiana ta ujednoczy zasady nabywania stopni naukowych przez funkcjonariuszy służb mundurowych.

Art. 193

Zmiana zaproponowana w ustawie o Policji, wynika z wprowadzenia w projekcie ustawy o Służbie Celnej w rozdziale „Przebieg służby” możliwości przeniesienia funkcjonariusza Policji do Służby Celnej. Przyjęcie tego rozwiązania w przepisach szczegółowych powinno skutkować również stworzeniem możliwości dla funkcjonariuszy celnych przejścia do służby w Policji. Zmiany art. 25a ust. 1 ustawy o Policji, poprzez dopisanie do katalogu również funkcjonariuszy celnych, stwarzają także możliwość dla funkcjonariuszy celnych. Zaproponowana zmiana art. 25a ust. 2 określa organy właściwe do dokonania takiego przeniesienia. Jednocześnie precyzyjnie określono katalog funkcjonariuszy, którzy zachowują ciągłość służby w sytuacji przeniesienia do służby w Policji, są to funkcjonariusze: Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Powyższa regulacja ma na celu uniknięcie automatycznego przenoszenia wszystkich uprawnień, np. uprawnienia do nabycia emerytury policyjnej, bez przepracowania chociażby jednego dnia w formacjach, w których co najmniej piętnastoletnia służba uprawnia do takiej emerytury. Ponieważ przedmiotowy projekt tworzy w Służbie Celnej korpusy i nowe stopnie służbowe, zasadne jest również dokonanie zmian w art. 56 ust. 4 ustawy o Policji. Zgodnie z zaproponowaną zmianą osobę

przyjmowaną do służby na podstawie art. 25a ust. 1 i posiadającą stopień (m. in.) Służby Celnej będzie można mianować się na odpowiedni stopień policyjny.

Art. 194

Kolejna zaproponowana zmiana umożliwi przejście funkcjonariuszy celnych do służby w Straży Granicznej na zasadach podobnych jak w Policji, z tą różnicą, że w takim wypadku osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień Służby Celnej będzie się mianować się na stopień obowiązujący w Straży Granicznej, równorzędny z posiadanym stopniem. W celu ujednolicenia wymogów stawianych funkcjonariuszom wprowadzono możliwość poddania przenoszonego funkcjonariusza testom lub badaniom, jakim na podstawie ustawy o Straży Granicznej poddawani są funkcjonariusze Straży Granicznej, w sytuacji, gdy z pragmatyki służbowej danej formacji nie wynika obowiązek spełnienia przybliżonych wymagań, zaś Straż Graniczna uzna ich spełnienie za niezbędne ze względu na charakter służby. Jednocześnie z analogicznej przyczyny jak przy przeniesieniu funkcjonariusza Służby Celnej do służby w Policji, nie przewidziano ciągłości służby w przypadku przeniesienia funkcjonariusza do służby w Straży Granicznej.

Art. 195

Zmiany zaproponowane w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych dotyczą zmian w rozdziale 3 „Zwolnienia przedmiotowe”. Zgodnie z propozycją zwalnia się od podatku dochodowego równoważniki pieniężne za brak kwatery, wypłacone również funkcjonariuszom Służby Celnej - do wysokości nieprzekraczającej kwoty 2.280 zł. Przyjęcie tej propozycji zrówna w tym zakresie funkcjonariuszy celnych z funkcjonariuszami innych służb mundurowych, a ponadto zmniejszy dolegliwości finansowe dla funkcjonariuszy przenoszonych (alokowanych) do miejscowości, w której nie posiadają kwatery w miejscu pełnienia służby.

Art. 196

Zmiany zaproponowane w ustawie o orderach i odznaczeniach obejmują dopisanie funkcjonariuszy celnych do katalogu uprawnionych do otrzymania Krzyża Zasługi za Dzielność. Ustawa o orderach i odznaczeniach w art. 1 stanowi, że najwyższym wyróżnieniem zasług cywilnych i wojskowych położonych w czasie pokoju lub wojny dla chwały i rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej są ordery i odznaczenia. Krzyż Zasługi za Dzielność został ustanowiony, zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o ustanowieniu Krzyża Zasługi za Dzielność, jako odmiana Krzyża Zasługi celem szczególnego wyróżnienia żołnierzy wojska i marynarki wojennej, funkcjonariuszy Policji Państwowej i Policji Województwa Śląskiego oraz funkcjonariuszy Straży Granicznej za

czyny, spełnione w specjalnie ciężkich warunkach z wykazaniem wyjątkowej odwagi, z narażeniem życia lub zdrowia w obronie prawa, nietykalności granic państwowych oraz życia i mienia obywateli. Biorąc pod uwagę zadania Służby Celnej oraz warunki pełnienia służby przez funkcjonariuszy celnych, zasadne jest umożliwienie otrzymania takiego Krzyża również przez funkcjonariuszy celnych. Zmiana ta jest tym bardziej zasadna, że zgodnie z przywołanym rozporządzeniem funkcjonariusze byłej Straży Celnej mieli możliwości otrzymania omawianego odznaczenia (Krzyża Zasługi za Dzielność), w ramach zamiany Krzyża Zasługi nadanego na mocy ustawy z dnia 23 czerwca 1923 r. o ustanowieniu Krzyża Zasługi.

Art. 197

Zmiany proponowane do ustawy o grach i zakładach wzajemnych wynikają z zadań, które w zakresie gier i zakładów wzajemnych przejęły organy Służby Celnej. W ustawie o grach i zakładach wzajemnych wprowadzono następujące zmiany:

- 1) art. 11 ust. 5a dokonano zmiany w zakresie organu, od którego podmiot urządzający grę losową, zakład wzajemny lub grę na automacie będzie obowiązany nabywać druki zaświadczeń o uzyskanej wygranej. Zamiast Ministra Finansów będzie to wyznaczony naczelnik urzędu celnego;
- 2) w art. 11 ust. 6 w związku z projektowanymi zmianami w zakresie kompetencji organów w przepisie tym z grona podmiotów uprawnionych do uzyskania informacji o wysokości wygranej albo przegranej w grze losowej, zakładzie wzajemnym lub grze na automacie wyłączono Ministra Finansów. Ponadto, ze względu na zmiany zawarte w projekcie ustawy o Służbie Celnej pracownika szczególnego nadzoru podatkowego zastąpiono funkcjonariuszem celnym;
- 3) w art. 13 ust. 1 i 2 – w związku z projektowanymi zmianami w zakresie właściwości poszczególnych organów wykonujących określone zadania ustawowe, w tym wyłączeniem z zakresu właściwości Ministra Finansów zatwierdzania regulaminów loterii fantowej, loterii audioteksowej, bingo fantowego i loterii promocyjnej – dostosowano brzmienie tego przepisu do wprowadzonych zmian;
- 4) w art. 13 ust. 3 – przepis ten reguluje kwestię zatwierdzania zmian regulaminów;
- 5) w art. 13 ust. 3a z uwagi na zaproponowaną w nowelizacji zmianę właściwości organów oraz wykreślenie ust. 6 w art. 13, zawierającego delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do przekazania, w drodze rozporządzenia, określonym dyrektorom izb skarbowych i naczelnikom urzędów skarbowych uprawnienia do zatwierdzania regulaminów oraz dokonywanych w nich zmian,

przedstawianych przez podmioty wymienione w art. 6 ust. 1 - przepis ten uzupełniono o regulację dotyczącą przedstawiania i zatwierdzania regulaminu oraz zatwierdzania zmian w regulaminie w zakresie loterii fantowej, loterii audiotekstowej, bingo fantowego i loterii promocyjnej. Odpowiednie stosowanie ust.1-3 będzie oznaczało, iż czynności w nich wymienione będą wykonywane w stosunku do loterii fantowej, loterii audiotekstowej, gry bingo fantowego i loterii promocyjnej urządzanych na obszarze więcej niż jednego województwa - przez właściwego według miejsca zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy dyrektora izby celnej, natomiast w stosunku do ww. gier urządzanych na obszarze jednego województwa czynności te będą wykonywane przez dyrektora izby celnej na którego obszarze właściwości miejscowej są one urządzane;

- 6) wart. 15a w związku z projektowanymi zmianami w zakresie właściwości poszczególnych organów wykonujących określone zadania ustawowe, w przepisie tym wskazano, iż podmiot urządzający loterię fantową lub grę bingo fantowe jest obowiązany przedstawić szczegółową informację o realizacji obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 organowi, który udzielił zezwolenia, a nie jak dotychczas Ministrowi Finansów. Należy podkreślić, iż w skali kraju działalność polegająca na urządzaniu loterii fantowych i gry bingo fantowe ma charakter marginalny. W 2007 r. na urządzenie loterii fantowej wydano 1 zezwolenie, zaś na urządzenie gry bingo fantowe nie wydano żadnego zezwolenia;
- 7) w art. 15b dokonano zmiany właściwości organów. Po zmianie automaty, automaty o niskich wygranych i urządzenia do gier będą mogły być eksploatowane i użytkowane przez podmioty posiadające zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych lub przez podmioty wykonujące monopol Państwa, po dopuszczeniu ich do eksploatacji i użytkowania przez wyznaczonego naczelnika urzędu celnego, a nie jak dotychczas Ministra Finansów;
- 8) w art. 15b ust. 4a zaproponowano dodanie przepisu, który wskazuje, że wyznaczony naczelnik urzędu celnego dopuszcza do eksploatacji i użytkowania automaty, automaty o niskich wygranych i urządzenia do gier na podstawie opinii upoważnionej przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych jednostki;
- 9) w art. 15c przewidziano delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wyznaczenia w drodze rozporządzenia, naczelnika lub naczelników urzędów celnych właściwych do prowadzenia spraw określonych w treści tej

delegacji. Podmioty będą mogły nabywać druki zaświadczeń od dowolnego wskazanego w rozporządzeniu naczelnika urzędu celnego;

10) w art. 15d w ust. 1 przewidziano delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wyznaczenia, w drodze rozporządzenia, naczelnika lub naczelników urzędów celnych właściwych do prowadzenia spraw, o których mowa w art. 15b, oraz określenia obszarów ich właściwości miejscowej. W ust. 2 określono sposób ustalania właściwości miejscowej ww. organów. Zgodnie z zapisem ust. 2 – właściwość miejscową naczelników, o których mowa w ust. 1, ustala się według miejsca lokalizacji ośrodka gier, lokalizacji terminala wideoloterii albo punktu gry na automatach o niskich wygranych. Zmiana ta umożliwi określenie zasad ustalania właściwości miejscowej naczelników urzędów celnych, którzy będą realizować zadania wynikające z treści art. 15b ust. 4 ustawy o grach i zakładach wzajemnych – związanej z dopuszczaniem do eksploatacji i użytkowania automatów i urządzeń do gier. Przepisem tym objęte zostaną również terminale wideoloterii, które nie są obecnie eksploatowane przez podmioty realizujące monopol Państwa w zakresie gier z uwagi na fakt, iż wideoloterie nie są aktualnie urządzone przez te podmioty, nie mniej potencjalnie mogą być urządzone, a więc muszą być objęte tym przepisem.

Jednocześnie należy wskazać, że urządzenie loterii pieniężnych nie wiąże się z wykorzystywaniem urządzeń do gier.

Dopuszczeniu do eksploatacji i użytkowania podlegają natomiast urządzenia wykorzystywane do losowań w grach liczbowych urządzanych i prowadzonych przez podmioty realizujące monopol Państwa w zakresie gier. Aktualny monopol Państwa w zakresie gier liczbowych realizuje jednoosobowa spółka Skarbu Państwa – Totalizator Sportowy spółka z o.o., która dla celów prowadzonej działalności wykorzystuje zaledwie kilka urządzeń losujących. Urządzenia te zlokalizowane są w Warszawie i posiadają stosowne dopuszczenie do eksploatacji i użytkowania. Jak już powyżej wskazano – zgodnie z przepisem art. 15d ust. 1 minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, wyznaczy naczelnika lub naczelników urzędów celnych właściwych do prowadzenia spraw, o których mowa w art. 15b ust. 4. W rozporządzeniu tym wyznaczony zostanie również naczelnik urzędu celnego (jeden organ) właściwy do dopuszczenia do eksploatacji i użytkowania urządzeń do gier liczbowych wykorzystywanych w toku działalności przez podmiot realizujący monopol Państwa w zakresie gier. Natomiast gra telebingo nie jest obecnie urządzana, a jej ewentualne urządzenie będzie wymagać rejestracji jednego urządzenia

do losowania kul. Właściwość naczelnika urzędu celnego w tym zakresie zostanie wyznaczona na tych samych zasadach co dla rejestracji urzędzeń do gier liczbowych.

- 11) w art. 17 ust. 4 w związku z projektowanymi zmianami w zakresie właściwości poszczególnych organów wykonujących określone zadania ustawowe, w przepisie tym wskazano, iż opłaty pobrane w kasynie gry oraz salonie gry bingo pieniężne każdorazowo od osób wchodzących do ośrodków gier płatnik wpłaca na rachunek izby celnej właściwej ze względu na lokalizację ośrodka gier, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano opłatę. Dotychczas opłaty te były wpłacane do urzędu skarbowego;
- 12) w art. 17 ust. 6 w przepisie tym z grona podmiotów zwolnionych z opłaty za wstęp do kasyna gry oraz salonu gry bingo pieniężne wyłączone osoby upoważnione przez Ministra Finansów, ponieważ zgodnie z nowelizacją nie będą oni wykonywać dotychczasowych zadań kontrolnych związanych z ustawą. Ponadto, ze względu na zmiany zawarte w projekcie ustawy o Służbie Celnej pracowników szczególnego nadzoru podatkowego zastąpiono funkcjonariuszami celnymi. Inspektorzy kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni będą zwolnieni z opłat w trakcie wykonywania czynności służbowych;
- 13) w art. 18 ust. 5 ze względu na zmiany zawarte w projekcie ustawy o Służbie Celnej wskazano, iż dane wynikające z rejestracji będą udostępniane nie pracownikom szczególnego nadzoru podatkowego lecz funkcjonariuszom celnym. Ze względu na fakt, iż Minister Finansów jest organem odpowiedzialnym za realizację przepisów ustawy, w tym również w aspekcie przeciwdziałania ewentualnej działalności przestępczej związanej z grami i zakładami wzajemnymi niezbędnym jest dla prawidłowej realizacji powyższych działań posiadanie dostępu również do danych wynikających z rejestracji gości w kasynach;
- 14) w dodanym art. 18a ust. 1 zmiana ma charakter porządkowy, treść tego przepisu odpowiada treści ust.4 uchylonego art. 49;
- 15) w dodanym art. 18a ust. 2 zmiana ma charakter porządkowy, treść tego przepisu odpowiada treści pkt 4 uchylonego art. 51 z modyfikacją polegającą na wykreśleniu wyrazów „i kontroli” z treści tego przepisu, ponieważ pojęcie „nadzoru” obejmuje także kontrolę;
- 16) w art. 20 w ust. 2 przepis dotyczący składu komisji egzaminacyjnej uzupełniono o funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych;

- 17) w art. 22 ust.2 – w przepisie tym w związku z projektowanymi zmianami w zakresie kompetencji organów wyłączono osoby upoważnione przez Ministra Finansów. Ponadto, ze względu na zmiany zawarte w projekcie ustawy o Służbie Celnej pracowników szczególnego nadzoru podatkowego zastąpiono funkcjonariuszami celnymi;
- 18) w art. 24 ust. 1 – w przepisie tym wyłączono z zakresu art. 24 ust.1 - w związku z projektowanymi zmianami w zakresie właściwości Ministra Finansów udzielanie zezwoleń na urządzenie loterii fantowej, loterii audiotekstowej, bingo fantowego i loterii promocyjnej;
- 19) w art. 24 ust. 1a – w przepisie tym dotychczasową właściwość Ministra Finansów do udzielania zezwoleń w zakresie loterii fantowej, loterii audiotekstowej, gry bingo fantowego i loterii promocyjnej urządzanych na obszarze więcej niż jednego województwa powierzono dyrektorowi izby celnej właściwemu według miejsca zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy;
- 20) w art. 24 ust. 1b – w wyniku dokonanych zmian do właściwości dyrektorów izb celnych wskazanych w tym przepisie, zostaną przekazane obecne kompetencje dyrektorów izb skarbowych w zakresie udzielania zezwoleń na gry na automatach o niskich wygranych oraz loterie fantowe, bingo fantowe i loterie promocyjne urządzanych na obszarze jednego województwa oraz kompetencje Ministra Finansów w zakresie loterii audiotekstowych urządzanych na obszarze jednego województwa;
- 21) w art. 24 ust. 6 – ze względu na powyższe zmiany w zakresie wydawania zezwoleń zasadna jest zmiana obecnej delegacji, w wyniku czego minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia obszary właściwości miejscowej dyrektorów izb celnych do udzielania zezwoleń na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych, loterii fantowej, loterii audiotekstowej, gry bingo fantowe i loterii promocyjnej;
- 22) w art. 25 w ust. 1 wprowadzono zmianę porządkową dotyczącą odesłania do art. 24 ust. 1 i 1b w zakresie dotyczącym gier na automatach o niskich wygranych;
- 23) w art. 26 ust. 3 – w przepisie tym dotychczasowy obowiązek uzyskiwania zezwolenia na zmianę w strukturze kapitału zastąpiono obowiązkiem uzyskiwania zgody na tą zmianę, a ponadto przepis ten doprecyzowano wskazując, że z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje podmiot prowadzący działalność w zakresie gier lub zakładów wzajemnych;

- 24) w art. 26 ust. 4 – wskutek zmiany zadania dotychczas realizowane przez dyrektora izby skarbowej zadania będzie wykonywał dyrektor izby celnej właściwy ze względu na miejsce siedziby spółki. Jednocześnie, przepis ten doprecyzowano wskazując, że z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje podmiot prowadzący działalność w zakresie tych gier;
- 25) w art. 26 ust. 6 – we wprowadzeniu do wyliczenia zawarto zmiany o charakterze redakcyjnym, dostosowującym obecne brzmienie przepisu do zmian wprowadzonych w ust. 3 i 4;
- 26) w art. 27a w zdaniu wstępnym wprowadzono zmianę porządkową dotyczącą wprowadzenia zastrzeżenia odnoszącego się do art. 28a oraz odesłania do art. 24 ust. 1 i 1b;
- 27) w art. 27b ust. 1 – we wprowadzeniu do wyliczenia wprowadzono zmianę porządkową dotyczącą odesłania do art. 24 ust. 1 i 1b;
- 28) w art. 27b ust.2 – zmiana ta ma charakter porządkujący dostosowujący brzmienie przepisów do wprowadzonych w art. 26 zmian;
- 29) w art. 42a ust. 1a – mając na uwadze ogólne zasady związane z uiszczaniem podatków przewidziano również dodanie w art. 42a ust. 1a, który określa, że organem właściwym w sprawach podatku od gier są naczelnicy urzędów celnych;
- 30) w art. 42a ust. 2 i 3 – w związku ze zmianą właściwości organów i związanym z tym przejściem dotychczasowych zadań organów skarbowych przez organy celne, niezbędnym stało się dokonanie stosownych zmian w przepisach ustawy. Wpłaty będą dokonywane nie na rachunek urzędu skarbowego lecz na rachunek izby celnej;
- 31) w art. 42a ust. 4 i 6 – w związku ze zmianą właściwości organów i związanym z tym przejściem dotychczasowych zadań organów skarbowych przez organy celne, niezbędnym stało się dokonanie stosownych zmian w przepisach ustawy i zastąpienie urzędów skarbowych urzędami celnymi. Ponadto w ust. 4 z obowiązku składania deklaracji podatkowej wyłączono grę bingo pieniężne, ze względu na treść art. 44a ust. 1, który stanowi, iż przedsiębiorca urządzający grę bingo pieniężne będący płatnikiem podatku od gier, sporządza i przedstawia rozliczenie podatku za pomocą rejestru podatku od gier;
- 32) w art. 42b w ust. 1 określona została właściwość miejscowa organów podatkowych w sprawach podatku od gier;

- 33) w art. 42b w ust. 2 określona została właściwość organów podatkowych w zakresie zryczałtowanego podatku od gier na automatach o niskich wygranych w przypadku przemieszczenia tych automatów;
- 34) w art. 42b w ust. 3 wprowadzono delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu urzędów celnych, których naczelnicy są właściwi do wykonywania zadań w zakresie podatku od gier, oraz obszarów ich właściwości miejscowej;
- 35) w art. 44 ust. 1 – w związku ze zmianą właściwości organów i związanym z tym przejściem dotychczasowych zadań organów skarbowych przez organy celne niezbędnym stało się dokonanie stosownych zmian w przepisach ustawy poprzez zastąpienie urzędów skarbowych izbami celnymi. Dodatkowo dokonano korekty redakcyjnej w zakresie określenia terminu przekazywania podatku;
- 36) w art. 44a ust. 2 pkt 1 – w związku ze zmianą właściwości organów i związanym z tym przejściem dotychczasowych zadań organów skarbowych przez organy celne niezbędnym stało się dokonanie stosownych zmian w przepisach ustawy poprzez zastąpienie urzędów skarbowych urzędami celnymi;
- 37) w art. 48 zmiana polega na objęciu kontrolą wykonywaną przez Służbę Celną wszystkich urządzanych gier i zakładów wzajemnych. Kontrola urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych wskazanych w ustawie prowadzona dotychczas przez Ministra Finansów i izby skarbowe, będzie sprawowana przez naczelników urzędów celnych kontrolujących urządzanie gier i zakładów wzajemnych na terenie swojej właściwości, co wynika ze zmian zawartych w projekcie ustawy o Służbie Celnej.

Przekazanie kontroli działalności podmiotów prowadzących i urządzających gry i zakłady wzajemne, prowadzonej przez Ministra Finansów i izby skarbowe, naczelnikom urzędów celnych (Służbie Celnej) jest uzasadnione względami efektywności tej kontroli oraz jednolitości oraz kompleksowości prowadzonych postępowań.

Zmiany zachodzące od kilku lat w obszarze gier i zakładów wzajemnych, w szczególności rozwój tego rynku - rosnąca ilość podmiotów urządzających gry oraz miejsc ich urządzania, jak również upowszechnienie niektórych rodzajów gier, w szczególności gier na automatach o niskich wygranych, loterii audiotekstowych i loterii promocyjnych - wymuszają na organach administracji publicznej reakcję dla dobra szeroko rozumianego interesu publicznego.

Obecnie w obszarze gier i zakładów wzajemnych (udzielanie zezwoleń i kontrola) zaangażowane są wszystkie organy administracji skarbowej i celnej (Minister Finansów, dyrektorzy

izb skarbowych i celnych, naczelnicy urzędów skarbowych i celnych), prowadząc postępowania według różnych procedur. Pomimo tego część gier urządzanych jest bez wymaganych zezwoleń i nie jest w ogóle objęta kontrolą.

Istotą zmian w zakresie kontroli rynku gier jest decentralizacja zadań poprzez ich z-
nięcie ze szczebla centralnego i organów II instancji do organów I instancji, co pozwoli zwiększyć efektywność i skuteczność kontroli (jedna procedura w miejsce obecnie stosowanych trzech procedur kontrolnych), a jednocześnie zapewni właściwy nadzór nad tymi czynnościami. Takie rozwiązanie ponadto odciąży Ministra Finansów w zakresie tych zadań poprzez ograniczenie ich do zadań kluczowych jako zadań organu naczelnego, tj. do kształtowania polityki w sprawie gier i zakładów wzajemnych, nadzoru nad organami realizującymi te zadania oraz współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie. Projektowane zmiany mają też na celu koncentrację całokształtu spraw w zakresie związanym z grami i z-
adami wzajemnymi (kontrola i nadzór nad urządzaniem gier i zakładów wzajemnych, prowadzenia spraw karnych skarbowych oraz kontrola, wymiar i pobór podatku od gier) w jednej administracji, co ułatwi załatwianie spraw podmiotom gospodarczym i usprawni działanie administracji w tym zakresie.

Rozwiązania w zakresie kontroli gier i zakładów wzajemnych przewidziane w projekcie ustawy o Służbie Celnej pozwolą również na objęcie kontrolą kompleksową „szarej strefy” w obszarze gier, podczas gdy dotychczasowa konstrukcja kontroli gier i zakładów wzajemnych (wykonywanie kontroli przez Ministra Finansów i izby skarbowe) nie pozwalała na podejmowanie skutecznych działań w tym zakresie. Projektowane zmiany mają więc na celu zwiększenie skuteczności walki z „szarą strefą” w zakresie hazardu poprzez powierzenie tych zadań Służbie Celnej przygotowanej merytorycznie (dotychczasowy szczególny nadzór podatkowy), organizacyjnie – wydziały zwalczania przestępczości i logistycznie – transport i magazynowanie dowodów przestępstw, do zwalczania przestępczości skarbowej. W 2007 r. kontrole w zakresie urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych (szczególny nadzór podatkowy, kontrole doraźne) przeprowadzało 275 funkcjonariuszy i pracowników urzędów celnych, w tym:

- 125 osób – w kontroli kasyn i salonów gry (w formie stałego nadzoru i kontroli doraźnych),
- 120 osób – w kontroli punktów gier na automatach o niskich wygranych,
- 30 osób - w kontroli gier nielegalnych.

Kontrole w zakresie gier i zakładów wzajemnych realizowało również 5 pracowników

Ministerstwa Finansów. Łącznie kontrole wykonywało 280 funkcjonariuszy i pracowników. W izbach celnych funkcjonują wydziały zwalczania przestępczości, w których pełni służbę 1.183 funkcjonariuszy celnych, specjalizujących się w bezpośrednim zwalczaniu przestępstw skarbowych, wymagającym odpowiedniego przygotowania specjalistycznego (środki transportu, łączności, uprawnienia do stosowania środków przymusu bezpośredniego). Zwiększenie sprawności i efektywności ujawnianych przestępstw skarbowych zapewni też koncentracja postępowań w ramach jednej administracji bez konieczności przekazywania spraw „wg właściwości” do innych organów, tj. do organów Służby Celnej będą należały działania począwszy od postępowań kontrolnych i ujawnienia przestępstw skarbowych do postępowań karnych skarbowych, od zabezpieczenia dowodów przestępstw (np. zajęcie automatów) poprzez ich przechowywanie do likwidacji włącznie.

W okresie objęcia przez Służbę Celną (od września 2003 r.) – szczególny nadzór podatkowy – obszaru nielegalnego urządzania gier na automatach bez zezwolenia, w wyniku kontroli, zabezpieczono łącznie 8.456 automatów, w stosunku do których sądy w większości przypadków orzekły przepadek na rzecz Skarbu Państwa.

Szczególnie istotnym aspektem jest występujące zjawisko, że w miejsce zabezpieczonych nielegalnie działających automatów podmioty urządzające gry wprowadzają automaty o niskich wygranych działające legalnie. Działalność kontrolna Służby Celnej w przedmiotowym zakresie, powoduje wypieranie z rynku nielegalnych gier na automatach i zastępowanie tego procederu poprzez działalność legalną przynoszącą wymierne dochody Skarbowi Państwa z tytułu podatków od gier i dochodowego.

Łączny dodatkowy roczny wpływ do budżetu Państwa z tytułu zryczałtowanego podatku od gier od automatów legalnie eksploatowanych, wstawionych w miejsce eksploatowanych nielegalnie wynosi (wg parametrów na koniec 2007 r.):

$$8.357 \text{ aut.} \times 180 \text{ euro} \times 12 \text{ m-cy} = 18.051.120 \text{ euro} \times 3,566 \text{ zł} = 64.370.294 \text{ zł}$$

Struktura zajmowanych przez Służbę Celną w wyniku prowadzonych działań kontrolnych automatów, na których urządzano gry bez wymaganego zezwolenia od roku 2004, w porównaniu z legalnie eksploatowanymi automatami o niskich wygranych przedstawia się następująco:

Lata	Ilość zajętych przez SC automatów, na których urządzano nielegalne gry	Ilość legalnie eksploatowanych automatów w punktach gier na automatach o niskich wygranych (narastająco)

2004	3.345	7.326
2005	2.454	15.657
2006	1.574	22.375
2007	984	32.766
I kw 2008	99	34.162
Razem	8.456	

Wielkość „szarej strefy” szacowanej na podstawie danych dotyczących ilości funkcjonujących legalnie automatów oraz automatów, które zostały zabezpieczone podczas działań kontrolnych Służby Celnej w latach ubiegłych wynosiła co najmniej :

- 31 % rynku automatów w roku 2004 ($3345/(3345+7326) \times 100\%$),
- 14 % rynku automatów w roku 2005,
- 7 % rynku automatów w roku 2006,
- 3 % rynku automatów w roku 2007.

Powyższe zmiany szacowanej wielkości „szarej strefy” gier na automatach jednoznacznie świadczą, że rozszerzenie kompetencji kontrolnych Służby Celnej na pozostałe obszary gier hazardowych gwarantuje również skuteczne zwalczanie patologii występujących w tym zakresie.

Uznając, że dotychczasowe (wyżej przedstawione) rozwiązania systemowe (organizacyjne) w zakresie kontroli gier i zakładów wzajemnych nie przystają do aktualnej rzeczywistości (szybki rozwój rynku gier i zakładów wzajemnych), przekazano kompetencje w powyższym zakresie Służbie Celnej.

38) uchylono art. 48a (dotyczący wykonywania kontroli w podmiotach urządzających gry na automatach o niskich wygranych przez izby skarbowe, które udzieliły zezwolenia). Zmiana ta jest wynikiem przejęcia zadań wykonywanych dotychczas w ramach administracji skarbowej przez administrację celną. Projekt przewiduje, że kontrola działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych sprawowana będzie przez naczelników urzędów celnych;

39) uchylono ust. 1 i 2 art. 49 (dotyczące uprawnień kontrolujących, obowiązków kontrolowanych oraz trybu kontroli), co wynika ze zmiany trybu prowadzenia kontroli, która to zmiana jest spowodowana przejęciem sprawowania kontroli przez administrację celną. Kontrole będą wykonywane przez naczelników urzędów celnych w trybie określonym w ustawie o Służbie Celnej. Jednocześnie, również obowiązki podmiotów kontrolowanych będą wynikały z przepisów ustawy o Służbie Celnej. Dotychczasowy tryb kontroli determinowany przepisami trzech ustaw (ustawa o grach

- i zakładach wzajemnych, ustawa o kontroli skarbowej oraz Ordynacja podatkowa) zostanie zastąpiony trybem kontroli określonym w ustawie o Służbie Celnej;
- 40) uchylono ust. 3 art. 49, wskazujący na obowiązek odpowiedniego stosowania przepisu ust. 1 art. 49 do przeprowadzających kontrolę przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, co jest spowodowane uchynieniem ust. 1 art. 49;
- 41) uchylono ust. 4 art. 49, nakładający na podmioty zarządzające w kasynach gry obowiązek prowadzenia ewidencji napiwków, co jest spowodowane umieszczeniem tego przepisu w zmienionej treści w rozdziale 2 ustawy ze względu na jego tematykę (dodany art. 18a ust.1)
- 42) uchylono art. 50, dotyczący uprawnień kontrolujących, co jest konsekwencją przejęcia zadań przez administrację celną tj. naczelników urzędów celnych, których uprawnienia są określone w ustawie o Służbie Celnej;
- 43) uchylono art. 51 pkt 4, zawierający upoważnienie dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wydania rozporządzenia, co spowodowane jest umieszczeniem tego przepisu, w zmienionej treści, w rozdziale 2 ustawy (art.18a ust. 2) wraz z uchylaniem ust. 4 art. 49 (art. 18a ust.1)
- 44) w art. 52 uchylono ust.1. Proponowane rozwiązanie w tym zakresie, tj. prowadzenie postępowania na podstawie przepisów ustawy o Służbie Celnej, wprowadzi uproszczony sposób procedowania wobec podmiotów naruszających przepisy oraz znacznie szybsze zakończenie całości kontroli. Projektowana zmiana przepisów umożliwi prowadzenie kontroli na podstawie ustawy o Służbie Celnej oraz Ordynacji podatkowej. W związku z powyższym kontrola będzie kończyła się protokołem kontroli, który będzie przekazany do podpisania kontrolowanemu. Zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej kontrolowany, który nie będzie się zgadzał z ustaleniami protokołu, będzie mógł w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia przedstawić zastrzeżenia lub wyjaśnienia, wskazując równocześnie stosowne wnioski dowodowe. Kontrolujący będzie obowiązany rozpatrzyć te zastrzeżenia i w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania zawiadomić kontrolowanego o sposobie ich załatwienia. W przypadku niezłożenia wyjaśnień lub zastrzeżeń przez kontrolowanego, przyjmuje się, że nie kwestionuje on ustaleń kontroli. Kontrola zostaje zakończona w dniu doręczenia protokołu kontroli. Jeśli zatem kontrolowany nie uwzględni w swojej działalności oceny prawnej wskazanej w protokole kontroli, lub też jeśli kontrolujący nie uzna wyjaśnień lub zastrzeżeń kontrolowanego, kontrolujący przekaże protokół kontroli wraz z zastrzeżeniami i wyjaśnieniami

organowi udzielającemu zezwolenia w celu podjęcia postępowania mającego na celu cofnięcie zezwolenia podmiotowi w całości lub w części;

- 45) w art. 52 ust. 2 – przepis ust. 2, zawierający instytucję cofnięcia zezwolenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, został zmieniony w ten sposób, że odtąd organ udzielający zezwolenia będzie mógł cofnąć zezwolenie nie tylko w całości ale również w części, i tak jak dotychczas, w przypadku wystąpienia wymienionych w tym przepisie przesłanek. Przepis ten zatem umożliwia organowi uznanie, że ze względu na określone uchybienia zezwolenie powinno być cofnięte w określonej części lub w całości, jeśli uzna, że naruszenia prawa przy prowadzeniu działalności miały większą wagę;
- 46) przepis art. 52b, wskazujący na właściwość izby skarbowej w sprawach gier na automatach o niskich wygranych, wobec uchylenia art. 49 i art. 50 oraz zmian w art. 52 stał się bezprzedmiotowy i wymaga uchylenia;
- 47) w art. 52c ust. 1 – dodawany ust. 1 daje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych lub właściwym dyrektorom izb celnych uprawnienie do żądania od podmiotów urządzających i prowadzących działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych określonych w tym przepisie informacji;
- 48) w art. 52c ust. 2 – zmiana ma charakter dostosowawczy do wprowadzonych zmian w zakresie właściwości organów (zmiana „izb skarbowych” na „dyrektorów izb celnych”). Ponadto skróceniu z 30 czerwca na 31 marca uległ termin przedkładania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacji o realizacji ustawy.

W związku z prowadzeniem równoległe prac legislacyjnych nad ustawą o Służbie Celnej jak i ustawą o zmianie ustawy o grach i zakładach wzajemnych oraz o zmianie innych ustaw, zmiany zaproponowane w art. 197 wymagają monitorowania prac legislacyjno-parlamentarnych nad obydwoma projektami w celu uzyskania spójności prawa i poprawności legislacyjnej proponowanych regulacji.

Art. 198

Zmiana ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP rozszerza o Służbę Celną katalog formacji, których przejściowe nieruchomości nie podlegają zajęciu na zakwaterowanie.

Art. 199

Przepis wskazuje, iż w zakresie w jakim Służba Celna będzie prowadziła postępowania przygotowawcze przysługiwać jej będą uprawnienia procesowe Policji. Zmiana ta ma związek z przyznaniem Służbie Celnej uprawnień do prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawach określonych w art. 2 ust. 1 pkt. 6 ustawy o Służbie Celnej. Ponadto projekt dokonuje zmiany Kodeksu postępowania karnego w zakresie odnoszącym się do śledztwa własnego prokuratora, dotyczącego określonych kategorii podejrzanych funkcjonariuszy publicznych, poprzez jednoznaczne objęcie nim funkcjonariuszy Służby Celnej, co jest konsekwencją ich szczególnych uprawnień a zarazem zwiększonej odpowiedzialności. Trzecia zmiana ma ułatwić doręczanie pism procesowych funkcjonariuszom.

Art. 200

Projektowane przepisy w zakresie zmian dokonywanych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, mają na celu uregulowania kwestii związanych z użytkowaniem pojazdów służbowych analogicznie jak w innych służbach mundurowych oraz z wdrożeniem programu modernizacji Służby Celnej. Zmiana w art. 66 ust. 1b polega na przywróceniu uprawnienia do niemontowania ograniczników prędkości, ograniczających maksymalną prędkość autobusu do 100 km/h, a samochodu ciężarowego i ciągnika samochodowego do 90 km/h. Zmiana dokonywana w art. 66 ust. 4 pkt. 4 umożliwia w pojazdach specjalnych Służby Celnej montowanie urządzeń informujących o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy kontroli ruchu drogowego lub działanie to zakłócające albo przewożenia w pojeździe takiego urządzenia w stanie wskazującym na gotowość jego użycia. Zmiana w art. 72 ust. 2 pkt 3 wprowadza możliwość rejestracji pojazdu nabywanego od Służby Celnej pomimo braku dowodu rejestracyjnego takiego pojazdu. Zmiana w art. 76 ust. 3 polega na uwzględnieniu w delegacji do wydania rozporządzenia określającego warunki i tryb rejestracji oraz wzory dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych pojazdów Biura Ochrony Rządu, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, kontroli skarbowej i Służby Celnej, a także jednostki organizacyjne właściwe w tych sprawach konieczności współdziałania ministra właściwego do spraw wewnętrznych z Ministrem Finansów. Zmiana w art. 86 ma na celu uregulowanie kwestii przeprowadzania badań technicznych pojazdów Służby Celnej analogicznie jak w innych służbach mundurowych.

Art. 201

Zmiana dokonana w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe wynika ze zmiany dokonanej w art. 75 projektu przyznającej organom Służby Celnej uprawnienie do żądania informacji objętych tajemnicą bankową w związku toczącym się postępowaniem o przestępstwo skarbowe.

Art. 202

W związku z określeniem, iż organami Służby Celnej są m.in. Minister Finansów oraz Szef Służby Celnej jako organ wyższego stopnia nad dyrektorami izb celnych, w ustawie o działach administracji rządowej, wprowadzono zmianę ustanawiając, że Ministrowi Finansów podlega Szef Służby Celnej.

Art. 203

Zmiany zaproponowane w ustawie o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Służby Celnej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego polegają na dopisaniu Służby Celnej i funkcjonariuszy celnych do katalogu osób, których odpowiedzialności dotyczy zmieniana ustawa. Zmiana ta zrównuje Służbę Celną z innymi służbami mundurowymi.

Art. 204

Zmiana w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji jest konsekwencją przyznania Służbie Celnej prawa do posiadania i używania broni palnej i polega na jej wyłączeniu, podobnie jak innych uzbrojonych formacji, z przewidzianych tym aktem prawnym administracyjnych wymogów.

Art. 205

Zmiany wprowadzone w Kodeksie karnym skarbowym wynikają z rozszerzenia obowiązku przeprowadzania urzędowego sprawdzenia na podmioty zarządzające zakłady wzajemne. Poprzez zmianę w art. 133 § 1 pkt 1 rozszerzono uprawnienia urzędu celnego w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko organizacji gier i zakładów wzajemnych. Dotychczas uprawnienie to dotyczyło spraw w zakresie swojego działania, tzn. w zakresie urządzania gier w kasynach gier, na automatach i gier na automatach o niskich wygranych, tam gdzie się one znajdują. Obecnie właściwość urzędu celnego w tym zakresie dotyczyła będzie całego obszaru gier losowych i zakładów wzajemnych. Ponadto, dodano do katalogu spraw w zakresie działania urzędu celnego czyny zabronione określone w art. 60 i 61 kks, związane z

nieprzestrzeganiem przepisów regulujących prowadzenie ksiąg. W związku ze zmianą właściwości w zakresie gier i zakładów wzajemnych w postępowaniu administracyjnym, kontrola prawidłowości prowadzenia ksiąg w zakresie podatku od gier będzie należała do właściwości naczelnika urzędu celnego. Zmiany te mają na celu korelację zakresu właściwości w postępowaniu administracyjnym i postępowaniu karnym skarbowym poprzez umiejscowienie w jednym organie wszystkich spraw, dotyczących gier losowych i zakładów wzajemnych. Ma to zapewnić jednolitość postępowań oraz sprawność i skuteczność egzekwowania obowiązujących przepisów. Zmiana w art. 150 Kodeksu karnego skarbowego polega na uzupełnieniu katalogu służb uprawnionych do stosowania środków przymusu procesowego: zatrzymania podejrzanego, przymusowego doprowadzenia oskarżonego lub świadka, i stanowi w tym zakresie konsekwencję art. 2 ust. 3 i art. 72 ust. 1 projektu ustawy.

Art. 206

Projektowane zmiany w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym, dotyczą możliwości uzyskiwania przez Służbę Celną danych zgromadzonych w tym rejestrze ze względu na realizację zadań ustawowych.

Art. 207

Zmiana ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych jest konsekwencją wprowadzenia w projekcie ustawy regulacji art. 75.

Art. 208

Zmiana ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzenia do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowania terroryzmu polega na zastąpieniu Ministra Finansów jako organu zobowiązanego do wykonywania kontroli w zakresie wskazanym w tej ustawie naczelnikiem urzędu celnego. Zmiana ta jest spowodowana przekazaniem kompetencji kontrolnych należących do Ministra Finansów organom Służby Celnej.

Art. 209

Zmiana w ustawie - Prawo atomowe jest spowodowana ustanowieniem Szefa Służby Celnej jako organu Służby Celnej.

Art. 210

Nowelizacja ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne jest podyktowana wprowadzeniem w projekcie ustawy regulacji art. 47 wprowadzającego podstawę ustawową do zatrzymywania statków przez jednostki pływające Służby Celnej i dotyczy zwolnienia tych jednostek z uiszczania opłat za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych

stanowiących własność Skarbu Państwa, usytuowanych na śródlądowych wodach powierzchniowych.

Art. 211

Zmiana ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego związana jest z wprowadzeniem do projektu ustawy uprawnienia do posiadania przez funkcjonariuszy celnych broni palnej i polega na wyłączeniu jej regulacji w stosunku materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku służbowego analogicznie do innych formacji mundurowych.

Art. 212

Nowelizacja ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe jest związana uprawnieniem, o którym mowa w art. 48 ustawy o Służbie Celnej, w zakresie umożliwienia przeprowadzania kontroli przesyłek pocztowych oraz uprawnienia Służby Celnej do uzyskiwania informacji o osobach korzystających z usług pocztowych w ramach działań Służby związanych z zwalczaniem przestępczości (art. 74).

Art. 213

Zmiany zaproponowane do ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym wynikają z wprowadzenia w projekcie rozdziału 5 instytucji postępowania audytowego, którego przepisy stwarzają możliwość objęcia tą procedurą również zezwoleń wynikających z ustawy o podatku akcyzowym (art. 57 ust. 3). Zaproponowane zmiany mają na celu zapewnienie spójności przepisów ww. ustawy z projektowanymi regulacjami.

Art. 214

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie, wynikają z wprowadzenia w projekcie ustawy regulacji art. 47 przewidującej podstawę ustawową do zatrzymywania statków przez jednostki pływające Służby Celnej i dotyczy zapewnienia współdziałania Służby Celnej z inspektorami rybołówstwa morskiego.

Art. 215

Nowelizacja ustawy - Prawo celne jest związana z wprowadzeniem do projektu ustawy o Służbie Celnej zasad wykonywania kontroli, które obecnie były regulowane ustawą - Prawo celne. Zmiana ta jest podyktowana potrzebą uregulowania kontroli wykonywanych przez Służbę Celną w ustawie o Służbie Celnej. Natomiast zmiana zaproponowana w zakresie art. 69, jest związana z ustanowieniem Szefa Służby Celnej organem Służby Celnej. Zmiana polegająca na dodaniu art. 13b jest związana z koniecznością rozdzielenia zadań organów celnych – jako uprawnień wynikających z prawa celnego od uprawnień organów Służby Celnej, które łączą uprawnienia organów celnych i organów podatkowych. Zmiana w art. 19

polega na rozdzieleniu upoważnienia wynikającego z obecnego art. 6t ustawy o Służbie Celnej obejmującego zarówno kwestie nadawania towarom przeznaczenia celnego jak i kontroli na odrębne upoważnienia dotyczące kontroli – art. 30 ust. 7 projektu i nadawania przeznaczenia celnego – art. 19 ust. 3 Prawa celnego.

Art. 216

Propozycje zmian w ustawie o funduszach inwestycyjnych wynikają z wprowadzenia w projekcie ustawy regulacji art. 75.

Art. 217

Zmiany wprowadzone do ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej mają na celu doprowadzenie do spójności z niniejszym projektem, w części dotyczącej obecności osoby upoważnionej do reprezentowania podmiotu w trakcie przeprowadzenia kontroli.

Art. 218

Zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi są konsekwencją wprowadzenia w projekcie ustawy regulacji art. 77.

Rozdział 14

Przepisy przejściowe

Przepisy przejściowe ustawy przewidują płynną i transparentną zmianę dotychczasowych stosunków służbowych funkcjonariuszy celnych w stosunki kreowane niniejszą ustawą, stanowiąc że funkcjonariusze celni, którzy na dzień 28 lutego 2009 r. pełnili służbę w Służbie Celnej stają się funkcjonariuszami w rozumieniu niniejszej ustawy. Nowe warunki służby, w tym stopnie służbowe, stanowiska i uposażenie będą określane od dnia 1 lipca 2009 r. w myśl przepisów niniejszej ustawy i jej aktów wykonawczych. Ustawodawca gwarantuje jednak dotychczasową wysokość płac zastrzegając, że jeżeli ustalone na mocy nowych przepisów uposażenie funkcjonariuszy, byłoby niższe od dotychczas przysługującego, funkcjonariusz zachowuje prawo do dotychczasowego uposażenia.

Zgodnie z projektem kierownik urzędu, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przedstawia funkcjonariuszom, którzy pełnili służbę w w/w okresie, pisemną propozycję określającą miejsce pełnienia służby, stopień służbowy, stanowisko i uposażenie albo pisemną propozycję pracy, określającą stanowisko, miejsce pracy odpowiadające dotychczasowemu miejscu służby oraz wynagrodzenie nie niższe od dotychczas otrzymywanego uposażenia. Dotychczasowy stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął propozycję pracy przekształca się, z dniem 1 lipca 2009 r., w stosunek pracy na

podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony lub nieokreślony, odpowiednio do rodzaju dotychczasowego stosunku służbowego. Postanowiono jednocześnie, że okres służby wlicza się do stażu pracy w służbie cywilnej, a funkcjonariusz nie ponosi kosztów kształcenia, w tym na kursach zawodowych oraz kosztów równoważnika pieniężnego za umundurowanie. W przypadku zaś odmowy przyjęcia propozycji pracy, funkcjonariuszowi jest składana propozycja pełnienia służby w tym samym lub innym urzędzie, określająca miejsce pełnienia służby, stopień służbowy, stanowisko i uposażenie. W sytuacji odmowy przyjęcia i tej propozycji, funkcjonariusza zwalnia się ze służby, z zachowaniem określonych terminów wypowiedzenia. Ustawa określa również, którzy z funkcjonariuszy wejdą do korpusu oficerów, precyzując w tym zakresie również kwestię obowiązku ukończenia przeszkolenia specjalistycznego jakie powinny przejść osoby z korpusu oficerów. Projekt przewiduje jednocześnie w stosunku do funkcjonariuszy, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy pełnili służbę w stopniu komisarza celnego, nadkomisarza celnego, generalnego komisarza celnego albo krajowego komisarza celnego, zwolnienie z odbycia szkolenia specjalistycznego i egzaminu. Sprawdzenie kwalifikacji funkcjonariuszy, którzy przed dniem wejścia w życie pełnili służbę w w/w stopniach, z uwagi na fakt, że funkcjonariusze ci posiadają wiedzę teoretyczną i praktyczną na wysokim poziomie, nie znajduje uzasadnienia. W związku z przewidzianą w projekcie ustawy sytuacją przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy umieszczono regulacje dotyczące prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa.

Ustawa nakłada na kierowników urzędów obowiązek przedstawienia członkom korpusu służby cywilnej wykonującym zadania kontrolne, przypisane Służbie Celnej, pisemnej propozycji pełnienia w niej służby. Ustawodawca zastrzegł, iż propozycja ta powinna określać miejsce służby odpowiadające dotychczasowemu miejscu pracy, stopień służbowy, stanowisko oraz uposażenie. Takie rozwiązanie ustawowe pozostaje konsekwencją stworzenia katalogu zadań z obszaru kontroli i bezpieczeństwa wymiany towarowej, których wykonywanie zostało zastrzeżone wyłącznie dla funkcjonariuszy celnych, a więc związanych z nadawaniem towarom przeznaczenia celnego, rozpoznawaniem, wykrywaniem, zapobieganiem i zwalczaniem przestępstw i wykroczeń związanych z naruszeniem przepisów dotyczących wprowadzania na terytorium RP oraz wyprowadzania z jej terytorium towarów objętych ograniczeniami lub zakazami obrotu, określonych przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych oraz przestępstw i wykroczeń przeciwko takim dobrom, jak zdrowie, dobra kultury, własność intelektualna, przyroda, środowisko i innym ujawnionym przez Służbę Celną, ponadto zadań polegających na wykonywaniu kontroli w różnych obszarach,

współdziałaniu przy realizacji Wspólnej Polityki Rolnej, oraz zadań związanych z profilaktyką i zwalczaniem określonych patologii w Służbie.

W związku z przyjęciem propozycji, dotychczasowy stosunek pracy członka korpusu służby cywilnej ulega przekształceniu, z dniem 1 lipca 2009 r., w stosunek służbowy na podstawie aktu mianowania do służby przygotowawczej lub stałej (odpowiednio do rodzaju dotychczasowego stosunku pracy). Jednocześnie postanowiono, że okres stażu pracy w służbie cywilnej wlicza się do okresu służby w Służbie Celnej. W przeciwnej sytuacji - odmowy przyjęcia propozycji - kierownik urzędu składa propozycję wykonywania pracy, w tym samym lub innym urzędzie, która powinna określać wynagrodzenie nie niższe od dotychczas otrzymywanego. W przypadku odmowy przyjęcia i tej propozycji stosunek pracy ulega rozwiązaniu, z zachowaniem określonego terminu wypowiedzenia.

We wszystkich przypadkach funkcjonariusz jest obowiązany złożyć, w terminie 7 dni od dnia otrzymania propozycji, oświadczenie w zakresie przyjęcia albo odmowy przyjęcia propozycji. Natomiast niezłożenie oświadczenia w w/w terminie jest równoznaczne z odmową przyjęcia przedstawionej propozycji.

Tak określony proces kształtowania nowych warunków pracy/służby daje gwarancję zatrudnienia wszystkim osobom tworzącym dotychczas korpus Służby Celnej. Samo zaś przekształcenie stosunku pracy w stosunek służbowy czy odwrotnie, skonstruowane zostało w oparciu o prawo wyboru, tj. przyjęcia albo odmowy propozycji nowych warunków, z zachowaniem uprawnienia do otrzymania nowej propozycji.

W przepisach przejściowych uregulowano sposób prowadzenia i zakończenia postępowań dotyczących naboru do Służby Celnej, wszczętych na podstawie dotychczasowych przepisów i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, służby przygotowawczej rozpoczętej na podstawie dotychczasowych przepisów i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, postępowań dyscyplinarnych, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, postępowań dotyczących zatarcia kar dyscyplinarnych orzeczonych w postępowaniu dyscyplinarnym .

W przepisach przejściowych uregulowano również status rzecznika dyscyplinarnego powołanego przed dniem wejścia w życie ustawy.

Przepisy przejściowe regulują także kwestię, realizacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 października 2004 r. sygn. akt K 1/04. W wyroku tym Trybunał wskazał, badając konstytucyjność obecnie nieistniejących art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy, że logiczną konsekwencją definitywnego stwierdzenia nieistnienia podstaw do zwolnienia ze służby powinno być przywrócenie do niej na jasnych i czytelnych zasadach. Przepisy prawne

określające zasady przywrócenia do służby winny łagodzić konsekwencje rygorystyki unormowań dotyczących zwolnienia ze służby w odniesieniu do osób, które zostały bezzasadnie oskarżone o popełnienie czynu zabronionego pod groźbą kary albo aresztowane.

W opinii Trybunału, przywrócenie do służby na wniosek funkcjonariusza celnego musi być odczytywane zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu i nie może być traktowane jako ponowne powołanie do służby. Przywrócenie do służby oznacza przywrócenie ciągłości stosunku służbowego funkcjonariusza ze wszystkimi tego konsekwencjami, w tym też dotyczącymi zrekompensowania i restytucji skutków zwolnienia. Nie przesądza to możliwości występowania z dalej idącymi roszczeniami w przypadkach oczywiście bezzasadnego wniesienia aktu oskarżenia lub tymczasowego aresztowania (tj. w przypadkach wyraźnego nadużycia władzy), a w konsekwencji – i zwolnienia ze służby.

W tym wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że zmieniony przez nowelę z 23 kwietnia 2003 r. stan prawny (obecnie już nieobowiązujący) nie pozwalał na pełną restytucję stanu sprzed zwolnienia w przypadku nieudowodnienia popełnienia zarzucanego czynu albo zmiany decyzji w sprawie stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. W związku z tym, że mogą istnieć różne podstawy umorzenia postępowania, uzasadnione jest wprowadzenie regulacji na tyle pojemnej i szczegółowej, aby obejmowała ona wszystkie możliwe w praktyce stany faktyczne i dostosowała do nich rozwiązania prawne w zakresie przywrócenia funkcjonariusza celnego do służby.

Propozycja przywrócenia funkcjonariuszy celnych zwolnionych ze służby w trybie art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy była oczekiwana przez środowisko celnicze i postulowana wielokrotnie przez organizacje związkowe. W projekcie uznano, że funkcjonariusza zwolnionego przywraca się do służby, wyznaczając mu stanowisko służbowe zgodne z jego kwalifikacjami, termin podjęcia służby, miejsce pełnienia służby oraz stopień służbowy i uposażenie nie niższe od dotychczasowego. Prawo do uposażenia, co do zasady, powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu się do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby. Ponieważ w takich wypadkach zwolnienie nastąpiło bez winy funkcjonariusza, po przywróceniu do służby funkcjonariuszowi przysługuje - za okres pozostawania poza służbą - świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc. Świadczenie pieniężne wypłaca się w terminie 14 dni od dnia złożenia przez funkcjonariusza pisemnego wniosku w tej sprawie wraz z dokumentem potwierdzającym fakt przywrócenia do służby. Z tych samych powodów należy uznać, że okres, za który funkcjonariuszowi przysługuje świadczenie pieniężne, wlicza się do okresu

służby od którego zależą uprawnienia i świadczenia należne funkcjonariuszom celnym. Okresu pozostawania poza służbą, za który funkcjonariuszowi nie przysługuje świadczenie pieniężne, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu.

W zakresie postępowań w sprawach ze stosunku służbowego zaistniałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postanowiono, że co do zasady stosuje się przepisy dotychczasowe. Wyjątek przewidziano w zakresie prawa funkcjonariusza do świadczeń pieniężnych z tytułu przeniesienia do innej miejscowości - funkcjonariusze zachowują prawo do tych świadczeń na warunkach określonych w niniejszej ustawie. Powyższe jest uzasadnione, bowiem projekt obejmuje wydanie przez Ministra Finansów rozporządzenia określającego wysokość świadczeń, sposób udokumentowania poniesionych kosztów.

Regulacje przejściowe przewidziano również dla przeprowadzania przez organy Służby Celnej czynności urzędowego sprawdzenia. W art. 229 zawarte jest uregulowanie zgodnie z którym nie przeprowadza się urzędowego sprawdzenia w tych podmiotach, w których było ono przeprowadzone na podstawie uchylanej ustawy. Przepis przejściowy ma na celu uniknięcie wątpliwości dotyczących obowiązku przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia w podmiotach, które w obecnym stanie prawnym prowadziły działalność podlegającą urzędowemu sprawdzeniu i zostało ono przeprowadzone.

Przepisy art. 230 i 231 są związane z objęciem kontrolą wykonywaną przez Służbę Celną całego obszaru gier i zakładów wzajemnych. Dotychczas urzędowym sprawdzeniem w obszarze gier i zakładów wzajemnych objęte były kasyna gry, salony gier i punkty gier na automatach o niskich wygranych. Objęcie kontrolą dodatkowych rodzajów działalności w tym obszarze powoduje konieczność dokonania urzędowego sprawdzenia również u innych podmiotów wymienionych w art. 230 ust. 1. W przepisie art. 230 wskazuje się również termin, w którym przeprowadza się urzędowe sprawdzenie oraz termin, w którym podmioty powinny przesłać do urzędu celnego zgłoszenie w celu dokonania urzędowego sprawdzenia. Przepis art. 231 dotyczy podmiotów, które w obecnym stanie prawnym prowadzą działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych, a nie są objęte urzędowym sprawdzeniem – podmioty te są zobowiązane do przesłania w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy do właściwego urzędu celnego zgłoszenia oraz dokumentację dotyczącą tej działalności.

Niniejsza ustawa precyzuje również rozumienie określeń „kontrola celna” lub „szczególny nadzór podatkowy”, przez co w nowej ustawie rozumie się to odpowiednią kontrolę, o której mowa art. 30 ust. 2 pkt 1 lub art. 30 ust. 2 pkt 2 i 3 i ust. 3 pkt 1. Ustawa ujednotacza również

pojęcia „zamknięcia celne i zabezpieczenia urzędowe”, przez które należy rozumieć zamknięcia urzędowe, o których mowa w art. 42.

W przepisach przejściowych określono zasady wykonywania kontroli rozpoczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Kontrole celne oraz kontrole wykonywane w ramach szczególnego nadzoru podatkowego, rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych. Również kontrole wykonywane na podstawie ustawy o grach i zakładach wzajemnych, które zostały wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są prowadzone na zasadach dotychczasowych. W przepisach przejściowych uregulowana została również właściwość organów w zakresie postępowań wszczętych i niezakończonych na podstawie ustawy o grach i zakładach wzajemnych oraz właściwość organów w sprawach podatku od gier.

Przepisy przejściowe regulują ponadto właściwość organów w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy

Przepisy przejściowe zastrzegają moc obowiązywania aktów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy uchylanej, do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok od dnia wejścia w życie ustawy. Takie zastrzeżenie umożliwia rozłożenie w czasie działań prawotwórczych kompetentnych organów. Dotyczy to również aktów wykonawczych wydanych na podstawie innych zmienianych ustaw.

Rozdział 15

Przepisy końcowe

Przepis art. 238 wskazuje, iż ustawa z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej traci moc - z wyjątkiem przepisów dotyczących kontroli legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności przez cudzoziemców, powierzania wykonywania pracy i innej pracy zarobkowej cudzoziemcom, które utracą moc z dniem 30 kwietnia 2009 r. Pozostawienie w mocy tych przepisów jest związane z koncentracją kompetencji w tym zakresie w organach Straży Granicznej.

Projekt stanowi, że ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2009 r., z wyjątkiem art. 153 ust. 1 i 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2009 r.

Wskazanie terminu wejścia w życie przepisu regulującego dodatek za wieloletnią służbę, na dzień 1 lipca 2009 r., związane jest z terminem złożenia funkcjonariuszowi, na podstawie projektu, propozycji pełnienia służby bądź propozycji pracy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny.

W zakresie projektowanych zmian w obszarach kontroli przeprowadzanych przez Służbę Celną projekt oddziałuje w szczególności na podmioty dokonujące międzynarodowego obrotu towarowego, podmioty będące podatnikami podatku akcyzowego oraz podmioty zarządzające i prowadzące gry i zakłady wzajemne. W zakresie uregulowań pragmatyki służbowej projekt oddziałuje na funkcjonariuszy i pracowników Służby Celnej.

2. Wyniki prowadzonych konsultacji.

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania Radzie Celno – Akcyzowej, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, z racji na nowe zadania Służby Celnej wymagające użycia przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz organizacjom pozarządowym działającym w obszarze zwalczania korupcji (Zarząd Transparency International i Zarząd Fundacji im. Stefana Batorego).

Uwagi do projektu ustawy zgłosiły Fundacja im. Stefana Batorego oraz Stowarzyszenie Transparency International Polska, jak również Helsińska Fundacja Praw Człowieka, dotyczą one: przekazania Służbie Celnej zadań w zakresie wymiaru i poboru podatku od gier (...), zmiany sposobu powoływania kadry kierowniczej. W zakresie przepisów dotyczących kontroli wykonywanej przez Służbę Celną zakwestionowano następujące regulacje: przewidującą że koszty przeprowadzenia na żądanie funkcjonariusza inwentaryzacji w zakresie niezbędnym dla potrzeb kontroli ponosi kontrolowany, dotyczącą możliwości przeprowadzenia czynności kontrolnych w lokalu mieszkalnym kontrolowanego. Uwagi dotyczą również postępowania audytowego (propozycja obejmuje określenie zamkniętego katalogu czynności audytowych). W zakresie przepisów regulujących przebieg służby, obowiązki funkcjonariuszy oraz odpowiedzialność dyscyplinarną funkcjonariuszy, uwagi dotyczą: warunków umożliwiających zastosowanie ulg w zakresie odbywanej przez funkcjonariusza służby przygotowawczej, nadania Kodeksowi etyki funkcjonariusza Służby Celnej rangi normatywnej, możliwości skierowania funkcjonariusza do pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym, warunków zawieszenia funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków służbowych w sytuacji wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego lub karnego skarbowego, przesłanek zwolnienia funkcjonariusza ze służby, obowiązku składania przez

funkcjonariusza oświadczenia o stanie majątkowym, określenia sytuacji, której zaistnienie powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną funkcjonariusza. Postulowane jest również zagwarantowanie funkcjonariuszom zwolnionym ze służby na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej (przepisy uchylone ustawą z dnia 28 marca 2008 r.), możliwości przywrócenia do służby. Organizacje pozarządowe wyrażają jednocześnie krytyczną opinię odnośnie zakresu restytucji uprawnień funkcjonariuszy.

Uwagi organizacji pozarządowych zostały częściowo uwzględnione. Mianowicie regulacji, która umożliwia przeprowadzenie czynności kontrolnych w lokalu mieszkalnym kontrolowanego, zaproponowano nadanie brzmienia: „Przeprowadzenie czynności kontrolnych w lokalu mieszkalnym dopuszczalne jest jedynie w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że znajduje się w nim towar lub dokumenty dotyczące towaru (...)”. Ponadto w wyniku uzgodnień międzyresortowych i z organizacjami związkowymi działającymi w Służbie Celnej ustalono nowe brzmienie przepisów regulujących przesłanki uzasadniające zwolnienie funkcjonariusza ze służby, jak również warunki zawieszenia funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków służbowych. Odnosząc się do przepisu regulującego przywrócenie do służby, należy wyjaśnić że zawiera on odesłanie do przepisu, który w przypadkach: umorzenia postępowania karnego lub karnego skarbowego wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niedopełnienia przestępstwa; uniewinnienia; uchylenia prawomocnego wyroku skazującego, przywraca funkcjonariusza do służby na poprzednich warunkach, o ile funkcjonariusz złoży wniosek w tym przedmiocie.

Mając na uwadze pozostałe uwagi należy stwierdzić, że brak było uzasadnienia do ich uwzględnienia. Uporządkowanie obszaru gier i zakładów wzajemnych przez przesunięcie zadań z Ministerstwa Finansów, izb i urzędów skarbowych do izb i urzędów celnych ma na celu zwiększenie efektywności kontroli urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych, z jednoczesnym ułatwieniem działalności podmiotom gospodarczym. Zmodyfikowanie sposobu doboru kadry kierowniczej dotyczy kręgu osób, spośród których następuje dobór, nie powoduje natomiast radykalnej zmiany zasad jej powołania. W zakresie obciążenia kontrolowanego kosztami inwentaryzacji przeprowadzonej w trakcie kontroli, należy wskazać, że analogiczna regulacja jest przewidziana w obecnie obowiązujących przepisach, ponadto obowiązek powyższy w praktyce nie był przedmiotem negatywnego stanowiska ze strony podmiotów podlegających kontroli. Określenie otwartego katalogu czynności, przy pomocy których organ Służby Celnej będzie ustalał czy podmiot występujący z wnioskiem o wydanie pozwolenia spełnia niezbędne w tym zakresie warunki, jest rozwiązaniem zgodnym z rozwiązaniami przyjętymi w tym zakresie w każdej z obecnie

obowiązujących procedur (administracyjnej, podatkowej, celnej), ponadto ustawowo został ograniczony zakres czynności, które organ Służby Celnej będzie mógł przeprowadzić w siedzibie firmy. Jeśli chodzi o kryteria uprawniające do zastosowania ulgi w stosunku do funkcjonariusza w służbie przygotowawczej (skrócenia okresu służby przygotowawczej, zwolnienia z obowiązku odbycia służby przygotowawczej itd.), nie jest możliwe objęcie ustawą wszystkich sytuacji uprawniających do zastosowania ulgi, zarówno jednak decyzja pozytywna jak i negatywna powinna być szczegółowo uzasadniona, ponadto fakt, że uprawnienie do jej wydania należy do Szefa Służby Celnej gwarantuje właściwe stosowanie powyższych instytucji. Odnośnie „Kodeksu etyki (...)” projekt ma na celu, poprzez nadanie mu formy zarządzenia Ministra Finansów zapewnienie mu wyższej rangi. Za prawnym umocowaniem Kodeksu przemawia również fakt, że służby tj. Straż Graniczna czy Policja, również nadały swoim zasadom etyki zawodowej rangę normatywną. W zakresie propozycji ograniczenia konkretnym terminem pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym, należy stwierdzić że takie ograniczenie nie jest uzasadnione, nie można bowiem przewidzieć momentu ustania zagrożenia. Uzasadnione wydaje się utrzymanie regulacji umożliwiającej zwolnienie funkcjonariusza w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego lub karnego skarbowego – powyższe ma związek z wyższymi wymaganiami kierowanymi w stosunku do funkcjonariusza, który m.in. powinien posiadać nieposzlakowaną opinię. Ustosunkowując się do uwagi dotyczącej zakresu restytucji uprawnień funkcjonariuszy przywróconych do służby po uprzednim zwolnieniu ze służby, należy wyjaśnić, że analogicznie do przyjętego w projekcie ustawy rozwiązania, przepisy prawa pracy, jak i pragmatyki poszczególnych służb nie przewidują pełnej restytucji uprawnień w przypadku przywrócenia do pracy/służby w związku z niezgodnym z prawem zwolnieniem. Jeśli chodzi o zasady dotyczące składania przez funkcjonariuszy oświadczeń majątkowych, nie znajduje uzasadnienia proponowane objęcie jawnością w/w oświadczeń, jawność oświadczeń majątkowych jest przewidziana wyłącznie w przypadku gdy oświadczenia pochodzą od osób wybranych w wyborach powszechnych, ponadto zauważyć należy że oświadczenia majątkowe funkcjonariuszy podlegają weryfikacji. Sposób analizy oświadczeń majątkowych określi Minister Finansów, w drodze rozporządzenia. Ponadto należy zauważyć, że nie zachodzi potrzeba umieszczenia wśród przypadków, których wystąpienie rodzi obowiązek wymierzenia kary dyscyplinarnej, naruszenia zakazów przewidzianych w projekcie, tj. publiczne manifestowanie poglądów politycznych, uczestniczenie w strajku itd. bowiem w/w zakazy zostały wyrażone *expressis verbis* w ustawie.

Projekt ustawy przedłożono również do konsultacji związkom zawodowym.

W wyniku powyższych konsultacji uwzględniono część uwag zgłoszonych przez związki zawodowe, między innymi w zakresie: wprowadzenia otwartego katalogu organów, z którymi współpraca należy do zadań dyrektora/naczelnika; poszerzenia katalogu wymagań w stosunku do Szefa Służby Celnej (Zastępcy Szefa Służby Celnej); przeniesienia przepisu regulującego instytucję urzędowego sprawdzenia, dokonywanego wobec podmiotów podlegających kontrolom wykonywanym przez Służbę Celną do rozdziału 'Postępowanie audytowe i urzędowe sprawdzenie; możliwości przeniesienia do służby w Służbie Celnej wyłącznie funkcjonariuszy Policji oraz Straży Granicznej. Niektóre z proponowanych przez związki zawodowe zmian do projektu ustawy zostały zaakceptowane wyłącznie w części. Powyższe dotyczy przepisu regulującego charakter osób zatrudnianych w Służbie Celnej oraz zadań przez nie wykonywanych (część zadań Służby Celnej może być wykonywana wyłącznie przez funkcjonariuszy, są jednak czynności, które wykonywać mogą członkowie korpusu służby cywilnej oraz inni pracownicy, do których stosuje się ustawę o pracownikach urzędów państwowych). Częściowe uwzględnienie propozycji dotyczy regulacji w zakresie: zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych; czasu pełnienia służby funkcjonariusza; powierzenia funkcjonariuszowi pełnienia obowiązków służbowych na innym stanowisku oraz przeniesienia funkcjonariusza do innej jednostki organizacyjnej; przesłanek umożliwiających zwolnienie funkcjonariusza ze służby; określenia sytuacji, w których można odwołać rzecznika dyscyplinarnego przed okresem, na który został powołany. Jeśli chodzi o propozycję wprowadzenia do ustawy słownika pojęć, nie została ona uwzględniona z uwagi na nie zgłoszenie uwagi w trakcie uzgodnień, ponadto nie dostrzegamy takiej potrzeby. Nie uwzględnienie uwag zgłoszonych przez związki zawodowe wynika z braku uzasadnienia merytorycznego do ich zaakceptowania, w niektórych przypadkach proponowane przez związki zawodowe propozycje zmian są bardziej restrykcyjne w stosunku do zawartych w projekcie. Nadmienić należy, że proponowane w projekcie rozwiązania w znacznej części stanowią powtórzenie obecnie obowiązujących przepisów, ponadto uwzględniają szczególny charakter pracy funkcjonariuszy. Nie uwzględniono zatem między innymi uwag dotyczących propozycji: przy powoływaniu na stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych stosować odpowiednio przepisy dotyczące powoływania i odwoływania zastępcy naczelnika urzędu celnego (brak bowiem uzasadnienia do zrównania zasad powoływania osób na stanowiska kierownicze z zasadami powoływania organów); wprowadzenia ograniczenia jeśli chodzi o możliwość przeniesienia funkcjonariusza, gdy wymagają tego potrzeby służbowe (zarówno obecnie obowiązująca ustawa, jak i projekt przewidują, iż instytucja przeniesienia funkcjonariusza (z urzędu) może zostać zastosowana

wyłącznie w szczególnych przypadkach, tj. gdy wymagają tego ważne względy służbowe); przyznania funkcjonariuszowi zwrotu kosztów dojazdu, w sytuacji przeniesienia funkcjonariusza do innej miejscowości (przeniesienie powoduje przyznanie świadczeń, zresztą analogicznie do obecnie obowiązującej w tym zakresie regulacji); w zakresie przepisu regulującego możliwość przeniesienia funkcjonariusza na niższe stanowisko, z zachowaniem prawa do dotychczasowego uposażenia do czasu uzyskania wyższego uposażenia na zajmowanym stanowisku (trudno jest zagwarantować ustawowo takie same uposażenie w proponowanych przypadkach, zapewniono w projekcie uposażenie na poprzednio zajmowanym stanowisku przez okres 6 miesięcy); w zakresie określenia w ustawie sposobu postępowania w stosunku do funkcjonariuszy, którzy utracą sprawność fizyczną, w wyniku służby na określonych stanowiskach lub w określonej komórce organizacyjnej (w świetle proponowanych rozwiązań, w przypadku braku spełnienia wymogów funkcjonariusz powinien otrzymać propozycję pełnienia służby na innym stanowisku (w innej komórce)); w zakresie określenia w ustawie stanowisk służbowych (projekt przyjmuje obowiązujące rozwiązanie – określone zostaną w rozporządzeniu); w zakresie zwrotu kosztów szkolenia w służbie przygotowawczej, w przypadku zwolnienia ze służby (instytucja ta nie jest nowym rozwiązaniem, lecz obowiązuje na podstawie obecnej regulacji; powyższe jest uzasadnione, z uwagi na poniesione przez pracodawcę koszty, z drugiej strony funkcjonariusz może uzyskać zwolnienie z odbycia szkoleń i złożyć egzamin w trybie eksternistycznym); w zakresie pozbawienia funkcjonariusza celnego prawa do skorzystania z urlopu w sytuacjach nagłych, nieprzewidywalnych, losowych itp. (służby mundurowe powinny mieć własne pragmatyki, czego przykładem jest omawiany projekt); przyznania funkcjonariuszowi przywróconemu do służby, za okres pozostawania poza służbą, świadczenia pieniężnego równego uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem (przyjęte w projekcie rozwiązanie, iż w tej sytuacji przysługuje funkcjonariuszowi świadczenie pieniężne za okres pozostawania poza służbą, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za miesiąc – jest analogiczne do przyjętych w ustawach dotyczących innych służb); w zakresie regulacji wprowadzającej opisywanie i wartościowanie stanowisk służbowych funkcjonariuszy, w związku z tym, że stanowiska członków korpusu służby cywilnej podlegają opisowi i wartościowaniu, uzasadnione jest wprowadzenie powyższego wymogu również w stosunku do funkcjonariuszy, zwłaszcza mając na uwadze możliwość przejścia funkcjonariuszy z jednej służby do drugiej; w zakresie przyznania funkcjonariuszom możliwości wykonywania dodatkowych zajęć zarobkowych bez żadnych ograniczeń (przyjęto, analogiczne do obecnie obowiązujących, zasady, jeśli chodzi o możliwość

wykonywania dodatkowych zajęć zarobkowych, uznając je za racjonalne); w zakresie przyznania funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, jednorazowej odprawy w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia (projekt przyjmuje rozwiązanie identyczne, do obecnie obowiązującego, uznając je za uzasadnione);

Nie uwzględniono przyznania funkcjonariuszom Służby Celnej emerytur mundurowych, z uwagi na brak takiej możliwości.

Projekt został ponadto umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (www.mofnet.gov.pl), celem ewentualnego zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem, w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

W powyższym trybie zainteresowanie pracami nad projektem ustawy zgłosiła Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego (dalej POPiHN). POPiHN przedstawiła jednocześnie uwagi do projektu ustawy, które dotyczą przepisów z rozdziału „Kontrola wykonywana przez Służbę Celną” oraz rozdziału „Postępowanie audytowe i urzędowe sprawdzenie”. POPiHN postuluje doprecyzowanie niektórych uregulowań: iż kontroli podlega prawidłowość, co do wysokości, wpłat podatku (...); w zakresie pojęcia „zamknięcie dokumentacji”; zdefiniowania zakresu pomocy technicznej, której powinny udzielić podmioty podlegające kontroli organom Służby Celnej; zdefiniowania zakresu dokumentacji podlegającej tłumaczeniu, określenia w ustawie; w jakim terminie powinno się zakończyć postępowanie audytowe.

Uwagi obejmują również propozycje zrezygnowania z niektórych regulacji projektu: postanowienia umożliwiającego wydawanie przez funkcjonariuszy, w ramach wykonywania kontroli, poleceń określonego zachowania się osobom; postanowienia zobowiązującego kontrolowanego do przeprowadzenia inwentaryzacji w zakresie niezbędnym dla potrzeb kontroli; postanowienia zobowiązującego kontrolowanego do przechowywania w oddzielnych naczyniach i pomieszczeniach wyrobów objętych kontrolą; postanowienia ustanawiającego odpowiedzialność podmiotu kontrolowanego za stan pomieszczeń, urządzeń i naczyń służących do wykonywania czynności ramach kontroli.

POPiHN wyraziła opinię, iż delegacje do wydania przepisów wykonawczych w zakresie sposobu prowadzenia ewidencji (dokumentacji) związanej z prowadzeniem działalności podlegającej kontroli, powinny wynikać z przepisów ustaw podatkowych.

Powyższe uwagi nie zostały uwzględnione, stwierdzono bowiem iż regulacje, co do których proponowane jest doprecyzowanie nie budzą wątpliwości interpretacyjnych bądź że

uszczegółowienie regulacji nie jest uzasadnione merytorycznie. Nie mogły również zostać zaakceptowane propozycje wykreślenia w/w postanowień. Odnosnie uwagi dotyczącej dokumentacji związanej z prowadzeniem działalności podlegającej kontroli, nie została uwzględniona, z uwagi na fakt, że kontrola powyższa będzie oparta na analizie ryzyka, tym samym Minister Finansów powinien mieć możliwość wprowadzenia dokumentacji w zakresie niezbędnym do jej sprawnego wykonywania, co jest szczególnie istotne ze względu na fakt, iż projektowane regulacje w znacznej mierze spowodują odejście od kontroli wykonywanych w formie stałego nadzoru na rzecz kontroli wykonywanych doraźnie.

Uwzględniona została propozycja w zakresie nadania nowego brzmienia przepisowi regulującemu obowiązek zapewnienia przez kontrolowanego warunków do wykonywania czynności kontrolnych. Uwzględniono również uwagę redakcyjną dotyczącą obowiązku zapewnienia, przez kontrolowanego, odczynników i sprzętu technicznego oraz w przypadkach przewidzianych przez odrębne przepisy legalizowanych przyrządów pomiarowych, niezbędnych do kontroli ilości i jakości surowców, półproduktów i wyrobów gotowych.

3. Wpływ aktu normatywnego na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa

Mając na uwadze projektowane zmiany zakłada się, iż wpłyną one pozytywnie na sektor finansów publicznych, poprzez usprawnienie mechanizmów kontroli. Na budżet państwa wpłyną w szczególności te rozwiązania, które dotyczą wdrożenia jednolitego trybu dla wszystkich kontroli prowadzonych przez Służbę Celną, chociaż skala tego oddziaływania jest trudna do oszacowania. Proponowane rozwiązania, tj. kompleksowe objęcie poszczególnych obszarów zakresem działania administracji celnej czy uproszczenie procedury kontrolnej, mają na celu zwiększenie zakresu posiadanych oraz wymienianych informacji i doświadczeń funkcjonariuszy, co z kolei wpłynie na zwiększenie skuteczności kontroli. Jednocześnie projektowane zmiany organizacyjne umożliwią osiągnięcie większej wydajności kontroli bez skutku w postaci obciążenia budżetu państwa z tego tytułu. Korzyści dla sektora finansów publicznych mogą być również udziałem rozszerzanej na całą działalność Służby Celnej analizy ryzyka, która w sposób istotny przyczyni się do właściwego ukierunkowania prowadzonych kontroli. Nie bez znaczenia dla budżetu państwa będzie również zwiększenie uprawnień Służby Celnej, dzięki czemu wykonywane kontrole będą efektywne i kompleksowe.

Na realizację zmian w obszarze kontroli celnej zakłada się w 2009 r. dodatkowe wydatki, w szczególności na wyposażenie Służby Celnej w broń, które szacuje się na kwotę 5 000 tys. zł. Jeśli chodzi o obowiązek powołania w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej jednostki specjalnej (Służby Specjalnej) wynikający z art. 11 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji, należy wyjaśnić, że służba ta będzie odpowiedzialna za monitorowanie stosowania niniejszego rozporządzenia, jak również za: koordynowanie i ogólny nadzór kontroli przeprowadzanych przez urzędników innych służb; szkolenie urzędników krajowych odpowiedzialnych za przeprowadzanie kontroli określonych w niniejszym rozporządzeniu w sposób umożliwiający im zdobycie dostatecznej wiedzy do wykonywania swoich obowiązków; zarządzanie sprawozdaniami z kontroli i innymi dokumentami dotyczącymi kontroli przewidzianych i przeprowadzanych na mocy niniejszego; przygotowanie i przekazywanie do Komisji Europejskiej „Programów kontroli na poszczególne okresy kontrolne” oraz rocznych sprawozdań z ich realizacji.

Ustawowe wskazanie organu pełniącego rolę Służby Specjalnej jest neutralne dla realizacji zadań wykonywanych przez inne organy kontrolne. Obowiązujący podział zadań, dokonany przez Ministra Finansów oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawia się następująco: do przeprowadzania kontroli wynikających z rozporządzenia Rady (EWG) Nr 485/2008, wyznaczone zostały trzy służby kontrolne (kontrola skarbową i Służba Celna – podległe Ministrowi Finansów oraz Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – podległa Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi):

- 1) Służba Celna – w zakresie kontroli mechanizmu handlu zagranicznego (refundacje w przypadku wywozu produktów rolnych do państw trzecich);
- 2) kontrola skarbową – w zakresie kontroli działań związanych z Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 3) Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – w zakresie kontroli mechanizmów wewnętrznych (np. interwencje w zakresie regulacji rynków rolnych).

Także wprowadzenie nowych, transparentnych zasad organizacji i funkcjonowania administracji celnej ukierunkowane jest na wzrost efektywności i jakości działań Służby Celnej, co niewątpliwie skutkować będzie korzyściami, również finansowymi, dla budżetu państwa. W związku z tym w szczególności przewidziano rozwiązania mające na celu dostosowanie systemu szkoleń do nowych potrzeb Służby Celnej poprzez chociażby skrócenie z 3 do 2 lat służby przygotowawczej oraz możliwość zwolnienia z obowiązku jej

odbywania, osób które z racji posiadanych umiejętności i wiedzy albo z powodów określonych w przepisach odrębnych, są niezbędne w Służbie Celnej. Biorąc pod uwagę, że istotny odsetek funkcjonariuszy pozostaje w służbie przygotowawczej i że część osób zostanie w ogóle zwolniona z jej odbywania, przyjęć należy że przyniesie to oszczędności dla budżetu państwa.

Jednocześnie wyrazić należy przekonanie, że powyższe ulgi w stosunku do funkcjonariusza w służbie przygotowawczej nie wpłyną negatywnie na przygotowanie zawodowe funkcjonariuszy.

Projekt przewiduje bowiem, analogicznie zresztą jak obecnie obowiązująca w tym zakresie regulacja, obowiązek odbycia przez funkcjonariusza szkolenia praktycznego oraz złożenie egzaminu zawodowego (po ukończeniu kursu bądź w trybie eksternistycznym) oraz egzaminu ze znajomości języka obcego w zakresie umożliwiającym wykonywanie obowiązków służbowych. Funkcjonariusz w służbie przygotowawczej podlega jednocześnie okresowemu opiniowaniu. Mianowanie do służby stałej jest więc uzależnione od uzyskania pozytywnych wyników egzaminów oraz opinii służbowej stwierdzającej przydatność do służby.

Jednocześnie projekt przewiduje obligatoryjne zwolnienie funkcjonariusza ze służby w przypadkach niespełnienia obowiązków w zakresie odbycia szkolenia praktycznego, złożenia egzaminu zawodowego oraz egzaminu ze znajomości języka obcego.

Z jednej strony istnieje więc możliwość zastosowania ulg wobec funkcjonariusza w służbie przygotowawczej, w sytuacji gdy będzie się wyróżniał wiedzą i doświadczeniem zawodowym, z drugiej strony, gdy nie spełni warunków wynikających z ustawy można zwolnić go ze służby.

Należy podkreślić, że w każdym przypadku, ulgi stosuje Szef Służby Celnej, o ile zaistnieją szczególne okoliczności.

Zmiany w zakresie organizacji i funkcjonowania administracji celnej wygenerują jednocześnie pewne wydatki. Objęcie systemem dodatków funkcjonariuszy realizujących szczególnie istotne zadania z punktu widzenia Służby Celnej, m.in. funkcjonariuszy pełniących służbę w oddziałach celnych granicznych, komórkach zwalczania przestępczości, egzekucji oraz wprowadzenie dodatków funkcyjnych dla osób pełniących funkcje kierownicze, skutkować będzie w 2009 r. dodatkowymi kosztami: w przypadku dodatków motywacyjnych, tzw. „zadaniowych” o szacunkowej wysokości 10 311 tys. zł, a dodatków funkcyjnych o szacunkowej wysokości 12 760 tys. zł.

Przyznanie funkcjonariuszom celnym określonych uprawnień, stanowiących element motywacji do pozostania w szeregach Służby Celnej, wiąże się z poniesieniem pewnych

kosztów. I tak, wprowadzenie zasiłku na zagospodarowanie dla funkcjonariuszy celnych kończących etap służby przygotowawczej, zrodzi szacunkowy koszt, w skali roku w kwocie 1 800 tys. zł przy założeniu, że 600 funkcjonariuszy zakończy służbę przygotowawczą. Prawo do nieodpłatnego wyżywienia lub równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie dla funkcjonariuszy w czasie wykonywania zadań służbowych, wprowadzone zamiast ryczałtu na pokrycie kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków przysługującego wyłącznie funkcjonariuszowi, który na podstawie innych przepisów wykonuje stałe zadania służbowe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, spowoduje w 2009 r. szacunkowy koszt w kwocie 550 tys. zł. Prawo do zwrotu kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby w komórkach organizacyjnych usytuowanych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, jeżeli funkcjonariusz i członkowie jego rodziny nie zamieszkują lub nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej, wygeneruje w 2009 r. szacunkowe koszty w kwocie 3 223 tys. zł, z uwzględnieniem realizacji uprawnienia przez 575 funkcjonariuszy. Wypłata uposażenia za przedłużony czas służby (prawo wyboru sposobu odbioru „godzin nadliczbowych”, tj. czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze lub uposażenia za przedłużony czas służby, należy do funkcjonariusza) szacowana jest w 2009 r. na kwotę 10 479 tys. zł, przy założeniu wypłaty uposażenia dla 20% funkcjonariuszy. Z kolei zmodyfikowanie sposobu określania wysokości dodatku za wieloletnią służbę, związane z obniżeniem dolnego progu naliczania dodatku z 5 do 2 lat oraz górnego z 20 lat do 30 lat (25 %), upodabniające rozwiązania w Służbie Celnej do funkcjonujących w innych służbach mundurowych, szacuje się na kwotę 10 721 tys. zł w skali roku, przy założeniu średniego wynagrodzenia na poziomie 3500 zł. Ponadto zwiększenie ochrony prawnej funkcjonariuszy celnych, poprzez zwrot kosztów poniesionych na ochronę prawną w sytuacji, gdy postępowanie karne zostanie wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, a następnie zostanie zakończone prawomocnym orzeczeniem o umorzeniu wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepopełnienia przestępstwa albo wyrokiem uniewinniającym, zrodzi szacunkowy koszt w latach 2009 – 2013 w kwocie 909 tys. zł przy założeniu zakończenia 50 % spraw „uniewinnieniem”, w tym w 2009 roku 210 tys. zł.

Ustawa statuuje również restytucję praw osób zwolnionych ze służby na postawie art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej, co stanowi kontynuację nowelizacji ustawy o Służbie Celnej, eliminującej z niej art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b. Związana z nią wypłata uposażenia funkcjonariuszom celnym przywróconym do służby, szacowana jest w całości na

kwotę 5 300 tys. zł w latach 2009 - 2013, przy założeniu zakończenia 50% spraw jeszcze nie rozstrzygniętych wyrokiem uniewinniającym. Na rok 2009 szacowana jest kwota 1 200 tys. zł.

b) na rynek pracy

Przedstawione zmiany rozwiązań prawnych w projekcie ustawy powinny wpłynąć na zmniejszenie fluktuacji kadr w Służbie Celnej. Ponadto, pomimo zwiększenia obszarów kontroli wykonywanych przez Służbę Celną, ze względu na dokonanie zmian instytucjonalnych, nie przewiduje się potrzeby dodatkowego zatrudnienia.

W pozostałym zakresie nie zakłada się zasadniczego wpływu projektu na rynek pracy.

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Objęcie kontrolą wykonywaną przez Służbę Celną podmiotów dotychczas nią nieobjętych może spowodować w początkowym okresie nałożenie na podmioty dodatkowych obowiązków związanych z wdrożeniem nowych rozwiązań wobec tych podmiotów, jednakże w dłuższym okresie zmiany te przyczynią się, przy zastosowaniu analizy ryzyka w Służbie Celnej, zwiększeniu konkurencyjności podmiotów na skutek eliminacji z rynku podmiotów podejmujących działalność wbrew warunkom i formom określonym przepisami prawa.

Zwiększenie, dzięki licznym rozwiązaniom projektu, stabilności warunków prowadzenia działalności, umożliwi podmiotom gospodarczym bardziej racjonalne planowanie działań gospodarczych.

d) sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

4. Wskazanie źródeł finansowania.

Projektowane zmiany spowodują dodatkowe skutki finansowe dla budżetu państwa. Część kosztów, tj. dodatki funkcyjne i nowe dodatki związane z miejscem pełnienia służby, dodatki za wieloletnią służbę, uposażenie za przedłużony czas służby, a także wyposażenie funkcjonariuszy celnych w broń, zostanie sfinansowana w ramach środków przewidzianych w projekcie uchwały Rady Ministrów o ustanowieniu "Programu modernizacji Służby Celnej w latach 2009-2011".

Koszty związane z nieodpłatnym wyżywieniem lub przyznaniem równoważnika za to wyżywienie zostanie sfinansowana w ramach środków przewidzianych na finansowanie izb

celnych, przy założeniu, że środki przeznaczone na finansowanie bieżących wydatków pozapłacowych tych jednostek w 2009 r. będą na poziomie nie niższym niż w roku 2008.

Koszty związane z przyznaniem prawa do jednorazowych świadczeń na zagospodarowanie, koszty dojazdu do miejsca pełnienia służby na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, zwrot kosztów poniesionych na ochronę prawną oraz koszty restytucji praw osób zwolnionych ze służby, wymagają przeznaczenia dodatkowych środków w budżecie państwa na 2009 rok w kwocie 6.433 tys. zł.

5. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.

W zakresie, w jakim materia regulowana ustawą dotyczy regulacji UE, jest ona zgodna z prawem UE.